

Ersättningsnämnden för olycksfallsärenden är ett lagstadgat organ med uppgift att främja enhetlighet i ersättningspraxisen enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar genom att meddela allmänna anvisningar och lämna yttranden. Verksamheten vid ersättningsnämnden för olycksfallsärenden regleras i 123 §, 261 § och 29 kap. i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (459/2015), i statsrådets förordning om ersättningsnämnden för olycksfallsärenden (1468/2015) och i social- och hälsovårdsministeriets förordning om begäran om yttrande från ersättningsnämnden för olycksfallsärenden (1568/2015).

Meddelande och motivering av beslut i arbetsolycksfalls- och yrkessjukdomsärenden

Innehåll

1. Inledning.....	4
2. Offentlig förvaltningsuppgift och regleringsgrund för meddelande av beslut	5
3. När och varför ges ett beslut?	6
3.1. Situationer som kräver att beslut meddelas	6
3.2. Utredning av ett ärende innan ett beslut meddelas	8
3.3. Tidpunkt för meddelande av beslut.....	10
3.4. Beslutets betydelse.....	10
4. Till vem meddelas beslutet?	11
4.1. Beslut till part.....	11
4.2. Beslut till arbetsgivaren.....	11
4.3. Beslut till den som ordnar social- och hälsovård.....	12
4.4. Beslut till den som lämnar ut uppgifter.....	13
5. Om beslutets form, innehåll och motivering.....	14
5.1. Beslutets form.....	14
5.2. Beslutets innehåll – huvudregel.....	14
5.3. Motivering av beslut och undantag från motiveringsskyldigheten – huvudregel	16
5.4. Medicinska omständigheter i avslagsbeslut om ersättning till en part.....	18
5.5. Innehållet i beslut som meddelas arbetsgivaren.....	18
5.6. Beslutets struktur.....	20
6. Beslut som meddelas en part i ersättningsärenden i olika situationer.....	21
6.1. Juridiska avslagsbeslut	21
6.1.1. Den skadade omfattas inte av försäkringen.....	21
6.1.2. Skadefall som inte ska ersättas	26
6.2. Medicinskt avslagsbeslut och ersättning för undersökningskostnader	31

6.3.	Beslut om skada som ska ersättas	40
6.4.	Beslut om kortvarig dagpenning.....	40
6.5.	Beslut om minskning på grund av medverkan	44
6.6.	Beslut om bestämmande av årsarbetsinkomst.....	50
6.7.	Medicinskt beslut om avbrytande	57
6.8.	Beslut om yrkesinriktad rehabilitering	63
6.9.	Beslut om olycksfallspension.....	75
6.10.	Beslut om familjepension.....	87
6.11.	Beslut om bestående men	94
6.12.	Beslut om kostnader	103
6.13.	Beslut om justering av ersättning på grundval av ändrade förhållanden.....	107
6.14.	Beslut om återkrav	113
6.15.	Rättelse av beslutet på grund av sakfel i beslutet	117
7.	Beslut som meddelas andra än parter i ersättningsärenden i olika situationer	121
7.1.	Beslut som meddelas arbetsgivaren	121
7.1.1.	Skadefallet ersätts inte	122
7.1.2.	Beslut om betalning av ersättning motsvarande utbetald lön.....	123
7.1.3.	Beslut om ersättningar som påverkar premien.....	124
7.2.	Beslut om fullkostnadsavgift.....	125
7.3.	Beslut om kostnader för utlämnande av uppgifter	127
8.	Betalning av förskott och interimistiska beslut	128
8.1.	Betalning av förskott.....	128
8.2.	Interimistiska beslut	131

1. Inledning

Verkställandet av den lagstadgade olycksfalls- och yrkessjukdomsförsäkringen innebär skötsel av en offentlig förvaltningsuppgift. Varje år meddelar försäkringsanstalterna som utför denna uppgift hundratusentals beslut som avgör rätten till ersättning. Det är viktigt att dessa beslut motiveras på behörigt sätt. Ersättningsnämnden för olycksfallsärenden (EFO) gav 19.3.2003 anvisningar om motiveringar av beslut i cirkulär 3/2003, Motivering av beslut i arbetsolycksfalls- och yrkessjukdomsförsäkringsärenden. Frågan har också behandlats i bland annat EFO:s cirkulär 2/1991, 9/1999 och 12/2004.

De tidigare anvisningarna utfärdades innan lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar trädde i kraft (459/2015, nedan även OlyL). Cirkulär 3/2003 utfärdades också innan den nuvarande förvaltningslagen (434/2003) trädde i kraft. Lagändringarna har också påverkat besluten som ges i ärenden som gäller olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar och deras motiveringar, och de anvisningar som baserar sig på upphävda bestämmelser är inte längre direkt tillämpliga.

Med denna anvisning utfärdar ersättningsnämnden för olycksfallsärenden en ny anvisning i enlighet med gällande bestämmelser om motivering av beslut. I anvisningarna behandlas beslutsmotiveringen på ett allmänt plan, men också beslutets övriga innehåll samt i vilka situationer, när och till vilka parter beslut ska meddelas. Anvisningen gäller endast beslut som meddelas i ersättningsärenden, även om de allmänna avsnitten om meddelande av beslut också är tillämpliga i andra beslut som meddelas parterna.

I kapitel 2–5 i anvisningen behandlas först meddelande av beslut och beslutets betydelse samt de krav som ställs på förvaltningsbeslut med beaktande av särdragen hos beslut som meddelas i arbetsolycksfalls- och yrkessjukdomsförsäkringsärenden. I dessa kapitel anges de allmänna kraven på innehållet i och motiveringen av ett beslut, vilka baserar sig på regleringen.

I kapitel 6–8 nedan i anvisningen behandlas beslut som meddelas i olika situationer i ärenden som gäller arbetsolycksfalls- och yrkessjukdomsförsäkring samt särdragen i fråga om beslutens innehåll och motivering, till stor del med hjälp av beslutsexempel. Eftersom anvisningen gäller meddelande och motivering av beslut och inte tillämpningen av bestämmelserna om ersättning, tas inte grunderna för ersättning i olika situationer upp i detalj i kapitlen. Grunderna för ersättning förklaras

endast i den utsträckning som behövs för att förstå särdragen i beslut som rör ämnet. Kapitlen är disponerade enligt handläggningskedet av skadefallet.

Anvisningen omfattar inte alla möjliga beslutstyper, utan de vanligaste situationerna som kräver detaljmotivering och även vissa situationer där anvisningen har ansetts nödvändig just på grund av att de är sällsynta har valts med i anvisningen. Med beslutsexemplen i kapitlen om beslut som meddelas i olika situationer illustreras framförandet av omständigheter som är relevanta för beslutet. Vissa exempel ges i varje kapitel och exemplen beskriver inte de beslut som meddelas inom detta ämnesområde på ett uttömmande sätt. I stället för strukturen betonas sakinnehållet i exemplen, och olika exempel kan skilja sig från varandra i fråga om struktur.

Exemplen är inte avsedda att vara bindande mallar för försäkringsanstalterna när det gäller beslutets form eller struktur. Exemplen innehåller främst motiveringar av beslut och de omfattar till exempel inte beslutens utbetalningsdelar eller ett avsnitt med tilläggsuppgifter, eftersom samma innehåll upprepas i flera exempel.

2. Offentlig förvaltningsuppgift och regleringsgrund för meddelande av beslut

Arbetsolycksfalls- och yrkessjukdomsförsäkringen grundar sig på lagen. Det är fråga om en lagstadgad försäkring som ingår i den sociala tryggheten. Verkställandet av försäkringen innebär utförande av en offentlig förvaltningsuppgift som genom lag tilldelats försäkringsanstalterna. Verkställandet av olycksfalls- och yrkessjukdomsförsäkringen kan jämföras med myndighetsverksamhet som en offentlig förvaltningsuppgift, och vid verkställandet tillämpas allmänna förvaltningslagar, som förvaltningslagen. De beslut som fattas vid verkställande av försäkringen är således förvaltningsbeslut vars innehåll omfattas av krav i lagstiftningen.

Enligt 21 § i Finlands grundlag (1999/731) har var och en rätt att få sitt ärende behandlat av en behörig myndighet på behörigt sätt och utan ogrundat dröjsmål. Enligt samma bestämmelse tryggas rätten att få motiverade beslut och andra garantier för god förvaltning genom lag. Detta tryggande har till stor del genomförts genom förvaltningslagen. I förvaltningslagen föreskrivs bland

annat om utredning av ärendet och hörande av part, vilka måste utföras på behörigt sätt för att fatta ett motiverat och korrekt beslut. Förvaltningslagen innehåller också bestämmelser om meddelande av själva beslutet och beslutets innehåll, vilka tillämpas på beslut som meddelas parterna i ärenden som gäller arbetsolycksfalls- och yrkessjukdomsärenden. Dessutom innehåller lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar specialbestämmelser om beslut som ska meddelas i ärenden som gäller olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar.

3. När och varför ges ett beslut?

3.1. Situationer som kräver att beslut meddelas

Rätten att få motiverade beslut tryggas alltså redan i grundlagen. När ett ärende som gäller arbetsolycksfalls- eller yrkessjukdomsförsäkring handläggs vid en behörig försäkringsanstalt, ska försäkringsanstalten i regel fatta beslut i ärendet. Med ett beslutet gör försäkringsanstalten ett avgörande i sak i alla ärenden som hör till dess behörighet, och att meddela ett beslut är i princip alltid en del av handläggningen av ärendet.

Försäkringsanstalten ska i beslutet ta ställning till alla yrkanden som framställs i ärendet. I arbetsolycksfalls- och yrkessjukdomsförsäkringsärenden finns en relativt begränsad grupp ersättningar som en part måste ansöka om själv (se OlyL 128 §). Enligt 119 § i OlyL är försäkringsanstalten skyldig förutom att utreda existensen av ett skadefall som berättigar till ersättning även vilken ersättning som betalas ut på grund av det. Beslutet ska därför ta ställning till den skadades yrkanden, men också till de yrkanden som framkommit i utredningar som försäkringsanstalten fått, till exempel från vårdanstalter, såsom begäran om betalningsförbindelse, och till omständigheter som framkommit utifrån försäkringsanstaltens egen utredningsskyldighet. Till exempel föreslås betalning av vårdbidrag enligt 51 § i OlyL eller menersättning på grund av bestående men enligt 83 § i OlyL inte i någon inhämtad utredning, men försäkringsanstalten ska även i dessa fall på eget initiativ meddela ett beslut om betalning av dem, om det finns grund för ersättning.

I samma beslut kan man avgöra rätten till flera ersättningar, men ofta måste flera ersättningsbeslut meddelas i ett skadeärende. Utgångspunkten är att endast ett beslut får meddelas i ett och samma

ärende. Det är dock möjligt att ett nytt beslut kommer att ges i ett ärende som redan har avgjorts en gång.

Om det framkommer ny utredning i ett ärende som gäller att bevilja en vägrad ersättning eller att höja en beviljad ersättning, ska försäkringsanstalten med stöd av 245 § i OlyL pröva ärendet på nytt. Enligt bestämmelsen kan försäkringsanstalten trots sitt tidigare lagakraftvunna beslut bevilja en vägrad ersättning eller den tidigare beviljade ersättningen till ett större belopp. Med ny utredning avses vilken som helst utredning som inte har varit tillgänglig för försäkringsanstalten när det tidigare beslutet fattades och som innehåller ny information. I oklara situationer tolkas utredningens nyhet till förmån för parten och ärendet utreds på nytt på basis av den utredning som framställts.

Ett ärende som tidigare avgjorts genom ett beslut kan också omprövas på grund av ett fel i beslutet (OlyL 244 §) och i situationer där det har skett en väsentlig förändring i de omständigheter som påverkar ersättningen och ersättningen justeras så att den motsvarar de ändrade omständigheterna från och med tidpunkten för förändringen (OlyL 137 §). TVK:s separata anvisning om omprövningsförfarande, undanröjande av beslut och återkrav har 2.11.2022 getts om omprövningsförfarandet och tillämpningen av 244, 245 och 137 § i OlyL.

Beslut ska också meddelas om ett beslut som meddelats av en besvärinstans kräver det, dvs. när besvärinstansen har upphävt eller undanröjt försäkringsanstaltens beslut, ändrat det eller förelagt försäkringsanstalten att meddela ett beslut som första instans. Anvisningar om dessa situationer finns i EFO:s anvisning om förfaringsätt för omprövning, given 4.2.2019.

Ett beslut ska meddelas om ett avgörande att inte utreda ett yrkande, även om sådana beslut sällan meddelas i ärenden som gäller arbetsolycksfalls- och yrkessjukdomsförsäkring. Ett beslut om att avvisa ärendet kan bli aktuellt till exempel i en situation där försäkringsanstalten inte har en försäkring utifrån vilken ärendet kan behandlas och ärendet inte heller överförs till någon annan part för behandling. Enligt 21.2 § i förvaltningslagen behöver det inte fattas något beslut om att ärendet avvisas när en handling överförs. När det gäller ersättningsyrkanden är det dock mer motiverat att meddela ett beslut om avslag på ersättning i stället för ett beslut om avvisning: Om besvärinstansen skulle anse att ärendet inte borde ha avisats, borde försäkringsanstalten

meddela ett avgörande i sak om ersättningsyrkandena. Dessa situationer som fördröjer behandlingen av ärendet kan undvikas om ärendet som gäller ersättningsyrkande utreds och avgörs redan från början.

Enligt 148 § i OlyL får en försäkringsanstalt inte avvisa ett ärende till exempel i en situation där den skadade eller dennes förmånstagare har försummat sina skyldigheter, såsom skyldigheten att lämna utredning som behövs för att avgöra ärendet, att gå på nödvändiga undersökningar eller att ta emot nödvändig sjukvård. I detta fall kan försäkringsanstalten avbryta handläggningen tills skyldigheterna har fullgjorts, men även i detta fall måste försäkringsanstalten avgöra om rätten till ersättning utifrån tillgängliga utredningar och meddela beslutet utan dröjsmål. Detsamma gäller i situationer där betalningen av ersättningen tillfälligt avbryts på grund av att mottagaren försummar sin anmälningsskyldighet om förändringar som påverkar ersättningen eller det i övrigt är uppenbart att förutsättningarna att betala den beviljade ersättningen inte längre uppfylls (OlyL 148 §).

Även om ersättning som inte grundar sig på lag söks hos en försäkringsanstalt, ska ett överklagbart beslut fattas.

3.2. Utredning av ett ärende innan ett beslut meddelas

I ersättningsärenden ansvarar försäkringsanstalten att inhämta de uppgifter som behövs i ett ärende som inletts vid den behöriga försäkringsanstalten. Enligt OlyL 119 § ska det redas ut om det är fråga om ett skadefall som berättigar till ersättning enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar och vilka ersättningar det berättigar till. Detta förutsätter inhämtande av utredning om bland annat omständigheterna kring skadefallet och om det finns ett medicinskt sannolikt orsakssamband mellan skadefallet och den konstaterade skadan eller sjukdomen.

Försäkringsanstalten ska börja utreda ersättningsärendet utan dröjsmål och senast inom sju vardagar efter det att ärendet väcktes (OlyL 119 §).

Försäkringsanstaltens utredningsskyldighet förutsätter att försäkringsanstalten ser till att saken utreds tillräckligt och att den har rimliga utredningar till sitt förfogande för att avgöra ersättningsärendet. En noggrann utredning av ärendet är nödvändig för att kunna fatta ett korrekt beslut och motivera beslutet på behörigt sätt. Om nödvändiga utredningar inte kan inhämtas hos

den som ombetts lämna dem, men utredningarna skulle vara tillgängliga på annat sätt, ska försäkringsinstitutionen sträva efter att få dem. Om de inhämtade utredningarna däremot är bristfälliga, ska nödvändiga kompletterande utredningar begäras i ärendet. Om utredningarna är motstridiga ska man sträva efter att utreda orsakerna till motstridigheterna och de faktorer som är nödvändiga för att bedöma utredningarnas trovärdighet.

Det åligger således försäkringsanstalten att bedöma om utredningarna är tillräckliga och vid behov inhämta ytterligare utredningar, och försäkringsanstalten har enligt 252 § i OlyL omfattande rätt att få de uppgifter som behövs för att avgöra ärendet. Enligt 130 § i OlyL är den skadade skyldig att medverka till att ersättningsärendet utreds och på begäran lämna försäkringsanstalten den information som är nödvändig för att utreda ett ersättningsärende. På motsvarande sätt är den skadades förmånstagare skyldig att lämna den information som är nödvändig för att avgöra rätten till familjepension (OlyL 130 §). Den skadade är också skyldig att gå på undersökningar som behövs för att utreda rätten till ersättning (OlyL 132 §).

Försäkringsanstaltens utredningsskyldighet omfattar en skyldighet enligt 34 § i förvaltningslagen att höra en part. Det är särskilt viktigt att höra en part när försäkringsanstalten avslår ersättning antingen helt eller delvis. I dessa situationer bör parten alltid höras innan ett beslut meddelas. En part ska ges tillfälle att framföra sin åsikt om ärendet och avge sin förklaring med anledning av sådana yrkanden och sådan utredning som kan inverka på hur ärendet kommer att avgöras. Ett ärende kan avgöras utan att höra en part endast i situationer som avses i 34 § i förvaltningslagen, av vilka främst följande situationer kommer på fråga när det gäller arbetsolycksfalls- och yrkessjukdomsförsäkring:

- 1) yrkandet lämnas utan prövning eller omedelbart avslås såsom ogrundat
- 2) ärendet gäller beviljande av en sådan förmån som grundar sig på bedömning av sökandens egenskaper
- 3) ett yrkande som inte rör någon annan part godkänns eller om hörandet av någon annan orsak är uppenbart onödigt

Undantag från skyldigheten att höra en part ska tolkas restriktivt, och hörandet kan anses vara uppenbart onödigt endast om det står klart att hörandet inte kan påverka partens rättsskydd eller

ge ytterligare utredning i ärendet. Arbetsgivaren är inte part i ersättningsärenden (OlyL 117 §), men att ta reda på arbetsgivarens ståndpunkt är också en del av den normala utredningen av ersättningsärenden. Arbetsgivarens ståndpunkt utreds ofta redan i en anmälan om skadefall enligt 111 § i OlyL, men vid behov ska ytterligare utredning begäras.

3.3. Tidpunkt för meddelande av beslut

Grundlagen och förvaltningslagen förutsätter att behandlingen ska ske utan dröjsmål. I 127 § i OlyL fastställs också tidsfrister för att meddela beslut. Enligt 127 § i OlyL ska beslut som meddelas i ersättningsärenden meddelas utan dröjsmål och senast inom 30 dagar efter det att anstalten fått tillräckliga utredningar för att avgöra ärendet. Ett beslut om inkomstjämkning av efterlevandepension enligt 107 § i OlyL ska dock meddelas senast inom ett år efter det att ansökan om ersättning på grundval av dödsfall eller försvinnande har getts in till försäkringsanstalten. Försäkringsanstalten ska i sin tur utan dröjsmål verkställa ett beslut som en besvärinstans meddelat och senast inom 14 dagar efter det att beslutet har vunnit laga kraft och försäkringsanstalten har fått tillräckliga utredningar för verkställigheten. Skyndsamheten i handläggningen av ersättningar och tidsfristerna för att meddela beslut behandlas närmare i TVK:s uppförandekod för ersättningshandläggning som utgavs 20.10.2022.

I ärenden som gäller olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar finns det situationer där flera parter meddelas beslut i samma ärende, främst den skadade och dennes arbetsgivare. I dessa fall är det viktigt att meddela besluten samtidigt, så att även eventuella besvär kan behandlas samtidigt.

3.4. Beslutets betydelse

Att meddela ett beslut är viktigt av flera anledningar. Genom beslutet informeras mottagaren om hur ärendet som rör honom eller henne har avgjorts och vad han eller hon har eller inte har rätt till. I beslutet förklaras också varför och hur man kommit fram till avgörandet. I detta fall kan mottagaren av ett överklagbart beslut bedöma om beslutet är korrekt och, om så önskas, överklaga det. Meddelande av beslut är således en avgörande faktor när det gäller rättsskyddet. I beslutet kan man vid behov också ge råd om till exempel hur handläggningen av ärendet eventuellt fortsätter (t.ex. att ett nytt läkarintyg ska lämnas in om arbetsförmågan fortsätter) eller hos vilken instans mottagaren av ett avslagsbeslut kan ta reda på sin rätt till annan ersättning.

4. Till vem meddelas beslutet?

4.1. Beslut till part

Beslutet meddelas i regel till en part, dvs. den vars rätt, fördel eller skyldighet ärendet gäller. När ett ersättningsärende relaterat till arbetsolycksfalls- och yrkessjukdomsförsäkringen handläggs hos försäkringsanstalten är den skadade part och vid ett dödsfall den skadades förmånstagare (OlyL 117 §) Om ett beslut om ersättning till den skadade ska meddelas efter det att den skadade avlidit, meddelas beslutet i regel till den skadades dödsbo. Det är fråga om så kallad partssuccession, där den avlidnes rättsinnehavare träder i stället för den avlidne.

Vid handläggningen av ersättningsärenden vid försäkringsanstalter är parter däremot inte den skadades arbetsgivare, den yrkesutbildade person inom hälso- och sjukvården eller den vårdinrättning som har gett den skadade sjukvård, den myndighet som ansvarar för ordnandet av social- och hälsovård eller den som försäkringsanstalten i stället för till den skadade eller i övrigt med stöd OlyL betalar ersättning eller någon annan prestation (OlyL 117 §). Även i vissa situationer har dessa parter dock ett direkt rättsligt intresse i ett ärende som avgörs av försäkringsanstalten. Av denna anledning finns det särskilda bestämmelser i OlyL, enligt vilka dessa instanser i vissa fall ska meddelas ett beslut i ersättningsärenden även om de inte är parter. Utan ett beslut skulle dessa instanser nämligen inte kunna söka ändring i ärendet.

4.2. Beslut till arbetsgivaren

I 125 § i OlyL föreskrivs om meddelande av beslut till den skadades arbetsgivare. Enligt bestämmelsen ska alla arbetsgivare meddelas ett beslut om följande:

- betalning av ersättning för inkomstbortfall och om avslag i fråga om en sådan ersättning för den tid som arbetsgivaren har betalat lön till den skadade
- sådan ersättning enligt 48 och 49 § samt 139 § 4 mom. i OlyL som arbetsgivaren har ansökt om, dvs.
 - lön som betalats till den skadade för den tid som en undersökning och arbetsoförmåga till följd av den pågår

- lön som betalats ut till den skadade under den tid som fysikalisk behandling pågår och
- sjukvårdskostnader för arbetstagaren som arbetsgivaren har betalat på grundval av lagstadgad eller avtalsbaserad skyldighet

Beslutet ska dessutom meddelas till en arbetsgivare med specialpremiegrunder när försäkringsanstalten betalar ersättning eller fullkostnadsavgift enligt 40 § i OlyL och detta påverkar arbetsgivarens försäkringspremie. Om den skadade har flera arbetsgivare, bedöms förutsättningarna för meddelande av beslut skilt för varje arbetsgivare.

Arbetsgivaren meddelas alltså ett beslut i ärenden där arbetsgivaren har ett direkt rättsligt intresse, eftersom arbetsgivaren utan beslutet inte skulle kunna söka ändring i dessa ärenden. Innehållet i ett beslut som meddelas arbetsgivaren skiljer sig dock avsevärt från ett beslut som ges till en part, se kapitel 5.5.

4.3. Beslut till den som ordnar social- och hälsovård

För sjukvård som ges inom den offentliga hälso- och sjukvården debiteras en klientavgift som är mycket lägre än de faktiska kostnaderna för att ordna vården. När en försäkringsanstalt ersätter sådan sjukvård ur arbetsolycksfalls- och yrkessjukdomsförsäkringen, ska den med undantag för långvarig anstaltsvård till den myndighet som ansvarar för ordnandet av social- och hälsovård och som ordnat sjukvården (i huvudsak välfärdsområdena, se OlyL 2 §) betala fullkostnadsavgift för sjukvårdskostnader (OlyL 40 §). En förutsättning för betalning är att myndigheten i fråga har fullgjort sin anmälningsplikt enligt 41 § i OlyL bland annat i fråga om vårdbesök och vårdplaner. I 126 § i OlyL föreskrivs om när ett beslut om fullkostnadsavgift ska meddelas den myndighet som ansvarar för ordnandet av vård.

För det första ska ett beslut om fullkostnadsavgift meddelas den myndighet som ansvarar för ordnandet av social- och hälsovård, om det gäller storleken på en fullkostnadsavgift som ska betalas på grundval av ersättningsgill vård eller behandling och försäkringsanstalten betalar avgiften till ett lägre belopp än i fakturan eller i yrkandet från den ovannämnda myndigheten eller avgiften har förvägrats på den grunden att verksamhetsenheten inom den offentliga hälso- och

sjukvården inte har uppfyllt sin anmälningsplikt enligt 41 § i OlyL. Ett beslut på denna grund meddelas endast om det är fråga om en fullkostnadsavgift för vård som anses vara ersättningsgill.

Om fullkostnadsavgift inte betalas på grund av att vården inte ersätts över huvud taget, meddelas i princip inget beslut till den myndighet som ansvarar för ordnande av vården. Ärendet anmäls till myndigheterna på annat sätt, till exempel per brev. Även i detta fall har myndigheten dock möjlighet att begära ett beslut, och det ska meddelas: enligt 126 § i OlyL ska ett beslut om fullkostnadsersättning nämligen också meddelas om den myndighet som ansvarar för ordnandet av vården begär det av försäkringsanstalten.

4.4. Beslut till den som lämnar ut uppgifter

Försäkringsanstalten har enligt lag rätt att av flera parter få de uppgifter som behövs för handläggningen av försäkrings- och ersättningsärenden, och uppgifterna ska i regel fås avgiftsfritt (265 § och 266 § i OlyL). Om uppgifterna begärs i en viss form och detta medför väsentliga merkostnader för den som lämnar ut uppgifterna ska merkostnaderna dock ersättas (OlyL 265 §). När det är fråga om uppgifter om en persons hälsotillstånd i den form som anstalten har specificerat dem i begäran om utlämnande av uppgifter, har den som lämnat ut uppgifterna rätt att få en skälig ersättning för det arbete och de kostnader som utlämnandet förorsakat (OlyL 266.2 §). Dessutom har en yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården rätt att få en skälig ersättning för yttranden som han eller hon lämnar på grundval av den skyldighet att lämna uppgifter som föreskrivs i OlyL (OlyL 266.3 §).

Om den som har lämnat ut uppgifterna har fakturerat försäkringsanstalten för kostnaderna för utlämnande av de uppgifter som anstalten begärt i en viss form eller för ett yttrande av en yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården och försäkringsanstalten betalar ersättningen eller avgiften till ett lägre belopp än det som yrkats, ska försäkringsanstalten enligt 126.2 § i OlyL meddela ett beslut om detta till den som lämnat ut uppgifterna.

5. Om beslutets form, innehåll och motivering

5.1. Beslutets form

Enligt 43 § i förvaltningslagen ska beslutet i regel ges skriftligen. Bestämmelsen gör det möjligt att ge ett beslut muntligen om det är nödvändigt på grund av att ärendet är brådskande. Även i detta fall ska beslutet utan dröjsmål också ges skriftligen tillsammans med en anvisning om hur man begär omprövning eller en besväransvisning, och fristen för begäran om omprövning eller sökande av ändring börjar löpa från delfåendet av det skriftliga beslutet, enligt vad som föreskrivs särskilt.

I praktiken ska beslutet alltså i varje fall ges skriftligen, och i OlyL begränsas möjligheten att ge ett muntligt beslut ytterligare. Enligt 124–126 § i OlyL ska beslut som gäller ersättning, beslut som meddelas en part, beslut som meddelas arbetsgivaren samt beslut om fullkostnadsavgift och avgifter om utlämnande av uppgifter nämligen **alltid meddelas skriftligen**. (Mer information om beslut som ska meddelas olika parter finns i kapitel 4.) I anvisningen behandlas mer i detalj endast de krav som ställs på skriftliga beslut.

Enligt språklagen ska beslutet vara skrivet på antingen finska eller svenska, beroende på språket hos mottagaren av beslutet. Om försäkringsanstalten så önskar kan den också ge bättre service och till exempel skicka en engelsk översättning av beslutet till en person som talar något annat språk än finska eller svenska som sitt modersmål.

5.2. Beslutets innehåll – huvudregel

Bestämmelser om beslutets innehåll finns i 44 § förvaltningslagen. Enligt denna bestämmelse ska det av ett skriftligt beslut tydligt framgå

- 1) den myndighet som fattat beslutet samt tidpunkten för beslutet,
- 2) de parter som beslutet direkt gäller,
- 3) motiveringen för beslutet och en specificerad uppgift om vad en part är berättigad eller förpliktad till eller hur ärendet annars har avgjorts, samt

4) namn och kontaktuppgifter för den person av vilken en part vid behov kan begära ytterligare uppgifter om beslutet.

Beslutet ska vara tydligt och mottagaren ska utifrån beslutet förstå vilket ärende beslutet gäller, hur ärendet har avgjorts och varför man kommit till det aktuella avgörandet. Om beslutet är förenat med villkor eller ålägganden, ska även dessa anges i beslutet. Om flera olika ärenden avgörs genom samma beslut, ska det av beslutet framgå avgörandet i sak med motiveringar för vart och ett av de avgjorda ärendena.

Utöver vad som anges ovan ska till ett beslut som får överklagas genom besvär enligt 47 § i förvaltningslagen fogas en besvärсанvisning. I besvärсанvisningen ska nämnas

- 1) besvärsmyndigheten,
- 2) den myndighet som ska tillställas besvärsskriften, samt
- 3) besvärstiden och från vilken tidpunkt den räknas.

I besvärсанvisningen ska det redogöras för de bestämmelser som gäller innehållet i och bilagorna till besvärsskriften, frambefordrandet av besvären samt avgifterna för behandlingen av besvär (FL 47.2 §). Är det enligt en särskild bestämmelse förbjudet att anföra besvär eller är beslutet inte överklagbart, ska den bestämmelse som ligger till grund för detta anges i beslutet (FL 48 §).

Beslut gällande ersättningsärende som meddelas en part, beslut som meddelas arbetsgivaren med stöd av 125 § i OlyL samt beslut om fullkostnadsavgift och utlämnande av uppgifter som meddelats med stöd av 126 § i OlyL är överklagbara. Däremot kan till exempel ett beslut med vilket ett lagakraftvunnet beslut av en besvärsinstans verkställs inte överklagas. I detta fall har ärendet redan avgjorts genom ett lagakraftvunnet beslut och kan inte föras på nytt till en besvärsinstans för behandling.

Beslutet ska också innehålla råd om den fortsatta handläggningen av ärendet, om det behövs. I ett avslagsbeslut ska till exempel den skadade eller dennes förmånstagare informeras om var förmånstagaren kan fråga om rätt till ersättning i ärendet. Genom detta fullgörs för sin del försäkringsanstaltens rådgivningsskyldighet enligt förvaltningslagen. Om beslutet innehåller sekretessbelagda uppgifter om någon annan än mottagaren av beslutet, ska man i beslutet

påminna om tystnadsplikt och sekretess samt om förbudet mot utnyttjande (se 23 och 25 § i offentlighetslagen (621/1999)).

I ärenden som gäller olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar är det också viktigt att i beslutet tydligt nämna med stöd av vilken försäkring ärendet har behandlats. Om man i ärendet innan beslutet meddelas har bitt om ett utlåtande av Ersättningsnämnden för olycksfallsärenden (EFO), ska även detta nämnas i beslutet. I detta fall ska man i beslutet kortfattat redogöra för ersättningsnämndens uppgift, arten av dess utlåtanden och varför utlåtandet har begärts. Beslutet ska innehålla nämndens utlåtande inklusive motiveringar. Om det har varit fråga om en omröstning ska omröstningsresultatet, dvs. antalet avgivna röster och både majoritetens och minoritetens ståndpunkt inklusive motiveringar anges.

De ovan angivna kraven på innehållet i ett skriftligt beslut gäller som sådana för ett beslut som meddelas en part (dvs. den skadade eller dennes förmånstagare i ersättningsärenden). Innehållet i det beslut som meddelas arbetsgivaren med stöd av OlyL skiljer sig emellertid avsevärt från ovanstående. Innehållet i det beslut som meddelas arbetsgivaren behandlas separat i kapitel 5.5.

5.3. Motivering av beslut och undantag från motiveringsskyldigheten – huvudregel

Motiveringar ska anges i beslutet, och i 45 § förvaltningslagen finns en särskild bestämmelse om motivering av beslut. Enligt 1 mom. i bestämmelsen ska det i motiveringen anges vilka omständigheter och utredningar som har inverkat på avgörandet och vilka bestämmelser som har tillämpats. I beslutet ska man alltså specificera de utredningar som beslutet grundar sig på och ange de fakta som ligger till grund för beslutet. Om en motstridig utredning har lagts fram i ärendet ska det också anges hur detta har inverkat på avgörandet av ärendet och/eller vilken utredning som har ansetts vara den mest tillförlitliga och varför. Dessutom ska de tillämpade bestämmelserna nämnas. En behörig motivering av ett beslut förutsätter också att bestämmelsens centrala innehåll förklaras. Mottagaren av beslutet bör förstå vad den tillämpade bestämmelsen innebär i praktiken. Endast på detta sätt kan mottagaren av beslutet bedöma huruvida beslutet är korrekt. Om avgörandet av ärendet utöver bestämmelser som ingår i lagstiftningen har påverkats av till exempel rättsprinciper eller rättspraxis, finns det också skäl att nämna dessa i beslutet.

Beslutsmotiveringar är viktiga i alla ärenden, men deras betydelse betonas i avslagsbeslut. I synnerhet av avslagsbeslut måste framgå tydligt att den information som är relevant för att avgöra ärendet har utretts och beaktats på ett korrekt sätt. Om det finns flera skäl till avslag i ärendet ska alla anges.

Motiveringen till beslutet är av central betydelse för beslutsmottagarens rättsskydd. Skyldigheten att motivera ett beslut är en huvudregel från vilken undantag endast kan göras i de situationer som anges i 45.2 § i förvaltningslagen. I ärenden som gäller olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar kan följande tre situationer enligt 45.2 § i förvaltningslagen vara sådana fall där motiveringarna av beslutet kan utelämnas:

1. Ett viktigt allmänt eller enskilt intresse förutsätter att beslutet meddelas omedelbart.
2. Ett yrkande som inte gäller någon annan part godkänns genom beslutet och ingen annan har rätt att söka ändring i beslutet.
3. Motivering av någon annan särskild orsak är uppenbart onödig.

Det är mycket sällsynt med undantag enligt punkt 1 i ärenden som gäller olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar, och det är främst de grunder som anges i punkterna 2 och 3 som kan bli aktuella. Motiveringar ska dock ges även i de ovan nämnda situationerna, om beslutet innebär en väsentlig ändring av vedertagen praxis (förvaltningslagen 45.3 §).

Det bör poängteras att undantagsbestämmelsen om utelämnande av motivering av ett beslut ska tolkas restriktivt och att motiveringens betydelse för tillgodoseendet av mottagarens rättsskydd alltid ska beaktas vid bedömningen. Rätten att få motiverade beslut tryggas på i grundlagsnivå. I synnerhet när det gäller avslagsbeslut kan motiveringarna inte utelämnas.

Ett välmotiverat beslut ligger också i försäkringsanstaltens intresse. När mottagaren av beslutet tydligt informeras om på basis av vilken utredning hans eller hennes ärende har avgjorts och hur tillämpningen av bestämmelserna på hans eller hennes ärende har lett till det avgörande som gjorts, kan detta minska antalet besvär som gäller beslut och öka förtroendet för försäkringsanstaltens verksamhet.

5.4. Medicinska omständigheter i avslagsbeslut om ersättning till en part

Enligt 124.2 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar tillämpas 45 § i förvaltningslagen på motiveringen av ett beslut om ersättning som en försäkringsanstalt har meddelat en part (se kapitel 5.3 ovan). I bestämmelsen ställs dock ytterligare ett krav på beslutsmotiveringen: Om ett avslagsbeslut i fråga om en ansökan om ersättning till centrala delar grundar sig på medicinska omständigheter, ska i beslutsmotiveringarna de omständigheter ingå som huvudsakligen har inverkat på bedömningen och de slutsatser som dragits utifrån dessa omständigheter.

Syftet med bestämmelsen är att säkerställa att försäkringsanstalten i beslutet på ett ändamålsenligt sätt och även för mottagaren av beslutet, dvs. den skadade eller dennes förmånstagare, på ett begripligt och tydligt sätt ska ange de omständigheter som framkommit vid den medicinska bedömningen och som har inverkat på avgörandet av ersättningsärendet. Detta ska särskilt uppmärksammas om försäkringsanstaltens avgörande avviker från den behandlande läkarens bedömning. När det gäller motivering av så kallade medicinska avslagsbeslut som avses här, se avsnitt 6.2.

5.5. Innehållet i beslut som meddelas arbetsgivaren

I vissa situationer meddelas arbetsgivaren ett beslut i ett ärende som gäller ersättning även om arbetsgivaren inte är part i ärendet (se kapitel 4.2). Avsaknaden av partsställning i ersättningsärenden innebär att arbetsgivaren inte har rätt att få uppgifter som inverkat på behandlingen av ärendet, såvida de inte är offentliga. Således har arbetsgivaren inte rätt att få uppgifter om till exempel den skadades hälsotillstånd. Detta påverkar även innehållet i det beslut som meddelas arbetsgivaren. Oftast grundar sig beslutet om ersättning uttryckligen på sekretessbelagda uppgifter, och det beslut som meddelas arbetsgivaren kan därför inte motiveras på samma sätt som beslutet som meddelas den skadade eller dennes förmånstagare. I 125 § i OlyL föreskrivs särskilt om vad som ska anmälas i beslutet till arbetsgivaren.

Enligt 125.3 i OlyL ska det trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar i rätten att få information av beslutet framgå:

- 1) den skadades namn och personbeteckning,
- 2) skadedagen,
- 3) avgörandet i ärendet,
- 4) förmånen, och
- 5) ersättningsbeloppet

Med andra ord är det beslut som meddelas arbetsgivaren begränsat. I beslutet nämns till exempel inte den skada eller sjukdom som ska ersättas, den skadades årsarbetsinkomst eller grunderna för bestämmande av årsarbetsinkomsten. Om beslutet meddelas på grund av att den utbetalda ersättningen inverkar på försäkringspremien för en arbetsgivare med specialpremiegrunder, anmäls endast de ersättningar som inverkar på försäkringspremien i beslutet. Om ersättningen däremot inte inverkar på försäkringspremien, utan beslutet meddelas efter att arbetsgivaren har ansökt om ersättning för lön som betalats till den skadade, anges beloppet av den delersättning som betalats till andra arbetsgivare eller till den skadade inte i beslutet. Beslutet gäller alltså endast den ersättning som betalas till den arbetsgivare som mottagit beslutet.

Beslutet motiveras inte, utan i beslutet anges endast avgörandet i ärendet, förmånen och ersättningsbeloppet. För att undvika missförstånd är det bra att i beslutet nämna att det skiljer sig från det beslut som meddelats den skadade av dataskyddsskäl, och att detaljerade motiveringar endast anges i det beslut som meddelas den skadade eller, i händelse av dödsfall, till den skadelidandes förmånstagare. Beslutets innehåll kan till exempel vara:

- Skadefallet ersätts inte.
- Dagpenning betalas inte.
- Dagpenning betalas för tiden xxxx och eurobelopp.

Arbetsgivaren meddelas ett beslut endast för att arbetsgivaren ska få kännedom om utgången i ett ärende som ligger i arbetsgivarens intresse och kunna överklaga beslutet. Arbetsgivaren kan därför vara part i ett besvärärende som gäller beslutet. Försäkringsanstalten får dock inte lämna ut

sekretessbelagda uppgifter till arbetsgivaren, även om arbetsgivaren har överklagat beslutet innan besvärsinstansen har beslutat om arbetsgivarens partsställning och vilka uppgifter som arbetsgivaren har rätt till på basis av sin partsställning.

5.6. Beslutets struktur

Beslutsstrukturen regleras inte närmare. Det väsentliga med tanke på strukturen är tydlighet och konsekvens, och underrubriker kan vid behov användas i beslutet. I ärenden som gäller olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar kan beslutet struktureras till exempel på följande sätt:

- bakgrunden till ärendet, inklusive förhandsuppgifter som behövs, och i fråga om ersättningar även uppgifter om den försäkring som ligger till grund för behandlingen av ärendet
- avgörandet i sak i beslutet: vad mottagaren av beslutet har rätt till eller skyldighet att göra eller hur ärendet annars har avgjorts
- specificerade uppgifter om de utredningar som inhämtats i ärendet, såsom handlingar, samt de fakta som framkommit av dessa och som är relevanta för avgörandet av ärendet (kan redan framgå av bakgrundsinformation)
- uppgifter om de bestämmelserna som tillämpas på ärendet: bestämmelsen och dess innehåll förklarade på ett begripligt sätt
- slutsats: hur tillämpningen av bestämmelserna i det aktuella fallet har lett till det resultat som anges i beslutet

I kapitlen 6–8 nedan i anvisningen ges exempel på beslut som meddelas i olika situationer. De beskriver också närmare de faktorer som är väsentliga för beslut som meddelas i olika situationer.

6. Beslut som meddelas en part i ersättningsärenden i olika situationer

6.1. Juridiska avslagsbeslut

När ett ärende som gäller en skada har inletts hos en försäkringsanstalt ska det innan ersättning betalas ut avgöras om den skadade omfattas av försäkringen och om det över huvud taget är fråga om ett ersättningsgillt skadefall. Om den skadade inte omfattas av försäkringen eller om det inte är fråga om ett ersättningsgillt skadefall, meddelas ett så kallat juridiskt avslagsbeslut i ärendet, och ingen ersättning betalas ut.

I alla situationer som gäller ärenden om olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar ska försäkringsanstalten utreda ärendet tillräckligt innan det avgörs. Vid bedömningen av den juridiska ersättbarheten är det särskilt viktigt att få den skadades egen beskrivning av de omständigheter som påverkar avgörandet av ärendet. När det är fråga om omständigheter som gäller anställningsförhållandet eller arbetet behövs i allmänhet också en utredning av arbetsgivaren. Om de inhämtade utredningarna inte är tillräckligt tydliga eller detaljerade för att ärendet ska kunna avgöras, ska nödvändiga preciserande uppgifter begäras innan beslut meddelas. Om det i utredningarna finns motstridigheter som påverkar försäkringens omfattning eller skadans ersättbarhet, ska den skadade informeras om motstridigheterna och ombes förklara orsakerna till motstridigheterna. I synnerhet när det gäller motstridiga utredningar om anställningsförhållandet och arbetet kan det också vara nödvändigt att fråga arbetsgivaren om synpunkter på motstridigheterna.

6.1.1. Den skadade omfattas inte av försäkringen

Det kan uppstå osäkerhet om försäkringens omfattning till exempel i situationer med internationellt arbete, när den skadade är delägare i arbetsgivarföretaget, i situationer med en gränsdragning mellan arbetstagarskap och företagarskap dras och, i fråga om fritidsförsäkringar, i situationer där den skadades arbete för försäkringstagarens räkning och skyldigheten att betala lön har varit avbrutna före skadefallet. I dessa situationer är det i regel nödvändigt att inhämta

utredning om frågor som är relevanta för huruvida personen omfattas av försäkringen hos både den skadade och arbetsgivaren.

Exempel 1, inte anställningsförhållande

Bakgrund till ärendet

Enligt olycksfallsanmälan daterad 27.2.2023 deltog du 25.2.2023 i ett städtalko som anordnades av idrottsförening X, där du snubblade över en mopp, föll och stukade fotleden. Du har varit arbetsoförmögen på grund av fotledsstukningen med början 25.2.2023. Ersättning har ansökts från idrottsförening X:s obligatoriska arbetsolycksfalls- och yrkessjukdomsförsäkring för arbetstagare, nummer 12345.

Avgörande

Olycksfallet kan inte ersättas idrottsförening X:s obligatoriska arbetsolycksfalls- och yrkessjukdomsförsäkring. Du har inte rätt till ersättning enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

Motiveringar

Enligt olycksfallsanmälan har det varit fråga om oavlönat frivilligarbete. Du har också berättat per telefon 29.3.2023 att det var fråga om vederlagsfritt frivilligarbete för ditt barns idrottsförening.

Enligt 8 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar grundar sig rätten till ersättning för olycksfall i arbetet på ett anställningsförhållande enligt 1 kap. 1 § i arbetsavtalslagen. Det är fråga om ett anställningsförhållande enligt 1 § 1 mom. i arbetsavtalslagen när en arbetstagare förbinder sig att personligen utföra arbete för en arbetsgivares räkning under dennes ledning och övervakning mot lön eller annat vederlag. Eftersom det i vederlagsfritt frivilligarbete inte är fråga om arbete som utförs i ett anställningsförhållande, har du inte rätt till ersättning enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

Tillämpade bestämmelser

8 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (459/2015)

Ytterligare information

Du kan ha rätt till ersättning som betalas med stöd av sjukförsäkringslagen. För att ta reda på om du eventuellt har rätt till ersättning uppmanar vi dig att kontakta Folkpensionsanstalten (FPA).

Exempel 2, inte anställningsförhållande

Bakgrund till ärendet

Du har ansökt om ersättning för ett olycksfall i ditt arbete 3.4.2023 från företaget A Ab:s obligatoriska olycksfalls- och yrkessjukdomsförsäkringsnummer för arbetstagare, nummer 12345. Enligt den olycksfallsanmälan daterad 4.4.2023 som du undertecknat äger du 40 procent av aktierna i A Ab. Dessutom har du i din utredning som du gett per e-post 7.4.2023 uppgett att din uppgift i företaget är verkställande direktör.

Avgörande

Olycksfallet kan inte ersättas ur A Ab:s obligatoriska arbetsolycksfalls- och yrkessjukdomsförsäkring för arbetstagare. Du har inte rätt till ersättning enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

Motiveringar

Enligt 8 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (OlyL) har en arbetstagare rätt till ersättning enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. Enligt 9 § i lagen jämförs med en arbetstagare den som mot ersättning arbetar i ledande ställning i ett aktiebolag, fast han eller hon inte står i

anställningsförhållande till aktiebolaget. En förutsättning för att jämföras med en arbetstagare är i detta fall att personen ensam innehar högst 30 procent av aktierna i bolaget. Enligt bestämmelsen avses med ledande ställning till exempel anställning som verkställande direktör.

På basis av skadeanmälan och den utredning du gett per e-post var du vid tidpunkten för olyckan verkställande direktör för A Ab och stod därför inte i ett anställningsförhållande till företaget. Eftersom du har arbetat i ledande ställning och ensam innehaft över än 30 procent av aktierna i A Ab, kan du inte heller jämföras med en arbetstagare. Således har du inte rätt till ersättning enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar på basis av A Ab:s obligatoriska försäkring. Du har du inte heller en frivillig olycksfallsförsäkring för företagare i vårt bolag som kunde ersätta olycksfallet.

Tillämpade bestämmelser

8 och 9 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (459/2015)

Ytterligare information

Om du har en frivillig olycksfallsförsäkring för företagare hos en annan försäkringsanstalt, uppmanar vi dig att anmäla olycksfallet till den försäkringsanstalten.

Du kan ha rätt till ersättning som betalas med stöd av sjukförsäkringslagen. För att ta reda på om du eventuellt har rätt till ersättning uppmanar vi dig att kontakta Folkpensionsanstalten (FPA).

Exempel 3: arbetstagaren omfattas inte av fritidsförsäkring

Bakgrund till ärendet

Enligt olycksfallsanmälan daterad 28.1.2023 har du 25.1.2023 halkat på din fritid under en fotbollsträning och skadat ditt knä. Enligt olycksfallsanmälan har du varit arbetsoförmögen på grund av olycksfallet från och med 25.1.2023. Ersättning har sökts från den frivilliga fritidsförsäkring som din arbetsgivare X Ab tecknat för sina arbetstagare, nummer 12345.

Avgörande

Olycksfallet kan inte ersättas ur X Ab:s frivilliga fritidsförsäkring för arbetstagare. Du har inte rätt till ersättning enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

Motiveringar

Enligt olycksfallsanmälan har ingen lön för sjukdomstid betalats till dig under sjukledigheten efter olycksfallet, eftersom du har varit studieledig från och med 1.12.2022. Enligt ett e-postmeddelande som din arbetsgivare skickade 2.2.2023 har du inte alls arbetat på X Ab under studieledigheten. Enligt arbetsgivaren arbetade du senast för X Ab före olyckan 30.11.2022 och du fick senast lön 15.11.2022 för perioden 1–30.11.2022, vilket också framgår av uppgifterna i inkomstregistret. I samtalet 3.2.2023 bekräftade du att arbetsgivarens utredning är korrekt.

Enligt 199.1 § i lagen om olycksfall i arbete och om yrkessjukdomar ersätts inte ett olycksfall på fritiden, om den försäkrades arbete för försäkringstagarens räkning och försäkringstagarens skyldighet att betala lön fortlöpande har varit avbrutna i fler än 30 dagar när olyckan inträffade. Eftersom ditt arbete för X Ab och X Ab:s skyldighet att betala lön har avbrutits före olycksfallet från och med 30.11.2022, dvs. mer än 30 dagar före olycksfallet 25.1.2023, kan olycksfallet inte ersättas från X Ab:s frivilliga fritidsförsäkring.

Tillämpade bestämmelser

199 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar

Ytterligare information

Du kan ha rätt till ersättning som betalas med stöd av sjukförsäkringslagen. För att ta reda på om du eventuellt har rätt till ersättning uppmanar vi dig att kontakta Folkpensionsanstalten (FPA).

6.1.2. Skadefall som inte ska ersättas

För att kunna utreda om ett skadefall ska ersättas gäller det att utreda omständigheterna kring skadefallet tillräckligt noggrant. Den skadades egen beskrivning av skadefallet och omständigheterna när det inträffade är särskilt betydelsefull. Om den inhämtade utredningen inte är tillräckligt detaljerad för att ärendet ska kunna avgöras, ska nödvändiga preciserande uppgifter begäras innan beslut meddelas. När den skadade har uppsökt vård på grund av skadefallet är det också nödvändigt att få uppgifter om det första besöket och försäkra sig om att beskrivningen av händelsen i de olika utredningarna är enhetlig. Om det finns motstridigheter i uppgifterna ska den skadade ombes redogöra för motstridigheterna och orsakerna till dem.

Exempel 1, endast sakskada

Bakgrund till ärendet

Enligt en olycksfallsanmälan daterad 14.12.2022 lyfte du 12.12.2022 en kunds resväska från bakluckan på taxibilen när dina glasögon föll till marken och gick sönder. Ersättning har ansökts från din arbetsgivare B Ab:s obligatoriska arbetsolycksfalls- och yrkessjukdomsförsäkring för arbetstagare, nummer 12345.

Avgörande

Det är inte fråga om ett skadefall som ska ersättas enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar och du har inte rätt till ersättning enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. Glasögon som går sönder ersätts inte.

Motiveringar

I olycksfallsanmälan beskrivs ingen olycksorsak till att dina glasögon fallit på marken, och enligt den har du inte lidit någon skada i situationen. Du har 16.12.2022 berättat per telefon att inget oväntat hände i situationen, men att glasögonen du hade på pannan bara föll av när du böjde dig ner för att lyfta resväskan. Enligt utredningen du gett orsakades ingen skada eller smärta i situationen, utan den enda påföljden var att glasögonen gick sönder.

Enligt 54 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (OlyL) kan den skadade få ersättning för glasögon som den skadade har använt endast om de har gått sönder i samband med ett skadefall som avses i lagen. Enligt 17 § i OlyL avses med olycksfall som ersätts en plötslig, oförutsedd händelse som orsakas av en yttre faktor och leder till en skada eller en sjukdom hos en arbetstagare. På basis av den inhämtade utredningen har du inte råkat ut för en plötslig eller oförutsedd händelse som beror på en yttre faktor som kan betraktas som ett olycksfall och situationen har inte heller orsakat dig någon skada eller sjukdom. Det är således inte fråga om ett olycksfall som berättigar till ersättning i den mening som avses i 17 § OlyL. Således har du inte rätt till ersättning enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar och glasögonen som gått sönder i samband med händelsen kan inte heller ersättas.

Tillämpade bestämmelser

17 och 54 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (459/2014)

Exempel 2, skada på fritiden

Bakgrund till ärendet

Enligt olycksfallsanmälan daterad 8.11.2022 har du fallit med cykel måndag 7.11.2022 cirka kl. 7.40 på väg från din bostad till arbetsplatsen och har varit arbetsförmögen på grund av en fraktur i mellanhandsbenet som orsakats av olyckan från och med 7.11.2022. Ersättning har ansökts från din arbetsgivare Z:s obligatoriska arbetsolycksfalls- och yrkessjukdomsförsäkring för arbetstagare, nummer 12345.

Vi har fått besöksuppgifterna från Uleåborgs universitetssjukhus daterade 6.11.2022, enligt vilka du sökte dig till samjouren på söndagsmorgonen 6.11.2022 efter att ha fallit med cykel cirka kl. 3 natten innan på väg hem från en restaurang. Enligt besöksuppgifterna har olyckan orsakat frakturer i mellanhandsbenen på din högra hand, på grund av vilka du har ansetts vara arbetsförmögen från och med 6.11.2022.

Vi har försökt be om din egen utredning av händelsen och motstridigheten i uppgifter per telefon 10.11.2022 och 11.11.2022 samt med en begäran om utredning som vi skickat per brev 11.11.2022. Vi har inte kunnat nå dig per telefon och du har inte svarat på begäran om utredning inom den angivna fristen, senast 5.12.2022.

Avgörande

Du har inte varit med om ett olycksfall i arbetet som berättigar till ersättning och således har du inte rätt till ersättning enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

Motiveringar

Med stöd av lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (OlyL) berättigar till ersättning ett olycksfall i arbetet som drabbat en arbetstagare i arbetet på eller utanför det område där arbetet utförs på det sätt som föreskrivs i 21–25 §. Enligt 23 §

i OlyL berättigar ett olycksfall som drabbat en arbetstagare under en sedvanlig resa mellan bostaden och arbetsplatsen, som beror på arbete, till ersättning.

Enligt samjourens besöksuppgifter 6.11.2022 har du inte varit med om ett olycksfall i arbetet, utan arbetsoförmågan och vårdbehovet beror på ett olycksfall som inträffat på fritiden. Således ersätts olycksfallet inte från arbetsgivarens obligatoriska olycksfallsförsäkring för arbetstagare. Din arbetsgivare har inte heller en fritidsförsäkring för arbetstagare enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, från vilken olycksfallet kunde ersättas.

Tillämpade bestämmelser

20, 23 och 199 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (459/2015)

Ytterligare information

Du kan ha rätt till ersättning som betalas med stöd av sjukförsäkringslagen. För att ta reda på om du eventuellt har rätt till ersättning uppmanar vi dig att kontakta Folkpensionsanstalten (FPA).

Exempel 3, ersätts inte som inträffad under arbetsresa

Bakgrund till ärendet

Enligt olycksfallsanmälan daterad 9.2.2023 har du 8.2.2023 besökt en matvaruaffär på väg hem från din arbetsplats. I affären har en konservburk fallit ner från en hylla på din fot och din tå har brutits. Enligt din egen utredning som du skickade per e-post 10.2.2023 har du lämnat arbetsplatsen för att gå hem genast efter att ditt arbetsskift har slutat och besökt en mataffär på vägen hem i ungefär en kvart. Medan du handlade föll en konservburk från hyllan på din högra fot och vid läkarbesöket 9.2.2023 konstaterades det att din högra lilltå har brutits. Ersättning har ansökts från din arbetsgivare X:s obligatoriska arbetsolycksfalls- och yrkessjukdomsförsäkring för arbetstagare, nummer 12345.

Avgörande

Det är inte fråga om ett olycksfall i arbetet som berättigar till ersättning och således har du inte rätt till ersättning enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

Motiveringar

Med stöd av lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (OlyL) berättigar till ersättning ett olycksfall i arbetet som drabbat en arbetstagare i arbetet på eller utanför det område där arbetet utförs på det sätt som föreskrivs i 21–25 §. Enligt 23 § 1 punkten i OlyL betraktas som olycksfall i arbetet ett olycksfall som inträffat under en sedvanlig resa mellan bostaden och arbetsplatsen, som beror på arbete. I resan anses det också ingå mindre avvikelser från färdrutten till följd av barndagvård eller besök i en matvaruaffär eller av någon annan med dem jämförbar orsak. Under en sådan mindre avvikelse gäller ersättningskyddet dock endast färden längs den avvikande färdrutten och sträcker sig inte till utförandet av den uppgift eller verksamhet på grund av vilken avvikelsen från den normala färdrutten sker. Till exempel omfattar ersättningskyddet inte besök i en matvaruaffär.

Enligt de inhämtade utredningarna har du besökt matvaruaffären under din sedvanliga arbetsresa och avvikelsen har varit liten både tids- och avståndsmässigt. Det har alltså varit fråga om en mindre avvikelse som avses i 23 § OlyL. Olycksfallet inträffade dock inte under avvikelsen från färden, utan medan du besökte matvaruaffären. Eftersom detta besök inte omfattas av ersättningskyddet för avvikelser från arbetsresan, kan olycksfallet inte ersättas från din arbetsgivares obligatoriska olycksfallsförsäkring för arbetstagare och du är alltså inte berättigad till ersättning enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar på grund av olycksfallet som inträffade 8.2.2023.

Tillämpade bestämmelser

20 och 23 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (459/2015)

6.2. Medicinskt avslagsbeslut och ersättning för undersökningskostnader

Även om ett skadefall har inträffat under omständigheter som ska ersättas och den skadade omfattas av försäkringen, berättigar den konstaterade skadan eller sjukdomen inte nödvändigtvis till ersättning. Då är det fråga om ett så kallat medicinskt avslag. Det kan röra sig om en situation där ingen skada eller sjukdom anses ersättningsgill (totalt avslag) eller en situation där endast en del av de skador eller sjukdomar som konstaterats anses berättiga till ersättning (partiellt avslag). Det är till exempel möjligt att en stukningskada eller ett väsentligt förvärrande av en tidigare sjukdom anses berättiga till ersättning, medan ersättning för en senruptur avslås. Om ersättning av väsentligt förvärrande har EFO:s anvisning "Väsentligt förvärrande av skada eller sjukdom till följd av olycksfall (OlyL 19 §)" givits 10.6.2020. Det kan också röra sig om en situation relaterad till ett yrkessjukdomsärende där det i en misstänkt arbetsrelaterad sjukdom inte anses vara fråga om en yrkessjukdom eller eventuellt ens en grundad misstanke om yrkessjukdom.

När den skadade inte över huvud taget anses ha drabbats av ett skadefall som ska ersättas är det i sak fråga om ett juridiskt avslag. Om det i ärendet även finns en medicinsk grund för avslag ska även detta i regel anges i beslutet. Om beslutet överklagas och besvärinstansen anser att skadefallet ska ersättas, kan den då också ta ställning till om skadan ska ersättas på medicinska grunder utan att återförvisa ärendet till försäkringsanstalten att behandlas i första instans. Detta påskyndar avgörandet av ärendet, vilket ligger i alla parter intresse, särskilt den skadades.

Om ett avslagsbeslut i fråga om en ansökan om ersättning till centrala delar grundar sig på medicinska omständigheter, ska i beslutsmotiveringarna de omständigheter ingå som huvudsakligen har inverkat på bedömningen och de slutsatser som dragits utifrån dessa omständigheter enligt 124.2 § i OlyL. I beslutet ska särskilt anges de skäl som hänför sig till det medicinska orsakssambandet och som innebär att ersättningen vägras helt eller beviljas endast delvis. Av försäkringsanstaltens beslut ska framgå de omständigheter som har haft en central inverkan på den medicinska bedömningen av rätten till ersättning, undersökningsfynden och de slutsatser som dragits av dem. Om avgörandet har påverkats till exempel av dröjsmål med uppsökande av vård, ska det i beslutet framgå hur länge dröjsmålet har varat och vilken betydelse det har för avgörandet av ärendet. Medicinska diagnoser, fynd, termer och slutsatser ska anges på

ett begripligt och tydligt sätt på finska eller svenska, och latinska uttryck bör inte användas, åtminstone inte ensamma.

Särskilt när det gäller partiella avslag är det viktigt att i beslutet tydligt ange både den skada som ger rätt till ersättning och den skada som avslås. I beslutet ska man också ta ställning till huruvida undersökningskostnader ska ersättas.

Det är inte alltid klart vilken skada eller sjukdom som berättigar till ersättning eller om det över huvud taget finns någon skada som ska ersättas. I detta fall kan kostnaderna för läkarbesök och undersökning som läkaren har utfört och ordinerat och som är nödvändig för att utreda skadan ersättas som undersökningskostnader. Detsamma kan göras vid misstanke om yrkessjukdom, varvid kostnaderna för inhämtande av uppgifter om arbetsförhållandena som behövs för att utreda sjukdomens arbetsrelaterade karaktär också kan ersättas som undersökningskostnader.

Undersökningskostnader ersätts ofta i ett tidigt skede av handläggningen av skadan när man försöker bestämma skadan som berättigar till ersättning. Det kan dock också bli aktuellt att ersätta dessa i senare skeden av handläggningen av skadan, till exempel vid misstanke om en ny skada eller sjukdom som sannolikt har ett medicinskt orsakssamband med skadefallet.

Om en skada eller sjukdom som konstateras vid undersökningarna anses ha orsakats av olycksfallet och därmed ska ersättas, ersätts de nödvändiga undersökningskostnaderna som sjukvård som ska ersättas enligt 37 § i OlyL. Om det däremot efter undersökningarna konstateras att den konstaterade skadan eller sjukdomen inte berättigar till ersättning enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, ersätts undersökningskostnaderna med stöd av 38 § i OlyL till den del undersökningarna har varit behövliga för att utreda skadan.

Huruvida undersökningskostnaderna ska ersättas avgörs ofta i samma beslut som ersättningen för skada eller sjukdom. När det gäller undersökningskostnader ska det av beslutet framgå om kostnaderna har ersatts som sjukvård för en skada som ska ersättas eller som undersökningskostnader som är behövliga för att utreda skadan, även om skadan inte berättigar till ersättning. Undersökningskostnader ersätts inte om det på basis av annan inhämtad utredning står klart att skadan eller sjukdomen inte berättigar till ersättning. I detta fall ska det i beslutet

konstateras att de kostnader som redan orsakas inte heller ersätts som nödvändiga undersökningskostnader.

Exempel 1, inget olycksfall eller ömhet orsakad av arbetsrörelse

Bakgrund till ärendet

Enligt olycksfallsanmälan daterad 17.3.2023 har du i ditt arbete 6.3.2023 lyft en tung säck från golvet upp på axeln när du hört ett knakande ljud i ryggen och ryggen har blivit öm nästa dag. Du har sökt dig till en läkarmottagning 16.3.2023, då du i de undersökningar som utförts har diagnostiserats med ischiassyndrom på vänster sida och ländryggssmärta, enligt de besöksuppgifter som lämnats till vårt bolag. Du har varit sjukskriven för tiden 16.3.2023–13.5.2023 och fysioterapi har ordinerats som behandling. Du har ansökt om ersättning från företagarens frivilliga olycksfallsförsäkring för arbetstid, nummer 12345.

Avgörande

Du har inte rätt till ersättning enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

Vi betalar dock kostnaderna för läkarbesöket och röntgenundersökning 16.3.2023 på 225,00 euro som undersökningskostnader enligt 38 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

Motiveringar

Enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (OlyL) berättigar ett olycksfall i arbetet till ersättning. Enligt 17 § i lagen avses med olycksfall en plötslig, oförutsedd händelse som orsakas av en yttre faktor och leder till en skada eller en sjukdom. Enligt olycksfallsanmälan och den utredning du gett per e-post 22.3.2023 har du inte drabbats av en olycka, utan din rygg har blivit öm efter en kontrollerad lyftrörelse.

Enligt 33 § i OlyL kan ersättning också betalas för ömhet i muskler eller senor på grund av arbetsrörelser i högst sex veckor. Förutsättningen är att ömheten har orsakats av en enskild påfrestande arbetsrörelse. Ersättning betalas dock inte om ömheten beror på en tidigare skada eller sjukdom eller på en vävnadsskada som kan uppstå enbart genom ett olycksfall.

Enligt den utredning du gav per e-post 22.3.2023 och sjukjournalen daterad 16.3.2023 vägde mjölsäcken du lyfte 6.3.2023 cirka 15 kg, du lyfte säcken direkt från golvet och inget som avviker från det vanliga hände under lyftet, förutom att det knakade till i ryggen. Vid en röntgenundersökning som gjordes 16.3.2023 konstaterades att du har sjukdomsrelaterade förslitningsförändringar i diskarna i ländryggen i samma område där symtomen på ryggsmärta är lokaliserade. Under läkarbesöket 16.3.2023 har du också konstaterats ha smärta som strålar ut i vänster nedre extremitet och känselbortfallssymtom, som är typiska för diskrelaterad nervrotskompression i ländryggen (ischiassyndrom).

Ischiassyndromet som du har diagnostiserats med kan inte anses ha orsakats av den lyftrörelse du beskrivit. Skademekanismen har inte varit tillräcklig för att orsaka kompression av nervrötterna i frisk vävnad. Det är mer sannolikt att det är fråga om symtom orsakade av sjukdomsrelaterade slitageförändringar i diskarna i ländryggen som framkommit i samband med lyftrörelsen. Eftersom det inte är fråga om ömhet i muskler eller senor som orsakats av lyftrörelsen, har du inte rätt till ersättning på grund av ömhet orsakad av arbetsrörelse.

Enligt 19 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar kan ersättning också betalas på grund av väsentligt förvärrande av skada eller sjukdom till följd av olycksfall. Väsentligt förvärrande kan endast ersättas till följd av ett olycksfall, inte en arbetsrörelse. Eftersom du inte har drabbats av en olycka kan inte heller väsentligt förvärrande av en annan sjukdom ersättas.

Enligt 38 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar kan ersättning betalas för kostnader för behövliga undersökningar för att utreda skadan, även om

skadan inte ska ersättas enligt lagen. Vi anser att läkarbesöket och röntgenundersökningen har varit behövliga för att utreda skadan och vi ersätter dem som undersökningskostnader.

Tillämpade bestämmelser

17, 19, 20, 33 och 38 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (459/2015)

Ytterligare information

Du kan ha rätt till ersättning som betalas med stöd av sjukförsäkringslagen. För att ta reda på om du eventuellt har rätt till ersättning uppmanar vi dig att kontakta Folkpensionsanstalten (FPA).

Exempel 2, ingen yrkessjukdom

Bakgrund till ärendet

Enligt anmälan om yrkessjukdom och din egen utredning daterad 1.11.2022 har du arbetat som lokalvårdare på X Ab från och med 1.1.2018. Enligt anmälan om yrkessjukdom är din hand öm på grund av långvarig och kontinuerlig belastning.

I din egen utredning har du uppgett att du under september–oktober 2022 använt golvvårdsmaskin exceptionellt mycket, cirka fem timmar om dagen. Du har utfört samma arbete i över 4,5 år före ömheten. Enligt din egen och din arbetsgivares utredning daterad 3.11.2022 har du använt en golvvårdsmaskin, kombinationsmaskin, dammsugare, golvmopp, rakor och borstar som arbetsredskap. Det har inte skett några betydande förändringar i arbetsredskapen före ömheten och du har inte varit på semester eller på annat sätt frånvarande från arbetet före ömheten.

Under ett läkarbesök 24.10.2022 har du konstaterats vara stel och svullen i fingrarna. Den värsta smärtan har förekommit i II-III fingrarna på höger hand och i

handledsområdet. Du har varit sjukskriven under tiden 24.10.2022–20.11.2022 med diagnoserna tendinit i höger arm och epikondylit i höger överarm. Ersättning har ansökts från din arbetsgivare B Ab:s obligatoriska arbetsolycksfalls- och yrkessjukdomsförsäkring för arbetstagare, nummer 12345.

Avgörande

Tendinit i höger arm och epikondylit i höger överarm ersätts inte som yrkessjukdomar och du har inte rätt till ersättning enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

Kostnaderna för läkarbesöket 24.10.2022 ersätts inte heller som behövliga undersökningskostnader.

Motiveringar

Enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (OlyL) kan ersättning betalas på grund av yrkessjukdom. Enligt 26 § i lagen avses med yrkessjukdom en sjukdom som sannolikt huvudsakligen orsakats av att en arbetstagare exponerats för en fysikalisk, kemisk eller biologisk agens i arbete, på ett område som hör till den plats där arbetet utförs eller i utbildning relaterad till arbetet. I 28 § OlyL föreskrivs dessutom separat om ersättning av tendinit i övre extremiteten och om epikondylit i överarmen som yrkessjukdomar. Enligt bestämmelsen ersätts tendinit i fingrarna, handlederna och underarmarna och epikondylit i överarmen som en yrkessjukdom som orsakats av en fysikalisk agens, om arbetstagaren innan symtomen uppträdde, i sitt arbete utförde för överarmen påfrestande ofta upprepade arbetsrörelser som är ensidiga eller ovana för arbetstagaren. Ersättning betalas dock inte om tendiniten eller epikondyliten beror på av arbetet oberoende faktorer.

På basis av den utredning som du och din arbetsgivare har gett om din arbetsbeskrivning och ditt arbete har det i ditt arbete inte varit frågan om egentligt upprepningsarbete och det har inte heller förekommit sådana upprepade och ensidiga arbetsrörelser som belastar den övre extremiteten, vilka skulle leda till att

tendinit i underarmen och epikondylit i överarmen skulle kunna ersättas som yrkessjukdomar. Arbetsrörelserna du utförde före ömheten har inte heller varit ovana för dig, och användningen av golvmaskinen har inte varit förknippad med en betydande belastning på de övre extremiteterna. Således kan de diagnostiserade sjukdomarna hos dig inte ersättas som yrkessjukdomar. I sjukdomarna är det inte heller fråga om sådan ömhet i muskler eller senor som orsakats av en enskild belastande arbetsrörelse och som kunde ersättas enligt 33 § i OlyL.

Enligt 38 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar kan kostnader för behövliga läkarbesök för att utreda en skada och för undersökningar som läkaren utför och ordinerar ersättas även om skadan eller sjukdomen inte berättigar till ersättning. Läkarbesöket 24.10.2022 berodde på behandling av sjukdom och var inte behövligt för att utreda om sjukdomen var arbetsrelaterad. Således ersätts läkarbesöket inte som undersökningskostnader.

Tillämpade bestämmelser

26, 28, 33 och 38 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (459/2015)

Ytterligare information

För att utreda din rätt till ersättning enligt sjukförsäkringslagen uppmanar vi att dig att kontakta Folkpensionsanstalten (FPA).

Exempel 3, rotatorkuffruptur och ersättning av väsentligt förvärrande

(Motiveringen ges här endast med avseende på avgörandet om den skada som ska ersättas.)

Bakgrund till ärendet

Enligt olycksfallsanmälan daterad 24.3.2023 har du fallit i ditt arbete 22.3.2023 och tagit emot med handen, varefter axeln har blivit öm. I din egen utredning om

skadefallet, daterad 1.4.2023, har du uppgett att du halkade när du utförde lagerarbete och instinktivt tog emot med höger hand när du föll, varvid höger axel blev öm. Du har uppsökt läkare två dygn efter olyckan, 24.3.2023. Enligt besöksanteckningarna har smärta och rörelsebegränsningar då konstaterats i höger axel. Vid en magnetkameraundersökning av högra axeln 30.3.2023 konstaterades rotatorkuffruptur och betydande degenerativa förändringar i både den avslitna senan och andra senor i musklerna som omger axelleden. Fettansamling i rotatorkuffens muskler och en förtunning i avslitna senan har också konstaterats. Dessutom har artros i axel-nyckelbensleden konstaterats. Dessa är sjukdomsrelaterade förändringar som försvagar vävnaderna. Du har beviljats sjukledighet för tiden 24.3.2023–28.5.2023. Ersättning har ansökts från din arbetsgivare Z Ab:s obligatoriska arbetsolycksfalls- och yrkessjukdomsförsäkring för arbetstagare, nummer 12345.

Avgörande

Du har rätt till ersättning enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar på grund av väsentligt förvärrande av den degenerativa sjukdomen i axeln som olycksfallet orsakat. Ersättning betalas under högst sex månader. Rotatorkuffrupturen berättigar inte till ersättning.

Du har rätt till dagpenning för tiden för arbetsoförmåga 24.3.2023–28.5.2023. Vi ersätter kostnaderna för läkarbesöket och undersökningarna 24.3.2023 och 30.3.2023 som sjukvårdskostnader.

Motiveringar

Enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar berättigar ett olycksfall i arbetet till ersättning. Enligt 17 § i lagen avses med olycksfall en plötslig, oförutsedd händelse som orsakas av en yttre faktor och leder till en skada eller en sjukdom. Enligt 16 § i OlyL ersätts endast skador och sjukdomar som har ett sannolikt medicinskt orsakssamband med skadefallet. Vid bedömningen av det medicinska orsakssambandet beaktas särskilt medicinska fynd och observationer, sättet på vilket skadan uppkom samt tidigare skador och sjukdomar.

Enligt 19 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar kan väsentligt förvärrande av också andra skador eller sjukdomar till följd av olycksfall ersättas till den del förvärrandet beror på olycksfallet. När andelen bedöms ska mekanismen för hur olycksfallet inträffade, hur hög traumaenergin var samt olycksfallets tidsmässiga samband med förvärrandet och inverkan av tidigare skada, sjukdom och vävnadsskada beaktas. Ersättning betalas inte för förvärrandet, om olycksfallet endast hade en liten andel i förvärrandet. Ersättning för förvärrande betalas i regel under högst sex månader efter det att olycksfallet inträffade.

Mekanismen och intensiteten i den olycka drabbat dig är förenlig med att skada axeln. I magnetundersökningen har du dock konstaterats ha betydande sjukdomsrelaterade förändringar (degeneration, fettansamling, förtunning av sena och artros) i senorna och musklerna i höger rotatorkuff och på axelledens ledytor, vilka försvagar vävnaderna.

Med hänsyn till de sjukdomsrelaterade förändringarna i din högra axel anses grundorsaken till rotatorkuffrupturen vara ett sjukdomsrelaterat tillstånd på grund av den långvariga degenerativa utvecklingen i axeln. Sjukdomsrelaterade förändringar berättigar inte till ersättning enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, och därför ersätts inte rotatorkuffrupturen. Olycksfallet anses dock väsentligt ha förvärrat den degenerativa sjukdomen i din högra axel och detta väsentliga förvärrande ersätts enligt 19 § i OlyL. Ersättning betalas under högst sex månader.

Enligt de utredningar som skickats till vårt bolag är du arbetsoförmögen på grund av en skada som ska ersättas under tiden 24.3–28.5.2023, för vilken du har rätt till dagpenning på grund av arbetsoförmåga. Om arbetsoförmågan fortsätter ska ett nytt sjukintyg skickas till vårt bolag.

Tillämpade bestämmelser

16, 17, 19, 21, 37, 56 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (459/2015)

6.3. Beslut om skada som ska ersättas

När det gäller ett beslut som ska meddelas en part i ett ersättningsärende finns det skäl att betona vikten av fastställande av den skada eller sjukdom som berättigar till ersättning. Den skada eller sjukdom som ska ersättas ska anges senast i det första beslutet om dagpenning, även när ersättningsyrkanden inte avslås i något avseende i ärendet. Även i dessa fall kan det senare bli aktuellt att bedöma till vilka delar de symtom, skador eller sjukdomar som konstaterats hos den skadade berättigar till ersättning. Om den skada eller sjukdom som ska ersättas inte har bestämts genast i början av ersättningshandläggningen, kan det uppstå oklarheter kring vad försäkringsanstalten redan har förbundit sig att ersätta i sina tidigare beslut. Med tanke på den skadades rättsskydd är det också viktigt att den skadade så snabbt som möjligt underrättas om en skada eller sjukdom som försäkringsanstalten anser att ska ersättas.

Den skada som ska ersättas kan fastställas först när det står klart att den skadade har drabbats av en skada eller sjukdom som berättigar till ersättning till följd av olycksfallet. Det kan vara motiverat att meddela ett beslut till exempel om betalning ersättning för inkomstbortfall redan i en situation där den slutliga skadan eller sjukdomen som ska ersättas ännu inte kan fastställas, till exempel på grund av pågående undersökningar. I detta fall ska man vara försiktig vid bestämmande av den skada som ska ersättas, och i beslutet kan man endast ange att sådana skador eller sjukdomar som på basis av den inhämtade utredningen säkert ska ersättas också ersätts. I sådana fall kan det i beslutet också nämnas att den skada berättigar till ersättning ska bedöms på nytt efter ytterligare undersökningar.

6.4. Beslut om kortvarig dagpenning

Med kortvarig dagpenning avses dagpenning för de första 28 dagarna från och med skadedagen med undantag för den dagen (OlyL 58 §). Den kortvariga dagpenningen grundar sig inte på årsarbetsinkomsten, utan den bestäms antingen på basis av den lön för sjukdomstid som betalas till den skadade eller på basis av inkomsterna före skadedagen. EFO:s anvisning "Dagpenning för de första 28 dagarna" har givits 20.1.2020 om bestämmande av kortvarig dagpenning.

När full dagpenning beviljas ska det i beslutet om kortvarig dagpenning också framgå på basis av vilken skada eller sjukdom dagpenningen betalas samt hur och utifrån vilken utredning den

dagpenningen som betalas har bestämts. Den skadade ska i beslutet få de uppgifter som behövs för att bedöma om dagpenningens belopp är korrekt.

Exempel 1, arbetsförmågan varar i mindre än tre dagar

Bakgrund till ärendet

Enligt olycksfallsanmälan daterad 4.4.2023 fick du ett skärsår på vänster pekfinger i arbetet 3.4.2023. Enligt din egen utredning per telefon 6.4.2023 fick du ett skärsår när du skar grönsaker i ditt arbete som kock, uppsökte läkare samma dag och var sjukledig i två dagar. Enligt läkarintyget daterat 3.4.2023 har du varit arbetsförmögen på grund av såret under tiden 3–4.4.2023. Ersättning har ansökts från din arbetsgivare Z Ab:s obligatoriska arbetsolycksfalls- och yrkessjukdomsförsäkring för arbetstagare, nummer 12345.

Avgörande

Du har inte rätt till dagpenning ersättning på grund av arbetsförmåga som orsakats av olycksfallsskadan under tiden 3–4.4.2023.

Motiveringar

Enligt 56 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar har den skadade rätt att få dagpenning under ett år från och med skadedagen, om han eller hon på grund av skadan är helt eller delvis oförmögen att arbeta. Dagpenning betalas dock inte, om den skadade inte har varit helt eller delvis oförmögen att arbeta minst tre dagar i följd med undantag för skadedagen.

Enligt den inhämtade utredningen har den arbetsförmåga som olycksfallsskadan orsakat endast varat en dag utöver olycksfallsdagen. Således finns ingen rätt till dagpenning. Om olycksfallsskadan senare orsakar arbetsförmåga, ber vi dig att skicka utredningarna om arbetsförmågan till vårt bolag.

Tillämpade bestämmelser

56 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (459/2015)

Exempel 2, arbetsförmåga i mindre än fyra veckor och en del av ersättningen till arbetsgivaren**Bakgrund till ärendet**

Enligt olycksfallsanmälan daterad 6.4.2023 snubblade och föll du i ditt arbete 4.4.2023 och bröt vänster handled när du tog emot med handen i fallet. Ersättning har ansökts från din arbetsgivare T:s obligatoriska arbetsolycksfalls- och yrkessjukdomsförsäkring för arbetstagare, nummer 12345. I vårt tidigare beslut har vi ansett att frakturen i vänster handled var en skada som ska ersättas och betalat kostnaderna orsakade av behövlig sjukvård för skadan.

Enligt läkarintyget daterat 4.4.2023 har du varit arbetsförmögen på grund av skadan under tiden 4.4.2023–28.4.2023. Enligt din arbetsgivares utredning per e-post 17.4.2023 har arbetsgivaren betalat dig full lön för sjukdomstid för tiden 4–14.4.2023, varefter lön för sjukdomstid inte har betalats.

Avgörande

Du har rätt till dagpenning enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar för tiden 5–28.4.2023. Dagpenningen för tiden 5–14.4.2023 är sammanlagt 1 358,60 euro och den betalas till din arbetsgivare. Dagpenningen för tiden 15–28.4.2023 är sammanlagt 1 851,64 euro och den betalas till dig.

Motiveringar

Enligt 56 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (OlyL) har den skadade rätt att få dagpenning under ett år från och med skadedagen på grund av

arbetsförmåga orsakad av en skada som ska ersättas. Dagpenning betalas för varje kalenderdag med undantag för skadedagen.

Enligt 58 § i Olyl är dagpenningen är under högst 28 dagar från och med skadedagen, med undantag för den dagen, lika stor som lönen för sjukdomstiden. Om lön för sjukdomstiden inte har betalats, bestäms dagpenningen utifrån de arbetsinkomster som den skadade hade under den eller de hela lönebetalningsperioder som närmast föregick skadedagen och som sammanlagt kommer närmast 28 dagar i längd.

När den skadade beviljats ersättning för inkomstbortfall och arbetsgivaren betalat lön för samma tid till den skadade, betalas ersättningen enligt 139 § i OlyL till arbetsgivaren till högst samma belopp som lönen.

Enligt arbetsgivarens utredning 17.4.2023 har du fått 1 358,60 euro i full lön för sjukdomstid för tiden 5–14.4.2023. Dagpenningen för denna tid är densamma som den lön för sjukdomstid som du fått, dvs. 1 358,60 euro, och den betalas till din arbetsgivare.

Din dagpenning för tiden 15–28.4.2023 bestäms utifrån dina arbetsinkomster under lönebetalningsperioden som föregick skadedagen. Enligt de uppgifter vi fått från inkomstregistret var din närmaste fulla lönebetalningsperiod före skadedagen 1–31.3.2023 och dina inkomster för denna lönebetalningsperiod var 4 100,00 euro. Således är beloppet av dagpenningen för tiden 15–28.4.2023 132,26 euro per dag (4 100 euro/31), dvs. sammanlagt 1 851,64 euro.

Om den arbetsförmåga som orsakats av skadan som ska ersättas fortsätter, ska ett läkarintyg om arbetsförmåga skickas in till vårt bolag.

Tillämpade bestämmelser

56, 58 och 139 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (459/2015)

6.5. Beslut om minskning på grund av medverkan

Enligt 61 § i OlyL kan dagpenningen minskas, om den huvudsakliga orsaken till ett skadefall har varit att den skadade

- varit påverkad av alkohol eller narkotika eller missbrukade läkemedel,
- uppsåtligen eller av grov oaktsamhet i arbetet handlat i strid med arbetarskyddsbestämmelserna, eller
- i övrigt handlat så att det har varit fråga om grov oaktsamhet eller brottslig verksamhet.

Minskningen får vara högst hälften av beloppet av dagpenningen., och i ersättningspraxis har minskningen i allmänhet gjorts med antingen 20, 40 eller 50 procent. Vid bedömningen av förutsättningarna för att minska dagpenningen och av hur stor minskningen ska vara, ska det beaktas huruvida minskningen kan anses vara skälig med hänsyn till skadans eller sjukdomens art eller av något annat särskilt vägande skäl.

Ärendet gällande minskning ska avgöras innan dagpenning beviljas. Om dagpenningen minskas, ska minskningen motiveras i beslutet. Av motiveringen ska det framgå varför den faktor som minskningen grundar sig på har ansetts ha varit den huvudsakliga orsaken till skadefallet. Orsaken till minskning på grund av medverkan är vanligtvis berusning eller grov oaktsamhet hos den skadade.

När det gäller minskning på grund av medverkan som grundar sig på den skadades berusning är särskilt omständigheterna kring skadefallet, tidpunkten för konsumtionen av alkohol och mängden alkohol som konsumerats samt tidpunkten för och resultatet av mätningen av alkohol relevanta. För att avgöra ärendet ska den skadade begäras ge sin utredning om utöver händelsen också om alkoholkonsumtionen och hur den skadade anser att alkoholpåverkan har påverkat att skadefallet inträffade. I synnerhet behövs anteckningar som gjorts under den initiala sjukvården och eventuella handlingar från polisutredningen. Om den skadade påstår att hen har druckit alkohol efter att skadefallet inträffade, ska man i beslutet ta ställning till hur påståendet om efterkonsumtion har beaktats och hur det har påverkat avgörandet av ärendet. I motiveringen kan det också vara nödvändigt att ta ställning till hur utredningen om alkoholkonsumtionen och mätresultaten förhåller sig till varandra.

När minskningen grundar sig på den skadades grova oaktsamhet ska det av beslutet framgå på vilka grunder förfarandet har ansetts vara grovt oaktsamt och varför det har ansetts ha varit den huvudsakliga orsaken till skadefallet. Den skadades egen utredning om skadefallet och hur det förfarande som ansetts vara grovt oaktsamt har påverkat att skadefallet inträffat är viktiga. Även i dessa situationer är anteckningar som gjorts i den initiala sjukvården och eventuella handlingar från polisutredningen nödvändiga för att bedöma om minskningsgrunden är aktuell.

Svårighetsgraden av den skada eller sjukdom som den skadade har åsamkats till följd av olyckan kan leda till att minskningen minskas eller inte görs alls. Ofta kan skadans eller sjukdomens art bedömas redan i ett tidigt skede på basis av besöksanteckningarna inom den initiala sjukvården. Detta är inte alltid fallet, och när det gäller till exempel huvudskador kan en skada som verkar allvarlig baserat på initiala uppgifter visa sig vara lindrig under uppföljningen. Om det är nödvändigt att få ytterligare uppgifter om skadans art för att avgöra ärendet, kan ersättning betalas ut i förskott för den ostridiga delen (för mer information om betalning av förskott, se kapitel 8.1). Om dagpenningen minskas och skadans art senare förändras så att minskningen av dagpenningen inte längre är motiverad av skälighetskäl, kan ersättningen senare justeras så att den motsvarar de förändrade förhållandena och dagpenningen kan betalas till fullt belopp (OlyL 137 §, se kapitel 6.13).

I exemplen nedan presenteras motiveringen endast i fråga om minskning på grund av medverkan.

Exempel 1, minskning på grund av medverkan på grund av berusning

Bakgrund till ärendet

Enligt olycksfallsanmälan daterad 4.7.2023 har du på din fritid den 2.7.2023 cirka kl. 20.15 på en studsmatta i en idrottspark gjort en bakåtvolt, vars landning har misslyckats. Vid landningen har du slagit vänster lår på den hårda marken bredvid studsmattan, varvid låret har brutits. Enligt olycksfallsanmälan har alkohol inverkat på att olycksfallet inträffade. Du har förts med ambulans från olycksplatsen till sjukhus, där du enligt besöksuppgifterna 2.7.2023 har konstaterats ha en fraktur på övre vänstra lårbenet. Enligt läkarintyget daterat 3.7.2023 har du under tiden 2.7–30.9.2023 varit oförmögen att arbeta som möbelmontör på grund av olycksfallsskadan.

Ersättning har ansökts från din arbetsgivare B Ab:s obligatoriska arbetsolycksfalls- och yrkessjukdomsförsäkring för arbetstagare, nummer 12345.

Avgörande

Du har rätt till dagpenning för arbetsoförmåga orsakad av en olycksfallsskada för tiden 3.7.2023–30.9.2023. Dagpenningen minskas med 40 % på grund av medverkan.

Motiveringar

Enligt 56 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (OlyL) har den skadade rätt att få dagpenning under ett år från och med skadedagen på grund av arbetsoförmåga orsakad av en skada som ska ersättas. Enligt 61 § i OlyL kan dagpenningen minskas, om den huvudsakliga orsaken till ett skadefall har varit att den skadade var påverkad av alkohol och minskningen anses vara skälig med hänsyn till bland annat skadans art.

Du har 10.7.2023 per e-post gett din egen utredning om skadefallet och alkoholens inverkan på att det inträffat. Enligt din utredning inträffade olyckan klockan 20.15 och du hade druckit sex öl mellan klockan 18 och 20 före olyckan. Du anser att alkoholen bidrog till att olycksfallet inträffade på ett sådant sätt att du inte hade tagit hänsyn till studsmattans dåliga konstruktion. Du har bifogat en bild på studsmattan till din utredning. Enligt din uppfattning var du inte särskilt berusad vid tidpunkten för olycksfallet och anser att olycksfallet kunde ha inträffat även utan alkoholpåverkan. Du tror inte heller att du är den enda som har skadat dig på den aktuella, dåligt utformade studsmattan. Du uppger att du druckit ytterligare tre öl medan du väntade på ambulansen.

Enligt akutvårdens rapport daterad 2.7.2023 larmades ambulansen till olycksplatsen kl. 20.17 och anlände till platsen kl. 20.20. Enligt akutvårdens anteckningar inträffade olycksfallet några minuter tidigare, när du berusad hoppade på en nergrävd studsmatta i parken och landade på marken efter en misslyckad volt och slog ditt vänstra lår på det hårda underlaget. När akutvårdarna anlände har du enligt

akutvårdens rapport legat på marken med svåra smärtor och inte förmått röra dig eller ens tala ordentligt. Enligt akutvårdens rapport har du varit klart berusad, och det utandningsprov som gjordes på olycksplatsen klockan 20.30 visade en promillehalt på 1,33. Vi har hört dig om uppgifterna i akutvårdens rapport per e-post 12.7.2022, men du har inte svarat på begäran om hörande före den utsatta tiden 26.7.2022.

Enligt forskningsrön har ett berusningstillstånd på 1,33 promille en betydande effekt på rörelsekontroll och omdöme. Utandningsprovet utfördes kort efter olycksfallet och du har också själv uppgett att du druckit en betydande mängd alkohol innan olyckan inträffade. I din egen utredning har du uppgett att du har druckit alkohol även efter att olycksfallet inträffade. Enligt akutvårdens rapport anlände akutvårdarna till olycksplatsen bara cirka fem minuter efter att olycksfallet inträffade, då du hade mycket ont och svårt att tala. Med beaktande av den korta tid som förflutit mellan olycksfallet och akutvårdarnas ankomst samt den beskrivning av ditt tillstånd när akutvårdarna anlände som ges i akutvårdens rapport, anses ditt påstående om efterkonsumtion inte trovärdigt. Dessutom har din alkoholkonsumtion redan innan olyckan inträffade påverkat din prestationsförmåga avsevärt och försvagat den.

På ovanstående grunder anser vi att alkoholpåverkan var den huvudsakliga orsaken till skadefallet, varför ett dagpenningen sänks med 40 procent på grund av medverkan. Minskningen har ansetts skälig även med beaktande av den orsakade skadans art. Prognosen för en lårbensfraktur som behandlas med kirurgi är god. Enligt sjukjournalen daterad 13.9.2022 har också återhämtningen framskridit väl och du har kunnat avstå från regelbunden smärtlindring och gå utan hjälpmedel.

Tillämpade bestämmelser

56 och 61 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (459/2015)

Exempel 2, grov oaktsamhet, men ingen minskning av skälighetsskäl

Bakgrund till ärendet

Enligt olycksfallsanmälan daterad 15.11.2022 körde du av vägen 1.11.2022 cirka klockan 16 på väg hem från arbetsplatsen och olycksfallet orsakade svåra frakturer i övre och nedre extremiteterna och revbenen. Enligt sjukjournalen daterad 1.11.2022 har du orsakats en svår krosskada i nedre vänstra extremiteten, frakturer på fyra revben, fraktur på vänster överarmsben och urlidvridning av axelleden samt frakturer på fingrarna på vänster hand. Enligt sjukjournalen daterad 18.11.2022 har din nedre vänstra extremitet till slut behövt amputeras från låret och nedåt på grund av komplikationer orsakade av olycksfallsskadorna. I våra tidigare beslut har vi ansett att ovan nämnda skador ersätts från företagarens frivilliga olycksfallsförsäkring för arbetstid, nummer 12345.

Enligt polisens förundersökningsprotokoll i ärendet har ditt eget förfarande påverkat uppkomsten av olyckan. Enligt de inlämnade läkarintygen har du varit oförmögen att arbeta som montör sedan olycksfallsdagen på grund av olycksfallsskadorna. I det senaste läkarintyget daterat 2.1.2023 har du bedömts vara arbetsoförmögen under tiden 2.1–31.3.2023.

Avgörande

Du har rätt till dagpenning för tiden för arbetsoförmåga till följd av olycksfallsskadorna under tiden 1.11.2022–31.3.2023. Dagpenningen minskas inte på grund av medverkan.

Motiveringar

Enligt 56 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (OlyL) har den skadade rätt att få dagpenning under ett år från och med skadedagen på grund av arbetsoförmåga orsakad av en skada som ska ersättas. Enligt 61 § i OlyL kan dagpenningen minskas, om den huvudsakliga orsaken till ett skadefall har varit att den skadade uppsåtligen eller av grov oaktsamhet i arbetet handlade i strid med

arbetarskyddsbestämmelserna, och minskningen anses vara skälig med hänsyn till bland annat skadans art.

Enligt förundersökningsprotokollet daterat 8.2.2023 körde du av vägen på vänstra sidan och korsade det mötande körfältet cirka kl. 16. Enligt vittnesmål föregicks händelsen av en så kallad tävlingskörning mellan dig och en annan bilist i flera kilometer. Under tävlingskörningen har ni turvis kört om varandra och andra fordon med betydande överhastighet, trots att trafiken har varit livlig och flera farliga situationer, där ni varit nära att kollidera med andra fordon i omkörningssituationer, har inträffat före olyckan. Enligt vittnesmålen inträffade olyckan i en situation där du började köra om ett annat fordon före en kurva i en omkörningsförbudszon och försökte preja den andra bilen till väggkanten. Ett mötande fordon har kommit runt kurvan och när du vände för det har du kört av vägen över det mötande körfältet. Enligt förundersökningsprotokollet var din hastighet vid olyckstillfället cirka 110 km/h och hastighetsbegränsningen i området var 80 km/h.

Vi har bett om din egen utredning om skadefallet och orsakerna som ledde till det, och vi har hört dig om förundersökningsprotokollet. Vi har också bett om din åsikt om huruvida olyckan orsakades av grov oaktsamhet från din sida. Enligt din utredning daterad 20.2.2022 medger du att händelseförloppet i övrigt motsvarar vad som uppgetts i förundersökningsprotokollet, med undantag för olyckssituationen. Du förnekar att du trängt dig förbi fordonet du kört om och minns att din hastighet vid omkörningen var ca 95 km/h. Du anser inte heller att du handlat grovt oaktsamt, utan endast oaktsamt.

Grov oaktsamhet ligger nära uppsåt. En handling kan anses vara grovt oaktsam när den visar uppenbar likgiltighet för hot om allvarlig fara. Enligt de inhämtade utredningarna har du kört för fort på en väg med rusningstrafik före olyckan och kört om andra fordon i en så kallad tävlingskörning, vilket har orsakat farliga situationer, och fortsatt med detta trots de farliga situationer som orsakades. Olycksfallet orsakades av att du började köra om ett annat fordon i hög hastighet i en omkörningsförbudszon utan att kunna se den mötande trafiken. Du har kört av vägen

efter att ha varit tvungen att väja för ett mötande fordon. Att inleda en omkörning under de beskrivna omständigheterna var grovt oaktsamt, medvetet agerande som förknippades med hot om allvarlig fara. Detta förfarande har varit den huvudsakliga orsaken till olyckan och dagpenningen borde minskas på denna grund. Med beaktande av den allvarliga skada som olyckan orsakat, och som också orsakar betydande bestående men, görs ingen minskning på grund av medverkan av skälighetsskäl.

Tillämpade bestämmelser

56 och 61 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (459/2015)

6.6. Beslut om bestämmande av årsarbetsinkomst

Dagpenningen grundar sig på årsarbetsinkomsten när det har gått 28 dagar sedan skadedagen, med undantag för den dagen (OlyL 59 §). Även olycksfallspensionen grundar sig på årsarbetsinkomsten (OlyL 66 §). Årsarbetsinkomsten har alltså en stor betydelse för nivån på den skadades ersättning för inkomstbortfall, och avgörandet om bestämmande av årsarbetsinkomsten måste alltid motiveras. Grunderna ska anges i det första beslutet, med vilket ersättning för inkomstbortfall som grundar sig på årsarbetsinkomsten beviljas.

Arbetstagarens årsarbetsinkomst bestäms i regel på basis av en beräkning. I beräkningen bestäms inkomsterna på årsbasis vid tidpunkten för skadefallet (s.k. inkomster på skadedagen) och arbetsinkomsterna för de tre kalenderår som föregick skadefallet (jämförelsetid). Om inkomsterna på skadedagen avviker med minst 20 procent från den genomsnittliga arbetsinkomsten under jämförelsetiden, ska det bedömas om det är fråga om en permanent förändring i arbetsinkomsten. Bestämmelser om bestämmande av årsarbetsinkomsten finns i 71 § och 72 § i OlyL och närmare bestämmelser finns i statsrådets förordning 1466/2015. EFO har också gett flera anvisningar om bestämmande av årsarbetsinkomst.

På basis av beslutet om årsarbetsinkomst ska den skadade förstå vilka inkomster som har använts som hans arbetsinkomst i beräkningen och vilken frånvaro som har beaktats som avvikande frånvaro. Om den skadade har haft flera gällande anställningsförhållanden vid tidpunkten för

skadan, ska det av beslutet framgå vilka inkomster som använts i beräkningen av arbetsinkomsten på skadedagen för respektive anställningsförhållande. Om vissa inkomster eller oavlönad frånvaro inte har beaktats i beräkningen, ska grunderna för detta anges i beslutet. Om det i ärendet har blivit aktuellt att bedöma om ändringen är bestående eller inte, ska det av beslutet framgå vad som avses med en bestående ändring och på vilka grunder beslutet har fattats om det. Det är viktigt att den skadade utifrån beslutet kan bedöma riktigheten i både beräkningen och bedömningen av den bestående förändringen.

När det är fråga om ett olycksfall som inträffat för en arbetstagare som gått i ålderspension efter 63 års ålder, grundar sig årsarbetsinkomsten inte på beräkning, utan på en bedömning av den sannolika fortlöpande nivån på arbetsinkomsten (OlyL 73 §). I detta fall ska det av beslutet framgå vilka omständigheter som ligger till grund för avgörandet om den fortlöpande inkomstnivån.

Exemplen nedan är begränsade till den del av beslutet som gäller motiveringen av årsarbetsinkomsten.

Exempel 1, årsarbetsinkomsten bestäms direkt på basis av inkomsten på skadedagen

Motiveringar

Enligt 71 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar betraktas som årsarbetsinkomst den skadades arbetsinkomster på årsbasis vid tidpunkten för skadefallet (inkomster på skadedagen). Arbetsinkomsterna beräknas på grundval av de arbetsinkomster den skadade hade under det år som föregick skadefallet i de anställningsförhållanden som han eller hon hade vid tidpunkten för skadefallet.

Närmare bestämmelser om bestämmande och beräkning av årsarbetsinkomsten finns i statsrådets förordning 1466/2015. I beräkningen beaktas arbetsinkomster från fulla lönebetalningsperioder under året före skadedagen utan naturaförmåner och semesterpenning, vilka beaktas separat.

Om arbetsinkomsterna avviker med minst 20 procent från medeltalet av arbetsinkomsterna under de tre kalenderår som föregick skadefallet (jämförelsetid), betraktas som årsarbetsinkomst medeltalet av arbetsinkomsterna under jämförelsetiden och på skadedagen. Arbetsinkomsterna för jämförelsetiden ska beaktas till det belopp som de skulle ha haft utan de exceptionella skäl som påverkar beloppet av dem och årsarbetsinkomsten ska höjas till nivån för det år då skadefallet inträffade med hjälp av lönekoeficienten enligt 96 § i lagen om pension för arbetstagare. Med exceptionella skäl avses familjeledighet, alterneringsledighet, beväringstjänst, civiltjänst, deltidspensionering, sjukfrånvaro, tillfällig arbetslöshet och andra därmed jämförelsetidbara skäl som kortvarigt påverkar arbetsinkomsterna. Arbetslöshet betraktas inte som tillfällig vad gäller den kortaste tid som den skadade varit arbetslös under vart och ett av de tre kalenderår som föregått skadefallet (etablerad arbetslöshet).

Ditt enda anställningsförhållande som gällde på skadedagen 8.3.2023 var tillsvidareanställningen som började 1.1.2022 hos din arbetsgivare S Ab. Enligt de uppgifter som vi har fått från inkomstregistret har de fulla lönebetalningsperioderna under året före olycksfallet varit 1.4.2022–28.2.2023 och dina arbetsinkomster från S Ab under dessa lönebetalningsperioder har varit sammanlagt 32 500,00 euro. Inkomsten har höjts på årsbasis med beaktande av den oavlönade sjukfrånvaron under perioden 1–11.9.2022 (11 dagar) enligt den utredning som din arbetsgivare gett per e-post 24.3.2023 och löneförhöjningen på 82,00 euro/månad som du fått 1.7.2022. Till beloppet som höjt på årsbasis har semesterpenningen på 1 700,00 som betalades 15.7.2022 och naturaförmånen (telefonförmånen 20,00 euro/mån), på årsbasis 240,00 euro lagts till. Beräknat på detta sätt är inkomsten på skadedagen 38 894,73 euro.

Arbetsinkomsterna enligt inkomstregistrets uppgifter och den oavlönade frånvaro enligt PSC-utdraget som beaktats för jämförelseåren är följande:

År 2022

Inkomster 36 472,50 €, frånvaro 20 dagar (arbetslöshet),
inkomster justerade till 2023 års nivå 37 857,53 €

År 2021

Inkomster 32 894,47 €, frånvaro 40 dagar (arbetslöshet),
inkomster justerade till 2023 års nivå 37 169,07 €

År 2020

Inkomster 25 220,84 €, frånvaro 103 dagar (arbetslöshet),
inkomster justerade till 2023 års nivå 35 950,46 €

Under jämförelseåren har arbetslösheten inte beaktats som oavlönad frånvaro när det gäller etablerad arbetslöshet (20 dagar/år).

Eftersom inkomsterna på skadedagen avviker med mindre än 20 procent (5,14 %) från arbetsinkomsten under jämförelseperioden (36 992,35 euro), bestäms din årsarbetsinkomst enligt 71.1 § i OlyL direkt på basis av inkomsterna på skadedagen och uppgår till 38 894,73 euro.

Exempel 2, permanent förändring

Motiveringar

Enligt 71 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar betraktas som årsarbetsinkomst vara den skadades arbetsinkomster på årsbasis vid tidpunkten för skadefallet (inkomster på skadedagen). Arbetsinkomsterna beräknas på grundval av de arbetsinkomster den skadade hade under det år som föregick skadefallet i de anställningsförhållanden som han eller hon hade vid tidpunkten för skadefallet. Närmare bestämmelser om bestämmande och beräkning av årsarbetsinkomsten finns i statsrådets förordning 1466/2015. I beräkningen beaktas arbetsinkomster från fulla lönebetalningsperioder under året före skadedagen utan naturaförmåner och semesterpenning, vilka beaktas separat.

Vid bestämmande av årsarbetsinkomsten beräknas enligt 71 § i OlyL utöver arbetsinkomsten på skadedagen även medeltalet av arbetsinkomsterna under de tre kalenderår som föregick olycksfallet (jämförelsetiden). Arbetsinkomsterna för jämförelsetiden ska beaktas till det belopp som de skulle ha haft utan de exceptionella skäl som påverkar beloppet av dem och årsarbetsinkomsten ska höjas till nivån för det år då skadefallet inträffade med hjälp av lönekoeficienten enligt 96 § i lagen om pension för arbetstagare. Med exceptionella skäl avses familjeledighet, alterneringsledighet, beväringstjänst, civiltjänst, deltidspensionering, sjukfrånvaro, tillfällig arbetslöshet och andra därmed jämställbara skäl som kortvarigt påverkar arbetsinkomsterna.

Om arbetsinkomsterna avviker med minst 20 procent från medeltalet av arbetsinkomsterna under jämförelsetiden, betraktas som årsarbetsinkomst medeltalet av arbetsinkomsterna under jämförelsetiden och på skadedagen (OlyL 71.2 §). Om avvikelsen på minst 20 procent mellan arbetsinkomsten på skadedagen och arbetsinkomsterna under jämförelsetiden dock beror på av en förändring av inkomstnivån som bedöms vara bestående, betraktas som arbetsinkomst inkomsten på skadedagen (OlyL 72.2 §). När den bestående förändringen bedöms ska det enligt 72.1 § i OlyL beaktas hur länge den skadade hade arbetat vid tidpunkten för skadefallet och huruvida det är sannolikt att arbetet fortsätter samt hänsyn tas till andra omständigheter som påverkar den skadades möjligheter att få arbetsinkomster i fortsättningen.

Ditt enda anställningsförhållande som gällde på skadedagen 7.2.2023 var en visstidsanställning som började 1.1.2022 och som avtalats för tiden 1.1.2022–31.12.2023 hos arbetsgivaren R Ab. Enligt de uppgifter som vi har fått från inkomstregistret har de fulla lönebetalningsperioderna under året före olycksfallet varit 16.2.2022–31.1.2023 och dina arbetsinkomster från R Ab under dessa lönebetalningsperioder har varit sammanlagt 30 815,42 euro. Enligt din arbetsgivares utredning daterad 1.3.2023 har tiden 16.2.2022–31.1.2023 inte innehållit någon oavlönad frånvaro eller löneförhöjning och du har inte fått någon semesterpenning för den aktuella tiden även om du har rätt till semesterpenning. Till din

årsarbetsinkomst som förhöjts på årsbasis har en kalkylerat semesterpenning på 1 339,80 euro lagts till, vilket innebär att dina inkomster på olycksdagen är 33 495,02 euro.

Arbetsinkomsterna enligt inkomstregistrets uppgifter och den oavlönade frånvaro enligt PSC-utdraget som beaktats för jämförelseåren är följande:

År 2022

Inkomster 32 154,09 €, frånvaro 0 dagar,
inkomster justerade till 2023 års nivå 33 375,13 €

År 2021

Inkomster 9 254,03 €, frånvaro 76 dagar (arbetslöshet),
inkomster justerade till 2023 års nivå 12 475,12 €

År 2020

Inkomster 2 891,44 €, frånvaro 0 dagar,
inkomster justerade till 2023 års nivå 3 115,40 €

Enligt PSC-utdraget har du utexaminerats från yrkesutbildning 5.6.2021. Du har berättat per telefon 7.3.2023 att det var fråga om en grundexamen inom transportbranschen, som du började i direkt efter grundskolan 2018. Eftersom det har varit fråga om din första examensutbildning som du genomgått innan du kommit ut i arbetslivet, är det i studierna inte fråga om exceptionell frånvaro som påverkar arbetsinkomsten. Således kan studietiden inte beaktas som exceptionell, oavlönad frånvaro.

Den genomsnittliga arbetsinkomsten under jämförelseåren är 16 321,88 euro, vilket avviker med över 20 procent (105,22 %) från arbetsinkomsterna på skadedagen. I ärendet ska det därför bedömas om denna avvikelse beror på en förändring som ska betraktas som bestående.

Du tog yrkesexamen från studier efter grundskolan sommaren 2021 och sysselsatte dig efter det i ett arbete som motsvarar din utbildning. Inkomsterna för åren 2020 och 2021 är låga, delvis på grund av studietiden. Ditt anställningsförhållande vid skadetillfället är tidsbundet. Den överenskomna längden är dock två år, och den har pågått i mer än ett år före skadefallet. Inkomsterna på skadedagen avviker med endast 2,24 procent från inkomstnivån enligt din lönegrund (15,50 euro/timme). Med beaktande av de ovan nämnda omständigheterna anser vi att det är fråga om en sådan bestående förändring som avses i 72 § i OlyL och att din årsarbetsinkomst bestäms på basis av arbetsinkomsten på olycksdagen och uppgår till 33 495,02 euro.

Exempel 3, årsarbetsinkomst för ålderspensionär

Motiveringar

Enligt 73 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (OlyL) ska årsarbetsinkomsten på årsbasis bestämmas till den arbetsinkomst vid tidpunkten för skadefallet som den skadade enligt en bedömning sannolikt kommer att ha fortlöpande, om den skadade har gått i ålderspension efter det att den skadade har fyllt 63 år och skadefallet har inträffat i arbete som den skadade utförde under pensioneringen. Årsarbetsinkomsten bestäms med beaktande av arten, varaktigheten, inkomsterna och möjligheterna att fortsätta arbeta vad gäller arbetet under tiden med ålderspension och det arbete som den skadade har på skadedagen samt andra omständigheter som påverkar möjligheterna att fortsätta arbeta under tiden med ålderspension.

Enligt de uppgifter som din arbetspensionsanstalt skickade per e-post 29.3.2023 har du gått i ålderspension 1.9.2019, då du var 64 år. Enligt uppgifterna från inkomstregistret och PSC-utdraget har du arbetat under ålderspensionen från och med slutet av 2020. Enligt utredningen från din arbetsgivare Z daterad 13.4.2023 har din tillsvidareanställning börjat 1.11.2020. Enligt arbetsgivarens utredning har du inte regelbunden arbetstid, men du arbetar vanligtvis cirka 40 timmar i månaden, och det skulle ha funnits arbete tillgängligt på motsvarande sätt även i fortsättningen. Enligt

din egen utredning per telefon 18.4.2023 hade du innan olycksfallet inträffade för avsikt att fortsätta arbeta under ålderspensionen på samma sätt som tidigare år åtminstone i några år till.

På basis av uppgifterna från inkomstregistret har du haft arbetsinkomster under pensionen på 2 402,55 euro år 2020, 13 172,46 euro år 2021 och 14 252,77 euro år 2022. Det är fråga om inkomster från ditt anställningsförhållande vid tidpunkten för skadan. Under året före skadan 16.3.2022–15.3.2023 har dina arbetsinkomster enligt arbetsgivarens utredning daterad 13.4.2023 varit 13 658,92 euro.

På basis av den utredning vi fått om arten på ditt anställningsförhållande, det fortsatta arbetet och arbetsinkomsterna under ålderspensionen bedömer vi att din årsarbetsinkomst enligt 73 § i OlyL är 13 700,00 euro, som du kan bedömas få fortlöpande på årsbasis.

6.7. Medicinskt beslut om avbrytande

Det är fråga om ett så kallat medicinskt avbrytande när ersättning har betalats för ett olycksfall men rätten till ersättning inte längre anses föreligga efter en viss tidpunkt. Bakom ett beslut om avbrytande finns ofta en situation där de faktorer som ligger till grund för sjukvårdsbehovet eller arbetsoförmågan inte längre anses ha ett sannolikt medicinskt orsakssamband med det ersatta skadefallet.

Ersättningstiden för ömhet orsakad av arbetsrörelse samt för väsentligt förvärrande av annan skada eller sjukdom begränsas i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. När det gäller ömhet orsakad av arbetsrörelse är ersättningstiden begränsad till sex veckor (OlyL 33 §) och för väsentligt förvärrande av annan skada eller sjukdom i regel till sex månader (OlyL 19 §). I dessa situationer grundar sig alltså avbrytandet av ersättningen senast efter ovan nämnda perioder direkt på lagen. Det kan dock bli aktuellt att meddela ett beslut om s.k. medicinskt avbrytande i situationer där ersättningstiden inte är begränsad i lag.

För att beslutet om avbrytande ska vara begripligt och godtagbart är det viktigt att ange uppgifterna om bakgrunden till ärendet, som uppgifter om händelsen, följderna och grunderna för

ersättningen tillräckligt noggrant. I beslutet ska det också konstateras vilken medicinsk utredning beslutet om avbrytande grundar sig på och vilka diagnoser som konstaterats i den aktuella utredningen.

Av beslutet ska det framgå tydligt om avbrottet gäller ersättning för både sjukvårdskostnader och arbetsförmåga eller endast en av dessa. Om avbrytandet gäller båda ska det i beslutet konstateras om datumet för avbrytande är detsamma för båda.

När det gäller motiveringen av beslutet är det viktigaste att redogöra för den medicinska grund som avbrytandet baserar sig på. Särskilt i situationer där avbrytandet inte enbart grundar sig på att den lagstadgade maximitiden för betalning av ersättning uppfylls, tillämpas specialbestämmelsen i 124.2 § i OlyL om motivering av beslut som gäller medicinskt avslag (se kapitel 5.4 och 6.2).

Om den skadade har diagnostiserats med en skada eller sjukdom som inte anses berättiga till ersättning, finns det skäl att ange detta tydligt i beslutet, inklusive motiveringar. I detta fall ska man också ta ställning till huruvida eventuella utredningskostnader som är behövliga för att utreda skadan i enlighet med 38 § i OlyL ska ersättas (se kapitel 6.2).

De diagnoser som anges i beslutet konstateras på finska eller svenska, och vid behov kan latinska termer användas vid sidan av dem, till exempel inom parentes. I motiveringen ska man också ta ställning till de aspekter som kommit fram i samband med hörandet av den skadade.

Väsentligt förvärrande av en annan skada eller sjukdom enligt i 19 § i OlyL kan ersättas under mer än sex månader från det att skadefallet inträffade till den del som återhämtningen uppenbart har fördröjts huvudsakligen av sådana orsaker som hänför sig till det valda behandlingsalternativet eller väntan på behandling (OlyL 19.2 §). Detta kan vara fallet till exempel när den primära behandlingsmetoden enligt vårdrekommendationerna är konservativ behandling och operativ behandling blir aktuellt först efter det att en lämplig konservativ behandling inte leder till det önskade resultatet. I beslut om avbrytande i anslutning till väsentligt förvärrande är det därför också motiverat att ta ställning till om det i situationen finns grunder för betalning av ersättning i mer än sex månader och i så fall för hur lång tid.

Exempel 1, olycksfall och väsentligt förvärrande

Bakgrund till ärendet

Du har halkat i ditt arbete 13.10.2022 och tagit emot med höger hand i fallet, vilket har lett till ömhet i höger axel. Ersättning har ansökts från din arbetsgivare Z Ab:s obligatoriska arbetsolycksfalls- och yrkessjukdomsförsäkring för arbetstagare, nummer 12345. Vid en magnetkameraundersökning av högra axeln 20.10.2022 konstaterades rotatorkuffruptur och betydande degenerativa förändringar i både den avslitna senan och andra senor i musklerna som omger axelleden. Fettansamling i rotatorkuffens muskler och en förtunning i avslitna senan har också konstaterats. Dessutom har artros i axel-nyckelbensleden konstaterats.

I vårt lagakraftvunna beslut meddelat 10.11.2022 har vi ansett att en väsentligt förvärrande av den degenerativa sjukdomen i höger axel är en skada som berättigar till ersättning och avslagit ersättning för rotatorkuffrupturen. I beslutet konstateras att ersättning för väsentligt förvärrande betalas i högst sex månader. Vi har ersatt sjukvårdskostnader för tiden 13.10.2022–31.3.2023 och arbetsförmåga för tiden 14.10.2022–12.4.2023. Vårt bolag har fått ett läkarutlåtande daterat 5.4.2023 enligt vilket din högra axel fortfarande är smärtsam och har rörelsebegränsningar på grund av en dåligt läkt rotatorkuffruptur. I utlåtandet har du ansetts arbetsförmögen på grund av en rotatorkuffruptur i höger axel under perioden 5.4.2023–4.6.2023 och vårt bolag har begärts ge en betalningsförbindelse för fysioterapi.

Avgörande

Du har inte rätt till ersättning enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar för tiden efter 12.4.2023.

Motiveringar

Enligt 19 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar betalas ersättning för väsentligt förvärrande av skada eller sjukdom till följd av olycksfall under högst sex

månader efter det att olycksfallet inträffade. Betalningen kan emellertid förlängas också efter den nämnda maximitiden till den del återhämtningen uppenbart har fördröjts huvudsakligen av sådana orsaker som hänför sig till det valda behandlingsalternativet eller väntan på behandling. Detta kan vara fallet till exempel när den behövlig behandling inte finns att tillgå inom en tillbörlig tid och operativ behandling blir aktuellt först efter det att en lämplig konservativ behandling inte leder till det önskade resultatet.

Eftersom din rätt till ersättning för väsentligt förvärrande upphör sex månader efter skadefallet, har du inte längre rätt till ersättning för tiden efter 12.4.2023. På basis av inhämtad utredning är det inte heller fråga om en situation där ersättning skulle kunna betalas för mer än sex månader på grund av det valda behandlingsalternativet eller väntetiden på behandling. På basis av de inhämtade utredningarna har det inte förekommit någon fördröjning i att få behandling. På basis av de inhämtade utredningarna beror dessutom de långvariga symtomen, sjukvårdsbehovet och arbetsförmågan för tiden efter 12.4.2023 inte på väsentligt förvärrande av den degenerativa sjukdomen, utan på en rotatorkuffruptur, som inte berättigar till ersättning.

Tillämpade bestämmelser

19 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (459/2015)

Ytterligare information

Du kan ha rätt till ersättning som betalas med stöd av sjukförsäkringslagen. För att ta reda på om du eventuellt har rätt till ersättning uppmanar vi dig att kontakta Folkpensionsanstalten (FPA).

Exempel 2, avbrytande av ersättning när icke ersättningsgilla omständigheter förekommer

Bakgrund till ärendet

Enligt olycksfallsrapporten daterad 8.2.2023 har du snubblat över en tröskel i arbetet 7.2.2023 medan du linne dig och vacklat till, vilket har lett till att du har fått ont i nedre delen av ryggen. Du har fortsatt till slutet av ditt arbetsskift men uppsökte läkarvård följande dag på grund av ryggsmärtan. Du har diagnostiserats med en sträckning av ryggen under läkarbesöket 8.2.2023, och du har ordinerats smärtstillande läkemedel och du har bedömts vara arbetsoförmögen för ditt arbete som hotellstädare under tiden 8.2.2023–14.2.2023. Ersättning har ansökts från din arbetsgivare H:s obligatoriska arbetsolycksfalls- och yrkessjukdomsförsäkring för arbetstagare, nummer 12345.

I beslutet meddelat 17.2.2023 har vi betraktat sträckningen av ryggen som en skada som ska ersättas och betalat ersättning för sjukvårdskostnader och arbetsoförmåga för tiden 8.2–14.2.2023.

Läkarutlåtanden daterade 15.2.2023 och 16.2.2023 samt ett utlåtande daterat 16.2.2023 om resultaten av en magnetkameraundersökning (MRI-utlåtande) har inkommit till vårt bolag 20.2.2023. Enligt läkarutlåtandet 15.2.2023 har du fortfarande ont i ryggen och smärtan har börjat stråla ut i nedre vänstra extremiteten under föregående dag. Du har genomgått en magnetkameraundersökning (MRI) av nedre delen av ryggen 16.2.2023 på grund av misstanke om diskbråck, och enligt MRI-utlåtandet daterat 16.2.2023 har ett diskbråck på vänster sida och förändringar relaterade till diskdegeneration upptäckts i ländryggen. I läkarutlåtandet 16.2.2023 har du bedömts vara arbetsoförmögen på grund av diskbråck under tiden 15.2–31.3.2023.

Enligt dina egna utredningar per e-post 11.2.2023 och 21.2.2023 vägde linnet du bar på när du snubblade cirka fyra kg och det i knyckte till i ryggen när du vacklade till.

Smärtan började direkt efter olyckan, men du har hållit ut till slutet av arbetsskiftet. Följande dag har smärtan varit så svår att du inte har kunnat gå till arbetet. Smärtan har inte lättat under sjukledigheten, utan börjat stråla ut i vänster ben. Du har sagt att du aldrig tidigare har haft en liknande ryggsmärta och anser att alla symtom beror på olyckan 7.2.2023.

Avgörande

Du har inte rätt till ersättning enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar för tiden efter 14.2.2023.

Diskbråck i ländryggen berättigar inte till ersättning.

Motiveringar

Enligt 16 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar är en förutsättning för att ersättning ska betalas för ett skadefall att det finns ett sannolikt medicinskt orsakssamband mellan skadefallet och skadan eller sjukdomen. Vid bedömningen av det medicinska orsakssambandet beaktas särskilt medicinska fynd och observationer, sättet på vilket skadan uppkom samt tidigare skador och sjukdomar. Om det enligt medicinsk erfarenhet och forskningsrön är sannolikt att skadan eller sjukdomen inte har orsakats av det beskrivna skadefallet eller om dess svårighetsgrad inte står i proportion till den beskrivna traumaenergin eller skademekanismen, uppfylls inte kravet på sannolikt orsakssamband.

Enligt medicinsk kunskap kräver ett traumatiskt diskbråck i ländryggen stor traumaenergi, till exempel ett fall från en hög höjd på ryggen. Symtomen som orsakas av en degenererad disk kan börja efter ett olycksfall med liten traumaenergi, men orsaken till symtomen är i detta fall inte olycksfallet, utan en disk som är sjuk sedan tidigare. Diskbråck kan vara sjukdomsrelaterat även om det inte har funnits några symtom tidigare.

En plötslig knyck i ryggen som orsakas av vacklande när man bär en lättare börda är inte tillräckligt i fråga om traumaenergi och är inte lämplig när det gäller mekanismen för att orsaka diskbråck i ländryggen i friska vävnader. På basis av utredningen om skadefallet kan diskbråcket i ländryggen inte anses ha ett sannolikt medicinskt orsakssamband med det olycksfall i arbetet som inträffade 7.2.2023 och berättigar därför inte till ersättning enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. I den utförda MRI-undersökningen har du även konstaterats ha förändringar relaterade till diskdegeneration.

Eftersom arbetsförmågan och behovet av sjukvård efter 14.2.2023 beror på ett diskbråck som inte berättigar till ersättning, har du inte rätt till ersättning för tiden efter 14.2.2023. Läkarbesöket 15.2.2023 och magnetkameraundersökningen 16.2.2023 har inte behövts för att utreda skadan, och därför ersätts de inte heller som behövliga undersökningskostnader.

Tillämpade bestämmelser

16, 17, 36, 37 och 38 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (459/2015)

Ytterligare information

Du kan ha rätt till ersättning som betalas med stöd av sjukförsäkringslagen. För att ta reda på om du eventuellt har rätt till ersättning uppmanar vi dig att kontakta Folkpensionsanstalten (FPA).

6.8. Beslut om yrkesinriktad rehabilitering

Med yrkesinriktad rehabilitering avses åtgärder med vilka den skadade trots de begränsningar som skadan orsakat förmår återgå till sitt tidigare arbete eller yrke eller övergå till ett nytt arbete eller yrke som den skadade kan få sin huvudsakliga utkomst från. I 89 § i OlyL finns bestämmelser om åtgärder som ersätts som yrkesinriktad rehabilitering och närmare bestämmelser om ersättning av kostnader för yrkesinriktad rehabilitering i statsrådets förordning 1467/2015. För ersättning av

yrkesinriktad rehabilitering har EFO även utfärdat en utförligare allmän anvisning 18.12.2017, Anvisning om ersättningsförfarandet för yrkesinriktad rehabilitering

Enligt 89.2 § i OlyL ska när rehabiliteringsbehovet bedöms hänsyn tas till den skadades ålder, yrke, tidigare verksamhet, utbildning, boendeförhållanden, begränsningar på grund av skadan eller sjukdomen och möjligheter att efter rehabiliteringen få ett arbete eller yrke på de villkor som allmänt iakttas på arbetsmarknaden. I beslut som gäller yrkesinriktad rehabilitering är dessa faktorer den viktigaste delen av motiveringarna, och de ovan nämnda faktorerna måste utredas innan ärendet avgörs. Dessutom är det bra att i beslutet föra fram den skadades årsarbetsinkomst och dess betydelse för bedömningen av behovet av yrkesinriktad rehabilitering. Den skadades egen uppfattning om behovet av och möjligheterna till yrkesinriktad rehabilitering ska utredas.

I ett positivt beslut om yrkesinriktad rehabilitering ska det framgå på vilken grund den yrkesinriktade rehabiliteringen ersätts, vilken åtgärd som har ansetts att ska ersättas, för vilken tid och hur ersättning betalas samt vad den skadade ska göra för att få ersättning. Om yrkesinriktad rehabilitering ersätts i framtiden på grund av en i framtiden sannolikt hotande försämring av arbetsförmågan, ska detta anges i beslutet. I beslutet ska den skadade också påminnas om sin skyldighet att utan dröjsmål meddela om förändringar i de omständigheter som inverkar på ersättningen, som avbrott i studierna.

Om yrkesinriktad rehabilitering inte alls beviljas, ska det i beslutet motiveras varför yrkesinriktad rehabilitering inte har ansetts nödvändig över huvud taget. Den skadade ska efter behov hänvisas till rehabilitering eller andra tjänster som motsvarar hans rehabiliteringsbehov. I de flesta fall hänvisas den skadade till FPA eller den arbetspensionsanstalt där den skadade senast var försäkrad i sitt anställningsförhållande eller sin företagsverksamhet.

Om yrkesinriktad rehabilitering anses vara nödvändig, men den föreslagna åtgärden inte ersätts till exempel på grund av att den är olämplig eller alltför omfattande, bör avslaget motiveras i beslutet. I beslutet ska det också anges om den skadade fortfarande har rätt till en utredning av yrkesinriktad rehabilitering och hur den skadade ska gå till väga för att ärendet om yrkesinriktad rehabilitering ska tas upp på nytt för behandling.

Det är möjligt att den skadade söker sig till mer omfattande utbildning än de yrkesinriktade rehabiliteringsåtgärder som ersätts, för vilken den del som motsvarar den tillräckliga yrkesinriktade rehabiliteringens längd ersätts. I ett beslut om ett sådant avgörande är det viktigt att tydligt konstatera att utbildningen i sin helhet inte ersätts och att motivera denna begränsning.

I beslut om avbrott eller fördröjning av yrkesinriktad rehabilitering ska man föra fram skälen till att åtgärderna anses ha avbrutits eller fördröjts, avbrottets eller fördröjningens inverkan på ersättningen samt om och under vilka förutsättningar betalningen av ersättningen senare kan återupptas. I besluten ska man också ta ställning till olycksfallspensionen som betalas på grund av en bedömning av eventuellt inkomstbortfall: även om den yrkesinriktade rehabiliteringen avbryts eller fördröjs av faktorer som beror på den skadade, har den skadade rätt till partiell olycksfallspension, om hen drabbas av inkomstbortfall även efter den yrkesinriktade rehabiliteringen. Vid avbrott ska den skadade alltid höras innan ärendet avgörs.

Exempel 1, ersättande av studier

Bakgrund till ärendet

Du har råkat ut för ett olycksfall i arbetet 1.6.2022 och vi har ersatt frakturen på höger hälsen från din arbetsgivare D:s obligatoriska arbetsolycksfalls- och yrkessjukdomsförsäkring för arbetstagare, nummer 12345. Enligt de läkarutlåtanden som lämnats till vårt bolag daterade 14.12.2022 och 25.1.2023 är du permanent arbetsoförmögen på grund av de begränsningar som skadan orsakar (smärta, dålig belastningstålighet, svårigheter att klättra och röra dig på ojämnt underlag) för ditt tidigare arbete som byggnadsarbetare.

Vi har ersatt utredningen av yrkesinriktad rehabilitering från och med 1.2.2023. I K Ab:s slututlåtande 13.4.2023, som upprättats i slutet av utredningen om behovet av och möjligheterna till yrkesinriktad rehabilitering, föreslås att yrkeshögskoleexamen för byggmästare ersätts som yrkesinriktad rehabilitering. Du kommer att delta i inträdesprovet våren 2023 och studierna inleds i augusti 2023.

Avgörande

Som yrkesinriktad rehabilitering får du ersättning för yrkeshögskoleexamen för byggmästare, längd 3,5 år.

Rehabiliteringspenning som motsvarar full olycksfallspension betalas ut för studietiden. Dessutom betalar vi 500 euro per år för att täcka kostnaderna för studier och studiematerial under studietiden. Vi meddelar separata beslut om ersättningarna efter att du har lämnat in utredningar om antagning och inledande av studier.

Ersättning för resekostnader som orsakas av den yrkesinriktade rehabiliteringen ska sökas inom ett år från det att kostnaderna uppkom.

Motiveringar

Omskolning kan ersättas som yrkesinriktad rehabilitering, om det behövs för att den skadade ska kunna övergå till ett sådant arbete eller yrke som kan ge den skadade en huvudsaklig försörjning trots de begränsningar som skadan medför (89 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar).

Enligt inhämtade utredningar är du oförmögen att arbeta inom byggbranschen i enlighet med din tidigare arbets- och utbildningshistoria på grund av en skada som ska ersättas och är därför i behov av omskolning. Även om din tidigare utbildning har varit på grundexamensnivå kan du med beaktande av din årsarbetsinkomst på 37 459,06 euro få ersättning för yrkeshögskoleexamen som omskolning. Enligt testet om förutsättningar för lärande som genomfördes 5.4.2023 har du goda förutsättningar för yrkeshögskolestudier och enligt handlingarna från rehabiliteringsutredningen och den utredning du gett per telefon 17.4.2023 är du motiverad för YH-studier för byggmästare. På ovan nämnda grunder anser vi att yrkeshögskoleexamen för byggmästare ska ersättas som yrkesinriktad rehabilitering.

Studierna ersätts under 3,5 år. Om studierna avbryts eller inte framskrider som planerat ska du meddela detta vårt bolag utan dröjsmål. Avbrott eller fördröjning i studierna kan påverka betalningen av ersättning.

Yttrande av ersättningsnämnden för olycksfallsärenden

Ersättningsnämnden för olycksfallsärenden är ett lagstadgat organ med representanter från social- och hälsovårdsministeriet, arbetsgivar- och löntagarorganisationerna samt från försäkringsanstalterna. Nämnden har till uppgift att främja en enhetlig ersättningspraxis.

Enligt social- och hälsovårdsministeriets förordning 1568/2015 ska försäkringsanstalten begära ett yttrande av nämnden innan den fattar ett ersättningsbeslut om beviljande eller avslag på yrkesinriktad rehabilitering som varar längre än ett år. Nämndens yttranden är inte bindande för försäkringsanstalterna.

Vi har begärt ett yttrande av nämnden om ärendet som gäller din yrkesinriktade rehabilitering, och i sitt yttrande av den 26.4.2023 har nämnden instämt i vår ståndpunkt i enlighet med detta beslut om att ersätta den 3,5-åriga YH-examen för byggmästare som yrkesinriktad rehabilitering.

Tillämpade bestämmelser

69, 88, 89, 98, 128 och 134 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (459/2015)

Statsrådets förordning 1467/2015 1 §

Exempel 2, avslag på examensutbildning

Bakgrund till ärendet

Vi har ersatt dig för en fraktur på vänster fotled som orsakades av ett olycksfall i arbetet 8.7.2022. Ersättning har betalats på basis av din arbetsgivare P:s obligatoriska arbetsolycksfalls- och yrkessjukdomsförsäkring för arbetstagare, nummer 12345.

Du har återgått till ditt arbete som trädgårdsmästare 13.2.2023, men enligt läkarutlåtandet daterat 6.2.2023 är din fotled fortfarande öm och det är sannolikt att artros kommer att utvecklas i fotleden till följd av tillståndet efter frakturen, vilket kommer att hindra dig från att arbeta som trädgårdsmästare i framtiden. I läkarutlåtandet rekommenderas omskolning till sittande arbete.

Enligt din egen utredning daterad 20.2.2023 har du utbildat dig till trädgårdsmästare och utexaminerats i juni 2021, och därefter arbetat som trädgårdsmästare från och med 1.7.2021. Dessförinnan har du utexaminerats från yrkeshögskola som tradenom år 2014 och arbetat med kontorsarbete i enlighet med denna utbildning under tiden 1.9.2014–31.8.2019.

I ditt svar på hörande per e-post 6.4.2023 har du uppgett att du skulle kunna arbeta som tradenom i fråga om din fysiska kondition. Du har ändå under inga villkor för avsikt att återvända till denna bransch, som du inte längre är intresserad av, och önskar att utbildning till något lämpligt arbete med tanke på skadan skulle ersättas som omskolning. Du är intresserad av en yrkeshögskoleexamen för socionom, som du anser vara lämplig med tanke på skadan.

Avgörande

Du har inte rätt till omskolning som ersätts som yrkesinriktad rehabilitering.

Som tillräcklig yrkesinriktad rehabilitering kan ersättas arbetsprövning eller arbetsträning för tradenomarbete i högst sex månader, eller en motsvarande andel omskolning, dvs. sex månader, när du inleder socionomutbildning.

Motiveringar

Enligt 89 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (OlyL) får den skadade som yrkesinriktad rehabilitering ersättning för skäligen kostnader för åtgärder som behövs på grund av ett skadefall och som hjälper den skadade att trots de begränsningar som skadan eller sjukdomen medför fortsätta i sitt tidigare arbete eller yrke eller att övergå till ett nytt arbete eller yrke som kan ge den skadade en huvudsaklig försörjning. Enligt 88 § i OlyL kan yrkesinriktad rehabilitering också ersättas på grund av ett sannolikt hot om arbetsförmåga.

Enligt 89 § i OlyL ska när rehabiliteringsbehovet bedöms hänsyn tas till den skadades ålder, yrke, tidigare verksamhet, utbildning, boendeförhållanden, begränsningar på grund av skadan eller sjukdomen och möjligheter att efter rehabiliteringen få ett arbete eller yrke på de villkor som allmänt iakttas på arbetsmarknaden.

Vi anser att olycksfallsskadan sannolikt kommer att orsaka artros som försvagar belastningståligheten och begränsar förmågan att stå på benen och riklig rörelse, vilket sannolikt kommer att leda till arbetsförmåga som trädgårdsmästare. Således anser vi att du är i behov av yrkesinriktad rehabilitering.

I bakgrunden har du dock en tradenomexamen, och du har arbetat med uppgifter som motsvarar din examen, senast för mindre än fyra år sedan. Vi anser att omskolning inte behövs för att övergå till ett lämpligt arbete med tanke på skadan, utan en tillräcklig yrkesinriktad rehabiliteringsåtgärd med beaktande av din arbets- och utbildningshistoria är arbetsträning eller arbetsprövning för tradenomarbete i högst sex månader. Med hjälp av detta förmår du övergå till ett arbete i enlighet med din tidigare utbildning, där du också kan förtjäna enligt din tidigare inkomstnivå. Din årsarbetsinkomst på 26 933,45 euro kan uppnås med tradenomarbete. Att du inte vill återgå till arbetet som tradenom är inte tillräcklig grund för att ersätta omskolning.

Du har uppgett att du inte är intresserad av arbetsprövning eller arbetsträning för ett tradenomarbete. Om du ändrar uppfattning senare ber vi dig underrätta vårt bolag om detta så att behandlingen av ärendet om yrkesinriktad rehabilitering kan fortsätta.

Om den skadade söker sig till en lämplig utbildning med tanke på skadan i stället för arbetsträning eller arbetsprövning, kan den del av utbildningen som motsvarar tillräcklig yrkesinriktad rehabilitering, dvs. sex månader, ersättas som yrkesinriktad rehabilitering. Därför ber vi dig också underrätta vårt bolag om eventuellt söker till examensutbildning för socionom.

Yttrande av ersättningsnämnden för olycksfallsärenden

Ersättningsnämnden för olycksfallsärenden är ett lagstadgat organ med representanter från social- och hälsovårdsministeriet, arbetsgivar- och löntagarorganisationerna samt från försäkringsanstalterna. Nämnden har till uppgift att främja en enhetlig ersättningspraxis.

Enligt social- och hälsovårdsministeriets förordning 1568/2015 ska försäkringsanstalten begära ett yttrande av nämnden innan den fattar ett ersättningsbeslut om beviljande eller avslag på yrkesinriktad rehabilitering som varar längre än ett år. Nämndens yttranden är inte bindande för försäkringsanstalterna.

Vi har begärt ett yttrande av nämnden om din yrkesinriktade rehabilitering. Nämnden har i sitt yttrande av den 26.4.2023 instämt i vår ståndpunkt om ersättning för yrkesinriktad rehabilitering i enlighet med detta beslut.

Tillämpade bestämmelser

88 och 89 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (459/2015)

Exempel 3, avbrytande av utredning om yrkesinriktad rehabilitering

Bakgrund till ärendet

Du skadades i ett olycksfall i arbetet 25.6.2021. Olycksfallet orsakade en fraktur i vänster handled, som vi har ersatt från din arbetsgivare A Ab:s obligatoriska arbetsolycksfalls- och yrkessjukdomsförsäkring för arbetstagare. Handleden har rörelsebegränsningar, är smärtsam och har nedsatt belastningstålighet, på grund av vilka du är permanent oförmögen att arbeta i ditt tidigare arbete som bilreparatör.

Vi har ansett att du är i behov av yrkesinriktad rehabilitering och har ersatt utredningen om yrkesinriktad rehabilitering under tiden 1.7.2022–31.3.2023. Utredningen av yrkesinriktad rehabilitering har utförts av K Ab och vårt bolag har fått uppgifter om hur processen för utredning av rehabilitering framskridit per e-post från K Ab under tiden 7.7.2022–24.3.2023, med en inledande kartläggningsrapport för rehabiliteringsutredning daterad 14.7.2023 och slutrapporten för rehabiliteringsutredning daterad 21.3.2023.

I din arbets- och utbildningshistoria finns inget lämpligt arbete med tanke på skadan, och därför har det i rehabiliteringsutredningen ansetts att omskolning behövs. Enligt utredningarna var du till en början inte redo att tänka på omskolningsalternativ, utan ville bara återgå till ditt tidigare arbete som montör. Efter e-postsamtalen med vårt bolag och K Ab under tiden 25.7.2022–19.8.2022 och ett telefonsamtal med vårt bolag 10.8.2022 har du gått med på att överväga omskolning, eftersom det på grund av arbetsoförmågan inte har verkat möjligt att återvända till ditt tidigare arbete och betalningen av rehabiliteringspenning har konstaterats kräva aktivt deltagande i rehabiliteringsutredningen.

Under hösten 2022 har du och K Ab tillsammans letat efter lämpliga omskolningsalternativ, och i oktober 2022 har vårt bolag föreslagits ersätta grundexamen inom byggbranschen. Eftersom utbildningen inte har varit lämplig på grund av de begränsningar som skadan orsakat, har vi genom ett lagakraftvunnet beslut 16.11.2022 avslagit dess ersättbarhet och förutsatt att

rehabiliteringsutredningen fortsätter för att hitta ett lämpligt omskolningsalternativ. Efter detta har du enligt utredning från K Ab inte aktivt deltagit i sökandet efter lämpliga omskolningsalternativ och K Ab har inte kunnat kontakta dig per telefon eller e-post efter 7.12.2023.

Vårt bolag har kontaktat dig per telefon 4.1.2023, då du har lovat att aktivt börja främja utredningen av yrkesinriktad rehabilitering och konstaterat att du redan på eget initiativ har letat efter lämplig utbildning vid läroanstalter i närområdet. Rehabiliteringsutredningen har dock inte framskridit och varken K Ab eller vårt bolag har kunnat nå dig sedan dess, trots många försök.

Vi har bett dig om en utredning om varför rehabiliteringsutredningen inte framskrider per e-post 1.2.2023 och i vårt brev om hörande som skickades 3.2.2023. I meddelandena har vi också konstaterat att betalningen av rehabiliteringspenning inte kan fortsätta om du inte aktivt deltar i utarbetandet av omskolningsplanen och en genomförbar omskolningsplan lämnas in till vårt bolag senast 15.3.2023. Du har inte svarat på meddelandet eller brevet om hörande inom den angivna tidsfristen senast 17.3.2023 eller på annat sätt kontaktat vårt bolag eller K Ab. Enligt K Ab:s slutrapport från rehabiliteringsutredningen 21.3.2023 har rehabiliteringsutredningarna avbrutits som resultatlösa.

Avgörande

Utredningen av yrkesinriktad rehabilitering har avbrutits som resultatlös 1.4.2023 och utredningen av yrkesinriktade rehabiliteringen har ersatts i tillräcklig omfattning fram till 31.3.2023.

Du har inte rätt till rehabiliteringspenning eller olycksfallspension som betalas ut på grund av nedsatt arbetsförmåga från och med 1.4.2023.

Ärendet om yrkesinriktad rehabilitering tas upp till behandling på nytt om du lägger fram en genomförbar omskolningsplan för vårt bolag.

Motiveringar

Enligt 89 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (OlyL) får den skadade som yrkesinriktad rehabilitering ersättning för skäligen kostnader för åtgärder som behövs på grund av ett skadefall och som hjälper den skadade att trots de begränsningar som skadan eller sjukdomen medför fortsätta i sitt tidigare arbete eller yrke eller att övergå till ett nytt arbete eller yrke som kan ge den skadade en huvudsaklig försörjning. Enligt 120 § i OlyL ska behovet av och möjligheterna till yrkesinriktad rehabilitering utredas snabbt och under utredningstiden betalas rehabiliteringspenning enligt 69 § i OlyL.

Enligt 131 § i OlyL är den skadade skyldig att medverka till att en rehabiliteringsutredning och rehabiliteringsåtgärder enligt kan genomföras. Enligt 149 § i OlyL betalas rehabiliteringspenning inte för den tid en rehabilitering är avbruten eller har fördröjts, om yrkesinriktad rehabilitering eller en utredning av rehabiliteringsbehovet och rehabiliteringsmöjligheterna enligt denna lag avbryts eller rehabiliteringen fördröjs av skäl som är beroende av den skadade och som inte är en följd av den skada eller sjukdom som berättigar till ersättning.

Du har fått ersättning för utredning av yrkesinriktad rehabilitering i nio månader. På basis av den inhämtade utredningen har utredningen inte framskridit och den har avbrutits utan resultat på grund av din passivitet. Ett lämpligt omskolningsalternativ hade kunnat hittas under de ersatta nio månaderna om du hade deltagit aktivt i utredningen. På ovan nämnda grunder anser vi att rehabiliteringsutredningen har ersatts i tillräcklig omfattning fram till 31.3.2023 och att du inte längre har rätt till rehabiliteringspenning efter 31.3.2023.

Eftersom de yrkesinriktade rehabiliteringsåtgärderna har fördröjts på grund av din passivitet och du genom yrkesinriktad rehabilitering skulle kunna övergå till ett arbete som lämpar sig för skadan som ska ersättas och där du kan uppnå din tidigare inkomstnivå, har du inte rätt till olycksfallspension som betalas ut på grund av nedsatt arbetsförmåga för tiden efter 31.3.2023.

Vi tar upp ärendet om ersättning av yrkesinriktad rehabilitering till behandling på nytt om du lägger fram en genomförbar omskolningsplan för vårt bolag.

Yttrande av ersättningsnämnden för olycksfallsärenden

Ersättningsnämnden för olycksfallsärenden är ett lagstadgat organ med representanter från social- och hälsovårdsministeriet, arbetsgivar- och löntagarorganisationerna samt från försäkringsanstalterna. Nämnden har till uppgift att främja en enhetlig ersättningspraxis.

Enligt social- och hälsovårdsministeriets förordning 1568/2015 ska försäkringsanstalten, innan den meddelar ersättningsbeslut, begära ett yttrande av nämnden om det i de omständigheter som inverkar på olycksfallspensionen sker en väsentlig förändring och vid bedömningen av en nedsättning i arbetsförmågan ska det beaktas att den yrkesinriktade rehabiliteringen eller utrednings- och väntetiden för den drar ut på tiden eller den yrkesinriktade rehabiliteringen avbryts. Nämndens yttranden är inte bindande för försäkringsanstalterna.

Vi har bett nämnden om ett yttrande om att utredningen av yrkesinriktad rehabilitering har avbrutits och om din rätt till olycksfallspension för tiden efter 31.3.2023. Nämnden har 12.4.2023 gett följande yttrande i ärendet:

Ersättningsnämnden för olycksfallsärenden har vid sitt möte anslutit sig till försäkringsanstaltens ståndpunkt att utredningen av yrkesinriktad rehabilitering har avbrutits 1.4.2023 av faktorer som beror på den skadade och att utredningen av yrkesinriktad rehabilitering har ersatts i tillräcklig omfattning fram till 31.3.2023. Dessutom konstaterar nämnden att den skadade genom yrkesinriktad rehabilitering kan övergå till ett lämpligt arbete med tanke på den skada som ska ersättas, där den skadade kan uppnå sin tidigare inkomstnivå och därmed inte har rätt till olycksfallspension från och med 1.4.2023. Ärendet om yrkesinriktad rehabilitering tas upp till behandling på nytt om den skadade lägger fram en genomförbar omskolningsplan.

Vårt beslut överensstämmer med nämndens yttrande.

Tillämpade bestämmelser

63, 69, 89, 120, 131 och 149 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (459/2015)

6.9. Beslut om olycksfallspension

Enligt 63.1 i OlyL har den skadade rätt att få olycksfallspension från och med årsdagen för skadedagen på grund av nedsatt arbetsförmåga orsakad av en skada som ska ersättas. Om nedsättningen av arbetsförmågan är mindre än 10 procent föreligger ingen rätt till olycksfallspension. Nedsättningen av arbetsförmågan bedöms via förtjänstförmågan: det väsentliga enligt 63.2 § i OlyL är den skadades förmåga att skaffa förvärvsinkomster genom ett sådant tillgängligt arbete som den skadade skäligen kan förutsättas utföra. Då beaktas enligt bestämmelsen den skadades utbildning, tidigare verksamhet, ålder och bostadsort och andra därmed jämförbara omständigheter. Till olycksfallspension berättigar endast nedsatt arbetsförmåga till följd av skadefallet, vilket innebär att man vid bestämning av den nedsatta arbetsförmågan ska utreda orsakssambandet mellan nedsättningen i arbetsförmågan och skadefallet (OlyL 63.3 §).

Olycksfallspension kan beviljas antingen för viss tid eller tills vidare. Pension för viss tid beviljas om det inte med tillräckligt stor säkerhet kan uppskattas hur skadan eller sjukdomen kommer att utvecklas eller den nedsatta arbetsförmågan kommer att fortgå (OlyL 136 §). Olycksfallspension kan inte heller beviljas tills vidare förrän behovet av och möjligheterna till rehabilitering har utretts (OlyL 65 §). I beslutet om pension för viss tid ska pensionens tidsbundenhet och varaktighet motiveras. Särskilt avseende ska fästas vid detta i situationer där den skadade har bedömts vara arbetsoförmögen tills vidare genom ett läkarutlåtande eller beslutet annars avviker från den behandlande läkarens ställningstagande. I beslutet ska det också anges vilken utredning som ska lämnas till försäkringsanstalten för fortsatt behandling av ärendet.

Om olycksfallspensionen beviljas som partiell, ska grunderna för hur pensionens belopp bestämts anges i beslutet. Om det är fråga om partiell pension som grundar sig på inkomstbortfall, ska det

av beslutet framgå på basis av vilka inkomstuppgifter nedsättningen i arbetsförmågan har bestämts och hur. Om bedömningen av nedsättningen i arbetsförmågan också påverkas av en skada eller sjukdom som inte berättigar till ersättning, ska det i beslutet anges vilken skada eller sjukdom det är fråga om och hur den har påverkat bedömningen nedsättningen i arbetsförmågan. Beslut om delpension ska över lag motiveras omsorgsfullt och vid partiella avslag som grundar sig på medicins bedömning ska man beakta den särskilda motiveringsskyldighet som föreskrivs i 124.2 § i OlyL.

Inverkan av 65 års ålder på olycksfallspensionens belopp och engångsförhöjningen av olycksfallspensionen enligt 67 § i OlyL ska anges i ett beslut som påverkar ersättningen enligt det beslutet. I ett beslut som gäller olycksfallspension som beviljats tills vidare ska det alltid anges hur pensionen påverkas av att man fyller 65 år. I alla pensionsbeslut ska också anges den årliga justeringen av olycksfallspensionen med det arbetspensionsindex som avses i 98 § i lagen om pension för arbetstagare.

Genom 68 § i OlyL begränsas rätten till olycksfallspension vid olycksfall i ålderspensionsarbete tidsmässigt, och av beslutet ska det tydligt framgå om avslaget eller avbrytandet grundar sig på denna bestämmelse.

I alla pensionsbeslut ska den skadade påminnas om sin skyldighet enligt 134 § i OlyL att på eget initiativ anmäla sådana väsentliga förändringar i hälsotillståndet, arbetsförmågan, arbetsinsatsen eller arbetsinkomsterna som kan påverka ersättningen. I besluten ska det också anges att försäkringsanstalten anmäler förmåsuppgifterna till inkomstregistret.

Exemplen nedan är begränsade till den del av beslutet som gäller avgörandet om olycksfallspension och/eller motiveringen av den. Uppgifter om när ersättning betalas ingår inte i exemplen.

Exempel 1, olycksfallspension för viss tid, 100 procent nedsatt arbetsförmåga**Avgörande**

Du är berättigad till olycksfallspension enligt en nedsättning i arbetsförmågan på 100 procent under tiden 1.4.2023–30.6.2023. Olycksfallspensionens belopp är 3 405,27 euro i månaden.

Motiveringar

Enligt 63 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (OlyL) betalas olycksfallspension på grund av arbetsförmåga som orsakats av en skada som ska ersättas från och med årsdagen för skadedagen, om arbetsförmågan kan bedömas vara nedsatt med minst 10 procent på grund av skadan. Enligt 66 § i OlyL är olycksfallspensionens årliga maximibelopp är 85 procent av årsarbetsinkomsten till dess att den skadade har fyllt 65 år. Olycksfallspensionen justeras varje kalenderår enligt det arbetspensionsindex som avses i lagen om pension för arbetstagare.

Du har i ett E-läkarutlåtande daterat 27.3.2023 bedömts vara helt arbetsförmögen för ditt arbete som kranförare under tiden 1.4.2023–30.6.2023. På basis av läkarutlåtandet anser vi att arbetsförmågan beror på olycksfallsskadan som ska ersättas (fraktur på vänster lårben). Således är du berättigad till olycksfallspension enligt en nedsättning i arbetsförmågan på 100 procent för denna tid.

Olycksfallet inträffade 16.3.2022 och årsarbetsinkomsten som fastställts för dig är 45 013,27 euro. Årsbeloppet av full olycksfallspension är 85 procent av din årsarbetsinkomst och grundbeloppet av olycksfallspensionen är 3 188,44 euro i månaden. Olycksfallspensionen justerad med arbetspensionsindex till 2023 års nivå är 3 405,27 euro i månaden.

Enligt de utredningar som vi har fått har du ansetts vara arbetsförmögen endast fram till 30.6.2023. Om arbetsförmågan orsakad av skadan som ska ersättas drar ut

på tiden, ska ett nytt läkarutlåtande eller sjukjournal om arbetsförmågan och orsaken till den skickas till vårt bolag.

Du ska omedelbart meddela vårt bolag om det sker väsentliga förändringar i tillståndet för den skada som ska ersättas, din arbetsförmåga eller dina inkomster. Förändringarna kan påverka olycksfallspensionen och eventuell ersättning som betalats ut till ett för stort belopp kan återkrävas.

Vi anmäler uppgifter om ersättningar för inkomstbortfall som vi betalat till inkomstregistret.

Tillämpade bestämmelser

63, 65, 66, 134 och 136 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (459/2015)

Exempel 2, delpension på grund av inkomstbortfall

Avgörande

Du är berättigad till olycksfallspension enligt en nedsättning i arbetsförmågan på 20 procent under tiden 1.2.2023–31.1.2024. Olycksfallspensionens belopp utan indexförhöjningar är 679,98 euro per månad. Olycksfallspensionen justeras varje kalenderår enligt det arbetspensionsindex som avses i 98 § i lagen om pension för arbetstagare. Från olycksfallspensionen avdras för tiden 1.2.2023–31.5.2023 den ersättning om 1 485,56 euro som betalats i förskott för samma period.

Motiveringar

Enligt 63 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (OlyL) betalas olycksfallspension på grund av arbetsförmåga som orsakats av en skada som ska ersättas från och med årsdagen för skadedagen, om arbetsförmågan kan bedömas vara nedsatt med minst 10 procent på grund av skadan. En ytterligare förutsättning är

att arbetsinkomsterna har minskat med minst en tjugondel av minimibeloppet av årsarbetsinkomsten enligt 79 § i OlyL.

Enligt 63 § i OlyL beaktas vid bedömningen av nedsättningen i arbetsförmågan den skadades återstående förmåga att skaffa förvärvsinkomster genom ett sådant tillgängligt arbete som den skadade skäligen kan förutsättas utföra. Då beaktas den skadades utbildning, tidigare verksamhet, ålder och bostadsort och andra därmed jämfällbara omständigheter.

Nedsättningen i arbetsförmågan bestäms utifrån en utredning av orsakssambandet mellan de minskade förvärvsinkomsterna och skadefallet. När arbetsinkomsterna efter skadefallet jämförs med den skadades årsarbetsinkomst, ska årsarbetsinkomsten justeras till nivån för jämförelsetidpunkten med den lönekoeficient som anges i 96 § i lagen om pension för arbetstagare. (OlyL 63 §)

Enligt 66 § i OlyL är olycksfallspensionens årliga maximibelopp är 85 procent av årsarbetsinkomsten till dess att den skadade har fyllt 65 år. Om den skadades arbetsförmåga är delvis nedsatt, är olycksfallspensionen en så stor proportionell andel av pensionsbeloppet enligt 66 § som motsvarar den nedsatta arbetsförmågan, och den proportionella andelen av nedsättningen i arbetsförmågan avrundas till närmaste fem procent (OlyL 64 §). Olycksfallspensionen justeras varje kalenderår enligt det arbetspensionsindex som avses i lagen om pension för arbetstagare (OlyL 66 §).

Vi har ansett att ledbandsrupturerna i ditt högra knä orsakade av ett olycksfall i arbetet 21.10.2021 är en skada som ska ersättas. Skadorna som ska ersättas har medfört betydande bestående begränsningar, vilket har lett till att du har blivit permanent oförmögen att arbeta i ditt tidigare arbete som processoperatör, vilket kräver att du är på benen och rör dig i trappor och på ojämnt underlag. Som yrkesinriktad rehabilitering har vi ersatt arbetsprövning för sittande planeringsarbete i enlighet med din utbildningsbakgrund hos din arbetsgivare. Du har anställts i planeringsarbete hos din egen arbetsgivare i ett anställningsförhållande som gäller tills vidare 1.2.2023.

Enligt de utredningar som vi fått per e-post från din arbetsgivare 25.1.2023 och 5.5.2023 är inkomsterna från ditt nya arbete lägre än inkomsterna från ditt tidigare arbete. Inkomstbortfallet har ett orsakssamband med skadefallet, eftersom du har varit tvungen att övergå till ett lägre avlönat arbete på grund av de begränsningar som skadorna som ska ersättas orsakar.

Vi har fastställt inkomstbortfallet på basis av de uppgifter som vi fått från inkomstregistret och din arbetsgivare gällande inkomsterna från ditt nya arbete för tiden 1.2.2023–30.4.2023. Enligt utredningarna har dina arbetsinkomster från planeringsarbetet uppgått till sammanlagt 9 645,00 euro under denna tid. Oavlönad frånvaro eller löneförhöjningar har inte ingått i perioden och du har inte fått några naturaförmåner. Du har rätt till semesterpenning. Beräkning av inkomstbortfall:

Din årsarbetsinkomst på 2023 års nivå: 51 045,40 euro

Inkomst på årsbasis för ditt nya arbete: 40 187,50 euro

Bortfall 10 857,90 euro eller 21,27 %

Nedsättningen av arbetsförmågan, avrundad till närmaste fem procent, är 20 procent och du har därför rätt till olycksfallspension på grund av nedsättningen i arbetsförmågan på 20 procent.

Årsarbetsinkomsten som bestämts för dig är 47 998,40 euro. Årsbeloppet av full olycksfallspension är 85 procent av din årsarbetsinkomst och grundbeloppet av olycksfallspensionen är 3 399,89 euro i månaden. Olycksfallspensionen som grundar sig på en nedsättning i arbetsförmågan på 20 procent är 679,98 euro i månaden, justerad med arbetspensionsindex till 2023 års nivå 742,78 euro i månaden.

Vi har betalat en olycksfallspension på 371,39 euro i månaden i förskott för tiden 1.2.2023–31.5.2023 på basis av en nedsättning i arbetsförmågan med 10 procent. Förskottet dras av från den ersättning som beviljas senare (OlyL 138 §).

Ersättningen beviljas för tiden 1.2.2023–31.1.2024 och bestäms enligt den nu utförda beräkningen av inkomstbortfallet. För att fastställa olycksfallspensionen för tiden

efter detta får vi uppgifter om dina arbetsinkomster för tiden 1.2–31.12.2023 från inkomstregistret och din arbetsgivare.

Du ska omedelbart meddela vårt bolag om det sker väsentliga förändringar i tillståndet för den skada som ska ersättas, din arbetsförmåga eller dina inkomster. Förändringarna kan påverka olycksfallspensionen och eventuell ersättning som betalats ut till ett för stort belopp kan återkrävas.

Vi anmäler uppgifter om ersättningar för inkomstbortfall som vi betalat till inkomstregistret.

Tillämpade bestämmelser

63–66, 134, 136 och 138 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (459/2015)

Exempel 3, avslag, bedömning av återstående arbetsförmåga

Avgörande

Du har inte rätt till olycksfallspension för tiden efter 30.11.2022, eftersom nedsättningen av arbetsförmågan på grund av yrkessjukdom är mindre än 10 procent.

Motiveringar

Enligt 63 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (OlyL) betalas olycksfallspension på grund av arbetsoförmåga som orsakats av en skada som ska ersättas från och med årsdagen för skadedagen, om arbetsförmågan kan bedömas vara nedsatt med minst 10 procent på grund av skadan. En ytterligare förutsättning är att arbetsinkomsterna har minskat med minst en tjugondel av minimibeloppet av årsarbetsinkomsten enligt 79 § i OlyL.

Enligt 63 § i OlyL beaktas vid bedömningen av nedsättningen i arbetsförmågan den skadades återstående förmåga att skaffa förvärvsinkomster genom ett sådant tillgängligt arbete som den skadade skäligen kan förutsättas utföra. Då beaktas den skadades utbildning, tidigare verksamhet, ålder och bostadsort och andra därmed jämfällbara omständigheter.

Nedsättningen i arbetsförmågan bestäms utifrån en utredning av orsakssambandet mellan de minskade förvärvsinkomsterna och skadefallet. När arbetsinkomsterna efter skadefallet jämförs med den skadades årsarbetsinkomst, ska årsarbetsinkomsten justeras till nivån för jämförelsetidpunkten med den lönekoeficient som anges i 96 § i lagen om pension för arbetstagare. (OlyL 63 §)

Du har fått ersättning för yrkessnuva som yrkessjukdom orsakad av exponering för vetemjöl och som har medfört att du har blivit arbetsoförmögen i ditt tidigare yrke som bagare. Vi har ersatt grundexamen i informations- och kommunikationsteknik som yrkesinriktad rehabilitering. Du har utexaminerats 31.5.2022. Genast efter examen har du anmält dig som arbetslös arbetssökande och vi har betalat rehabiliteringspenning till dig för tiden 1.6–30.11.2022 med stöd av 92 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. Du har inte fått arbete fram till 30.11.2022. I din utredning daterad 18.11.2022 har du uppgett att du har sökt flera arbetsplatser och även deltagit i ett par anställningsintervjuer utan att bli vald till uppgifterna.

Rehabiliteringspenning efter yrkesinriktad utbildning enligt 92 § i OlyL kan betalas i högst sex månader efter utexaminering och kan inte betalas ut efter 30.11.2022.

Din årsarbetsinkomst förhöjd till 2022 års nivå är 28 459,66 euro, vilket också kan uppnås i arbetsuppgifter som motsvarar grundexamen i informations- och kommunikationsteknik även som nyutexaminerad. Yrkessjukdomen som ska ersättas orsakar inga begränsningar eller hinder för sysselsättning som motsvarar omskolningen. Eftersom du med beaktande av de begränsningar som yrkessjukdomen som ska ersättas förmår att sysselsätta dig i ett arbete som

motsvarar omskolningen och förtjäna din tidigare inkomstnivå i arbetet, bedömer vi att din arbetsförmåga efter 30.11.2022 kommer att vara nedsatt med mindre än 10 procent. Således har du inte rätt till olycksfallspension för tiden efter 30.11.2022.

Tillämpade bestämmelser

63 och 92 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (459/2015)

Exempel 4, uppskattad nedsättning i arbetsförmågan på 50 procent

Avgörande

Du är berättigad till olycksfallspension enligt en nedsättning i arbetsförmågan på 50 procent från och med 1.6.2023. Pensionens belopp i månaden är 1 362,60 euro för tiden 1.6.2023–7.12.2024 och från och med 8.12.2024 1 122,12 euro utan indexförhöjningar. Olycksfallspensionen justeras varje kalenderår enligt det arbetspensionsindex som avses i 98 § i lagen om pension för arbetstagare.

Motiveringar

Du har skadats i ett olycksfall i arbetet 29.12.2021 och vi har ansett att en fraktur i vänster strålben är en skada som ska ersättas. På grund av olycksfallsskadan har du blivit arbetsoförmögen för ditt fysiska arbete som sjukskötare, vilket har inkluderat till exempel att bära förnödenheter samt att flytta och lyfta klienter. Vid tidpunkten för olycksfallet var du 62 år och du har inte haft något annat lämpligt arbete än som sjukskötare i din arbets- eller utbildningshistoria. Tidigare under din karriär som sjukskötare har du också arbetat med administrativa uppgifter. Med beaktande av din ålder och arbets- och utbildningshistoria har det ansetts att det inte finns förutsättningar för omskolning, och arbetsprövning för fysiskt lätt kontorsarbete som sjukskötare hos din egen arbetsgivare under tiden 1.11.2022–28.2.2023 har ansetts kunna ersättas som yrkesinriktad rehabilitering.

Du har arbetat 60 procent arbetstid under arbetsprövningen och enligt de utredningar som både din arbetsgivare och du själv skickat per e-post i december 2022 har arbetsprövningen gått bra. I din utredning har du konstaterat att din hand sannolikt inte skulle klara av heltidsarbete, men deltidsarbete i enlighet med arbetsprövningen har ändå gått bra, även om det tidvis förekommit smärta även då. Enligt utredningen som skickades 22.2.2023 skulle din arbetsgivare i fortsättningen ha kunnat erbjuda lämpligt kontorsarbete med tanke på skadan på deltid med 50–60 procent arbetstid. Enligt din arbetsgivares utredning skulle lönegrunden för detta arbete ha motsvarat lönegrunden för ditt tidigare arbete.

Arbetsprövningen avbröts 10.1.2023 på grund av sjukledighet av orsaker som var oberoende av olycksfallsskadan. Enligt sjukjournalen daterad 10.1.2023 har du vid detta tillfälle haft en stroke, på grund av vilken du enligt läkarintyg och sjukjournaler som skickats till vårt bolag inte har kunnat arbeta från och med 10.1.2023. I ett B-läkarutlåtande daterat 13.4.2023 har du ansetts vara permanent arbetsförmögen på grund av följsymtom orsakade av stroke, särskilt afasi och förlamning i ena övre extremiteten, och du har ansökt om invalidpension hos ditt arbetspensionsbolag.

Vi har betalat olycksfallspension enligt en nedsättning i arbetsförmågan med 50 procent genom våra tidigare beslut för tiden 1.2–31.5.2023. Du har inte svarat på vårt brev om hörande som vi skickade 24.4.2023 inom tidsfristen, senast 8.5.2023.

Enligt 63 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (OlyL) betalas olycksfallspension på grund av arbetsförmåga som orsakats av en skada som ska ersättas från och med årsdagen för skadedagen, om arbetsförmågan kan bedömas vara nedsatt med minst 10 procent på grund av skadan. En ytterligare förutsättning är att arbetsinkomsterna har minskat med minst en tjugondel av minimibeloppet av årsarbetsinkomsten enligt 79 § i OlyL.

Enligt 63 § i OlyL beaktas vid bedömningen av nedsättningen i arbetsförmågan den skadades återstående förmåga att skaffa förvärvsinkomster genom ett sådant tillgängligt arbete som den skadade skäligen kan förutsättas utföra. Då beaktas den

skadades utbildning, tidigare verksamhet, ålder och bostadsort och andra därmed jämfällbara omständigheter.

Nedsättningen i arbetsförmågan bestäms utifrån en utredning av orsakssambandet mellan de minskade förvärvsinkomsterna och skadefallet. När arbetsinkomsterna efter skadefallet jämförs med den skadades årsarbetsinkomst, ska årsarbetsinkomsten justeras till nivån för jämförelsetidpunkten med den lönekoeficient som anges i 96 § i lagen om pension för arbetstagare. (OlyL 63 §)

Enligt 66 § i OlyL är olycksfallspensionens maximibelopp 85 procent av den skadades årsarbetsinkomst till dess att den skadade har fyllt 65 år. Därefter är den 70 procent av årsarbetsinkomsten, dock så att en engångsförhöjning av pensionen görs på det sätt som föreskrivs i 67 §. Ingen engångsförhöjning enligt 67 § i OlyL görs om den skadade är äldre än 64 år vid ingången av förhöjningsåret (OlyL 67 §).

Om den skadades arbetsförmåga är delvis nedsatt, är olycksfallspensionen en så stor proportionell andel av pensionsbeloppet enligt 66 § som motsvarar den nedsatta arbetsförmågan. Den proportionella andelen av den nedsatta arbetsförmågan avrundas till närmaste fem procent. (OlyL 64 §)

Olycksfallspensionen justeras varje kalenderår enligt det arbetspensionsindex som avses i 98 § i lagen om pension för arbetstagare (OlyL 66 §).

Endast arbetsoförmåga som orsakats av skadan som ska ersättas, en fraktur i vänster armbågsben, berättigar till olycksfallspension. Nedsättningen i arbetsförmågan till följd av stroke och dess eftersymtom berättigar inte till olycksfallspension.

Frakturen i vänster armbåge som ska ersättas har lämnat bestående smärta och minskad belastningstålighet, och du skulle förmodligen inte ens ha kunnat arbeta heltid på kontor på grund av de begränsningar som orsakades av skadan som ska ersättas. När det gäller den skada som ska ersättas skulle du dock vara förmögen att utföra kontorsarbete på deltid som din arbetsgivare skulle ha kunnat erbjuda dig i enlighet med arbetsprövningen. Med beaktande av de begränsningar som skadan

orsakat och den information som inhämtats om det tillgängliga arbetet uppskattar vi att du skulle ha kunnat uppnå 50 procent av din tidigare inkomstnivå med beaktande av de begränsningar som olycksfallsskadan orsakade, och den nedsättning i arbetsförmågan som olycksfallsskadan orsakat är således 50 procent. En mer betydande nedsättning i arbetsförmågan än detta beror på stroke som är oberoende av olycksfallet och dess eftersymtom, vilka inte berättigar till ersättning.

Med beaktande av din ålder, olycksfallsskadans etablerade tillstånd och ditt hälsotillstånd i övrigt beviljar vi olycksfallspension på 50 procent i enlighet med nedsättningen i arbetsförmågan tills vidare.

Årsarbetsinkomsten som bestämts för dig är 38 472,56 euro. Det årliga beloppet av full olycksfallspension är 85 procent av din årsarbetsinkomst fram till 7.12.2024, då du fyller 65 år, och från och med 8.12.2024 70 procent av din årsarbetsinkomst. Olycksfallspensionen som grundar sig på en nedsättning i arbetsförmågan på 50 procent fram till 7.12.2024 1 362,60euro i månaden, justerad med arbetspensionsindex till 2023 års nivå 1 488,45 euro i månaden. Från och med 8.12.2024 är grundbeloppet av olycksfallspensionen som grundar sig på en nedsättning i arbetsförmågan på 50 procent 1 122,12 euro i månaden. En engångsförhöjning av grundbeloppet av olycksfallspensionen enligt 67 § i OlyL skulle bli aktuell 1.1.2027, men engångsförhöjningen görs inte eftersom du då är äldre än 64 år.

Du ska omedelbart meddela vårt bolag om det sker väsentliga förändringar i tillståndet för den skada som ska ersättas, din arbetsförmåga eller dina inkomster. Förändringarna kan påverka olycksfallspensionen och eventuell ersättning som betalats ut till ett för stort belopp kan återkrävas.

Vi anmäler uppgifter om ersättningar för inkomstbortfall som vi betalat till inkomstregistret.

Tillämpade bestämmelser

63–67, 134 och 135 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar
(459/2015)

6.10. Beslut om familjepension

Efter en person som avlidit till följd av ett skadefall som ska ersättas betalas familjepension antingen som efterlevandepension eller som barnpension (OlyL 99 §). Efterlevandepension kan betalas ut till den skadades make eller sambo om villkoren i 100 och 102 §§ i OlyL uppfylls. Barn till den skadade och sådana barn till den skadades make för vars underhåll den skadade svarade för vid sin död har i regel rätt till barnpension. Rätten till barnpension förutsätter att barnet är under 18 år eller under 25 år och studerar på heltid eller att barnet på grund av arbetsoförmåga orsakad av sjukdom, lyte eller skada vid den skadades död var oförmöget att försörja sig. Barnpension kan betalas efter högst två förmånslåtare samtidigt. Bestämmelser om när familjepensionens börjar och slutar finns i 103 § i OlyL.

Om beloppet av familjepensionen föreskrivs i 104 § i OlyL och det beror på den skadades årsarbetsinkomst och antalet förmånstagare. När det gäller en person som har rätt till efterlevandepension kan även förmånstagarens egna inkomster påverka pensionsbeloppet och de beaktas genom inkomstjämkning enligt bestämmelsen i 107 § i OlyL. Maximibeloppet av familjepensionen är i samtliga fall högst 70 procent av den skadades årsarbetsinkomst. Maximibeloppet av efterlevandepensionen kan variera mellan 15–40 procent och totalbeloppet av barnpensionen i regel mellan 25–55 procent av den skadades årsarbetsinkomst. Om antalet personer som har rätt att få familjepension förändras eller om ett barn som har rätt till barnpension blir föräldralöst, ska familjepensionens belopp och fördelningen av pensionen mellan de pensionsberättigade justeras vid ingången av månaden efter förändringen (OlyL 104.6 §).

Enligt 129 § i OlyL ska en sambo ansöka om efterlevandepension. I fråga om andra möjliga förmånstagare avgör försäkringsanstalten familjepensionsärendet på eget initiativ. Det är möjligt att även andra anhöriga till den skadade än sambon yrkar på ersättning gällande familjepension hos försäkringsanstalten.

Om familjepension har ansökts eller om det till exempel i läkarutlåtandet har framförts att dödsfallet har samband med ett skadefall som ska ersättas, men familjepension inte beviljas, ska ett avslagsbeslut meddelas i ärendet. Om avslaget grundar sig på avsaknad av ett orsakssamband mellan skadefallet och dödsfallet, ska beslutet motiveras enligt samma principer som om det skulle ha meddelats den skadade själv medan hen levde. Även motiveringsskyldigheten enligt 124.2 § i OlyL tillämpas, och om beslutet till centrala delar grundar sig på medicinska omständigheter, ska i beslutsmotiveringarna de omständigheter ingå som huvudsakligen har inverkat på bedömningen och de slutsatser som dragits utifrån dessa. I avslagsbeslutet antecknas inga uppgifter som inte har samband med beslutet om eventuella förmånstagare, årsarbetsinkomst eller motsvarande omständigheter som är väsentliga i positiva beslut om efterlevandepension.

Alla positiva familjepensionsbeslut ska innehålla förmånslåtarens identifikationsuppgifter och den årsarbetsinkomst som ligger till grund för familjepensionen. Om den skadades årsarbetsinkomst inte har bestämts förrän familjepensionsbeslutet meddelas, ska årsarbetsinkomsten motiveras i familjepensionsbeslutet på samma sätt som den motiveras i ett beslut om årsarbetsinkomst som meddelas den skadade, dvs. på samma sätt som i kapitel 6.6. Av ett positivt familjepensionsbeslut ska det också framgå sådana uppgifter om andra förmånstagare som påverkar ersättningsbeloppet. Om förmånstagarna är barn ska deras födelsedatum anges i beslutet, eftersom när pensionen upphör för ett barns del, ökar detta familjepensionen för de andra.

När efterlevandepension beviljas ska varje förmånstagare meddelas ett eget beslut. De ovan nämnda allmänna uppgifterna om förmånslåtare, dennes årsarbetsinkomst och förmånstagare ska antecknas i alla beslut. Däremot uppges beloppet av familjepensionen per förmånstagare. Med andra ord får varje förmånstagare endast information om beloppet av sin egen familjepensionens och de omständigheter som påverkar den.

I beslutet om efterlevandepension ska det anges vilken effekt en eventuell inkomstjämkning har. Om inkomstjämkningen görs senare ska detta anges i beslutet. Inkomsten som utgör inkomstjämkningsgrund för den efterlevande maken ska motiveras på samma sätt som årsarbetsinkomsten, dvs. på det sätt som anges i kapitel 6.6.

Om en förmånstagare som får barnpension har rätt till barnpension enligt folkpensionslagen, ska det av beslutet framgå att ersättningen har jämkas med familjepensionen enligt folkpensionslagen.

I beslutet ska det också anges under vilka förutsättningar efterlevandepension har beviljats, fram till vilken tidpunkt rätten till pensionen fortsätter och vilka utredningar förmånstagaren i fortsättningen eventuellt kan behöva lämna in till försäkringsanstalten. I beslutet om familjepension ska det framgå hur ett nytt äktenskap eller ett nytt samboförhållande inverkar på ersättningen. I beslutet ska förmånstagaren också påminnas om skyldigheten att utan dröjsmål på eget initiativ anmäla alla förändringar som påverkar rätten till pension till försäkringsanstalten.

Om pensionsbeloppet ändras till följd av förändringar i antalet förmånstagare eller på grund av att barnet blir föräldralöst, meddelas varje förmånstagare ett nytt beslut. I de beslut som meddelas de övriga förmånstagarna ska det inte motiveras varför en förmånstagarens rätt till familjepension har upphört.

Exempel 1, beslut om familjepension till efterlevande make

Avgörande

Du har rätt till familjepension från och med 15.3.2023. Pensionens belopp utan indexförhöjningar är 820,00 euro i månaden. Efterlevandepensionen justeras varje kalenderår med det arbetspensionsindex som anges i 98 § lagen om pension för arbetstagare.

Pensionsbeloppet kan förändras när inkomstjustering görs på efterlevandepensionen. Familjepensionen påverkas också av förändringar i antalet förmånstagare. Vi meddelar alltid ett nytt beslut om ändringarna.

Ett nytt äktenskap eller samboförhållande kan innebära att ersättningen upphör.

Motiveringar

Din make XX (100376-1111) råkade ut för ett olycksfall i arbetet 13.3.2023 som vi har ansett att ska ersättas ur företagarens frivilliga olycksfallsförsäkring för arbetstid, nummer 12345. Din make avled 14.3.2023. Enligt de sjukjournaler daterade 13–14.3.2023 som skickats till vårt bolag berodde dödsfallet på skador som orsakats av ett olycksfall.

Enligt 99 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (OlyL) betalas familjepension som efterlevandepension och barnpension efter att den skadade har avlidit till följd av ett olycksfall i arbetet. Rätten till familjepension inträder dagen efter dagen för den skadades dödsfall (OlyL 103 §). Maken till en skadad har rätt till efterlevandepension (OlyL 100 §). Enligt 101 § i OlyL har den skadades barn under 18 år, heltidsstuderande barn under 25 år och barn som på grund av arbetsförmåga orsakad av sjukdom, lyte eller skada vid den skadades död var oförmöget att försörja sig, högst tills han eller hon fyller 25 år, rätt till barnpension. Beloppet av familjepensionen beror på den skadades årsarbetsinkomst och antalet förmånstagare (OlyL 104 §).

Enligt 188 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar är den årsarbetsinkomst för en företagare som familjepension grundar sig på lika stor som den för företagaren bestämda arbetsinkomsten enligt 112 § i lagen om pension för företagare (FöPL-arbetsinkomst) som gäller på skadedagen. Enligt de uppgifter vi fått från din makes pensionsbolag 6.4.2023 var din makes FöPL-arbetsinkomst 32 800,00 euro på skadedagen 13.3.2023.

Enligt de uppgifter som vi har fått från befolkningsdatasystemet 11.4.2023 har förutom du även dina och XX:s gemensamma barn AA, födelsedatum 17.4.2007, och BB, födelsedatum 23.6.2009, rätt till familjepension.

Enligt 104 § i OlyL är det årliga beloppet av efterlevandepension 30 procent av den skadades årsarbetsinkomst om två barn också är förmånstagare.

Efterlevandepensionens årliga grundbelopp är alltså 9 840,00 euro, dvs. 820,00 euro i

månaden. Efterlevandepensionen justeras varje kalenderår med det arbetspensionsindex som anges i 98 § lagen om pension för arbetstagare (OlyL 268 §).

På efterlevandepensionen görs en inkomstjämkning enligt 107 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, där inverkan av arbets- eller pensionsinkomsterna för den som har rätt till efterlevandepension beaktas. Inkomstjämkningen kan minska efterlevandepensionens belopp. Vi meddelar ett separat beslut om dina inkomster som använts vid inkomstjämkningen och om hur inkomstjämkningen påverkar pensionen när vi har fått behövliga uppgifter som dina arbetsinkomster.

Enligt de uppgifter som vi fått från befolkningsdatasystemet 11.4.2023 är AA och BB dina och din makes gemensamma barn. Eftersom du har varit deras vårdnadshavare 14.3.2023, görs en inkomstjämkning av din efterlevandepension först när både AA:s och BB:s rätt till barnpension har upphört (OlyL 108 §), dvs. senast när de fyllt 25 år.

Enligt 103 § i OlyL upphör rätten till änkepension om den efterlevande ingår äktenskap. Rätten till efterlevandepension upphör när den som har rätt att få efterlevandepension utan att ingå äktenskap börjar leva fortgående i gemensamt hushåll under äktenskapsliknande förhållanden tillsammans med en annan person som den efterlevande har eller hade haft ett gemensamt barn med eller som den efterlevande har ett avtal om inbördes underhåll med och avtalet har styrkts av notarius publicus (OlyL 103 §).

Om ovan avsedda förändringar sker i de förhållanden som påverkar efterlevandepensionen, ska de anmälas till vårt bolag utan dröjsmål. Grundlöst betald ersättning kan återkrävas. (OlyL 134 § och 247 §).

Tillämpade bestämmelser

99–101, 103, 104, 106–108, 134 och 268 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (459/2015)

Exempel 2, beslut om familjepension för barn (i samma ärende där beslutet i exempel 1 meddelas den efterlevande maken)

Avgörande

Du har rätt till barnpension från och med 15.3.2023. Pensionens belopp utan indexförhöjningar är 480,06 euro i månaden. Barnpensionen justeras varje kalenderår med det arbetspensionsindex som anges i 98 § lagen om pension för arbetstagare.

Pensionen betalas fram till 18 års ålder och därefter till högst 25 års ålder under heltidsstudier eller arbetsoförmåga som redan har funnits 14.3.2023 och som fortgår.

Familjepensionen påverkas av förändringar i antalet förmånstagare. Även förändringar i dina vårdnadshavare kan påverka pensionsbeloppet. Vi meddelar alltid ett nytt beslut om ändringarna.

Motiveringar

Din förälder XX (100376-1111) råkade ut för ett olycksfall i arbetet 13.3.2023 som vi har ansett att ska ersättas ur företagarens frivilliga olycksfallsförsäkring för arbetstid, nummer 12345. XX avled 14.3.2023. Enligt de sjukjournaler daterade 13–14.3.2023 som skickats till vårt bolag berodde dödsfallet på skador som orsakats av ett olycksfall.

Enligt 99 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (OlyL) betalas familjepension som efterlevandepension och barnpension efter att den skadade har avlidit till följd av ett olycksfall i arbetet. Rätten till familjepension inträder dagen efter dagen för den skadades dödsfall (OlyL 103 §). Maken till en skadad har rätt till efterlevandepension (OlyL 100 §). Enligt 101 § i OlyL har den skadades barn under 18 år, heltidsstuderande barn under 25 år och barn som på grund av arbetsoförmåga orsakad av sjukdom, lyte eller skada vid den skadades död var oförmöget att försörja sig, högst tills han eller hon fyller 25 år, rätt till barnpension Beloppet av

familjepensionen beror på den skadades årsarbetsinkomst och antalet förmånstagare (OlyL 104 §).

Enligt 188 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar är den årsarbetsinkomst för en företagare som familjepension grundar sig på lika stor som den för företagaren bestämda arbetsinkomsten enligt 112 § i lagen om pension för företagare (FöPL-arbetsinkomst) som gäller på skadedagen. Enligt de uppgifter vi fått från din XX:s pensionsbolag 6.4.2023 var din XX:s FöPL-arbetsinkomst 32 800,00 euro på skadedagen 13.3.2023.

Enligt de uppgifter som vi har fått från befolkningsdatasystemet 11.4.2023 har förutom du även AA och BB, födelsedatum 23.6.2009, rätt till familjepension.

Enligt 104 § i OlyL är det årliga sammanlagda beloppet av barnpension 40 procent av den skadades årsarbetsinkomst när det finns två personer med rätt att få barnpension. Enligt bestämmelsen fördelas det sammanlagda beloppet av barnpensionen jämnt mellan de barn som har rätt att få pension. Enligt 104 § i OlyL görs ett avdrag för grundbeloppet av barnpensionen enligt folkpensionslagen (FPL) i barnpensionen som betalas till dig. Beloppet av din barnpension bestäms enligt följande:

Totalt belopp av barnpension: 13 120,00 euro/år, 1093,33 euro/månad

Din andel av totalbeloppet $\frac{1}{2}$, dvs.: 6 560,00 euro/år, 546,67 euro/månad

FPL-avdrag: 799,32 euro/år, 66,61 euro/månad

Pension som betalas ut: 5 760,68 euro/år, 480,06 euro/månad

Barnpensionen justeras varje kalenderår med det arbetspensionsindex som anges i 98 § lagen om pension för arbetstagare (OlyL 268 §).

Barnpension betalas genom beslut högst fram till 18 års ålder. Vi ber separat om de utredningar om din eventuella arbetsförmåga och dina studier som behövs för att avgöra din rätt till pension för tiden efter detta.

Vi ber dig anmäla eventuella förändringar i dina vårdnadshavare till vårt bolag, eftersom de kan påverka din barnpension. Grundlöst betald ersättning kan återkrävas (OlyL 247 §).

Tillämpade bestämmelser

99–101, 103, 104, 130 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (459/2015)

6.11. Beslut om bestående men

Ersättning som betalas på grund av bestående men grundar sig på det allmänna men som skadan som ska ersättas orsakar, dvs. nedsatt funktionsförmåga. När funktionsförmågan bedöms, beaktas inte yrke, levnads- och bostadsförhållanden eller andra individuella omständigheter hos den skadade.

Om det i medicinska utredningar om skadan eller den skadades egen utredning nämns att bestående men orsakats, men ett allmänt men som berättigar till ersättning inte kan konstateras, ska ett beslut om avslag på ersättning meddelas för bestående men. Den skadades subjektiva upplevelse av skadan kan vara stark också i en situation där det inte går att konstatera ett allmänt men som berättigar till ersättning. I beslutet är det viktigt att tydligt framföra att alla utredningar om men som orsakats av skadan har beaktats i ersättningshandläggningen och motivera varför rätten till ersättning för bestående men trots dessa inte föreligger.

I beslut om beviljande av menersättning ska det framgå utifrån vilken punkt i invaliditetsklassificeringen menet bedömts och vilka begränsningar som orsakats av skadan eller sjukdomen har beaktats vid bestämmande av invaliditetsklassen. I beslutet ska det anges utifrån vilken utredning invaliditetsklassen har bedömts. Om menersättning betalas på grund av flera olika skador eller sjukdomar, ska ovan nämnda omständigheter beskrivas separat för varje skada eller sjukdom som berättigar till ersättning, och dessutom ska det framgå hur invaliditetsklasserna har kombinerats. Dessutom måste man i beslutet ange om menersättningen betalas som ett engångsbelopp eller fortlöpande och hur den skadades ålder inverkar på ersättningen. När det

gäller menersättning som betalas som fortlöpande ersättning ska det anges från och med när rätten till menersättning anses föreligga.

Bestående men bör diagnosticerats först när skadans tillstånd kan anses ha stabiliserats, dock tidigast ett år efter skadedagen. Om den skadade begär att bestående men ska bestämmas eller om det i medicinska utredningar konstateras att skadans tillstånd har stabiliserats och att det är möjligt att bedöma om menet är bestående, ska försäkringsanstalten meddela den skadade ett beslut, om anstalten anser att bestående men ännu inte kan bestämmas på grund av att skadans tillstånd inte har stabiliserats. Om det är uppenbart att skadan kommer att ge bestående men, men invaliditetsklassen ännu inte kan bestämmas på grund av att skadans tillstånd inte har stabiliserats, kan den ostridiga delen av menersättningen betalas i förskott. Förskott kan dock betalas tidigast ett år efter skadefallet. Man bör komma ihåg att ett förskott som betalats till för stort belopp inte kan återkrävas från den skadade utan hans eller hennes samtycke, och följaktligen gäller det att vara försiktig med betalning av förskott.

Det kan dock ske förändringar i skadans tillstånd även efter att bestående men har diagnosticerats och ett egentligt beslutet om menersättning har meddelats. Av denna anledning ska det i beslutet om bestående men anges att om skadans tillstånd och det men som skadan orsakat förändras, ska en aktuell utredning om tillståndet i den skada som ska ersättas lämnas in till försäkringsanstalten. EFO:s anvisning "Menersättningsbelopp då menet förvärras" daterad 29.5.2019 har givits om betalning av menersättning i samband med situationer då menet förvärras.

Exempel 1, förlust av finger, invaliditetsklass 2

Avgörande

Du har rätt till menersättning enligt invaliditetsklass två (2). Beloppet på menersättning är 10 119,13 euro och den betalas som ett engångsbelopp.

Motiveringar

Enligt sjukjournalen daterad 19.4.2022 har du 19.4.2022 förlorat pekfingeret på höger hand i ett olycksfall i arbetet som vi anser att ska ersättas. Enligt sjukjournalen är du

högerhänt. Enligt läkarutlåtandet daterat 13.3.2023 är amputationsstället rent och tidvis smärtsamt. Enligt utlåtandet kan funktionsförmågan inte förbättras med hjälp av en protes.

Enligt 83 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar betalas menersättning till en skadad som har fått bestående allmänt men av en skada eller en sjukdom som beror på ett skadefall. Med allmänt men avses nedsatt funktionsförmåga till följd av ett skadefall, dvs. funktionsnedsättning, och funktionsförmågan jämförs med funktionsförmågan hos en frisk person i samma ålder. De begränsningar som skadan eller sjukdomen, med hänsyn till dess art och svårighetsgrad, i regel medför i det dagliga livet ska då beaktas. Däremot beaktas inte individuella omständigheter som yrke, hobbyer eller levnads- och bostadsförhållanden.

För att bedöma omfattningen av ett allmänt men har men orsakade av olika skador och sjukdomar ställts i proportion till varandra genom att skadorna och sjukdomarna delats in i 20 invaliditetsklasser utifrån sin medicinska art och svårighetsgrad. Bestämmelser om invaliditetsklassificeringen finns i statsrådets förordning 768/2015. Enligt 84 § i OlyL bestäms invaliditetsklassen genom att man i invaliditetsklassificeringen söker fram den beteckning och motsvarande invaliditetsklass som så exakt som möjligt beskriver en eller flera skador eller sjukdomar.

Vi har bestämt invaliditetsklassen enligt punkt 1.1 Fingrarna och mellanhandsbenen i invaliditetsklassificeringen. Enligt den motsvarar förlusten av pekfingret på höger hand invaliditetsklass 2 hos högerhänta.

I invaliditetsklasserna 1–5 betalas menersättningen som ett engångsbelopp (OlyL 87 §). Menersättningens storlek påverkas av grundbeloppet enligt 86 § i OlyL (13 340,00 euro år 2022), invaliditetsklassen och din ålder vid tidpunkten för skadefallet (OlyL 86 och 87 §). Du var 38 år när olyckan inträffade, varvid menersättningen enligt invaliditetsklass 2 är 9 474,80 euro. Menersättningen justeras till

betalningstidpunktens nivå med arbetspensionsindexet enligt 98 § i lagen om pension för arbetstagare. Den indexjusterade menersättningen är 10 119,13 euro.

Menersättningen är skattefri inkomst.

Om invaliditetsklassen senare stiger med minst en klass på grund av att skadan eller sjukdomen förvärras, ska menersättning betalas enligt de förändrade förhållandena (OlyL 87 §). För handläggning av ärendet ska en aktuell beskrivning om tillståndet av den skada som ska ersättas, till exempel ett läkarutlåtande, skickas till försäkringsanstalten.

Tillämpade bestämmelser

83–87 § och 268 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (459/2015), statsrådets förordning 768/2015, social- och hälsovårdsministeriets förordning 518/2022

Exempel 2, ingen skada som ska ersättas

Bakgrund till ärendet

Du har 5.5.2022 snubblat när du burit en 20 liters oljedunk med höger hand. Dunken och armen har plötsligt svängt till följd av att du snubblat och din högra axel är öm. Vi har ersatt olycksfallet ur din arbetsgivare ZZ:s obligatoriska arbetsolycksfalls- och yrkessjukdomsförsäkring för arbetstagare, nummer 12345. Skadan som berättigar till ersättning var en sträckning i höger axel.

Du har återgått till arbetet efter tre veckors sjukledighet. Enligt sjukjournalen daterad 9.5.2023 som skickats till vårt bolag är rörelseomfånget för din högra axel fullt. Enligt sjukjournalen finns det ingen märkbar atrofi i muskulaturen runt axeln och styrkan i den övre extremiteten var god när den testades. Enligt sjukjournalen har du dock uppgett att styrkan i din högra övre extremitet inte har återgått till den nivå som rådde före olyckan.

I din utredning till vårt bolag via e-post 11.5.2023 uppger du att axeln inte har läkt ordentligt och inte längre håller som den gjorde före olyckan. Styrkan är inte lika bra som före olycksfallet och du har varit tvungen att nästan helt sluta med din klättringshobby av rädsla för att axeln ska ge efter. Du anser att du är berättigad till ersättning för bestående men.

Avgörande

Du har inte rätt till ersättning för bestående men som orsakats av olycksskadan.

Motiveringar

Enligt 83 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar betalas menersättning till en skadad som har fått bestående allmänt men av en skada eller en sjukdom som beror på ett skadefall. Med allmänt men avses nedsatt funktionsförmåga till följd av ett skadefall, dvs. funktionsnedsättning, och funktionsförmågan jämförs med funktionsförmågan hos en frisk person i samma ålder. De begränsningar som skadan eller sjukdomen, med hänsyn till dess art och svårighetsgrad, i regel medför i det dagliga livet ska då beaktas. Däremot beaktas inte individuella omständigheter som yrke, hobbyer eller levnads- och bostadsförhållanden.

För att bedöma omfattningen av ett allmänt men har men orsakade av olika skador och sjukdomar ställts i proportion till varandra genom att skadorna och sjukdomarna delats in i 20 invaliditetsklasser utifrån sin medicinska art och svårighetsgrad. Bestämmelser om invaliditetsklassificeringen finns i statsrådets förordning 768/2015. Enligt 84 § i OlyL bestäms invaliditetsklassen genom att man i invaliditetsklassificeringen söker fram den beteckning och motsvarande invaliditetsklass som så exakt som möjligt beskriver en eller flera skador eller sjukdomar.

Funktionsnedsättning i axeln omfattas av punkt 1.2 Övre extremiteterna, utom fingrarna, i invaliditetsklassificeringen. Enligt denna bestämmelse har du rätt till

ersättning för bestående men om det finns rörelsebegränsningar i axelleden, vilka du inte har.

I invaliditetsklassificeringen finns även också punkt 1.3 Övre extremiteterna som helhet. Enligt denna bestämmelse kan en lindrig funktionsnedsättning i de övre extremiteterna också berättiga till ersättning för bestående men om den grova kraften, fingerfärdigheten och rörelseförmågan är något begränsad.

Fingerfärdigheten eller rörelseförmågan i din övre extremitet är inte alls begränsade. Även om du upplever en minskning av kraften i den övre extremiteten jämfört med nivån före olyckan, är den fortfarande god jämfört med friska personer i din ålder. Du har alltså inte till följd av olycksfallsskadan haft en sådan lätt funktionsnedsättning i övre extremiteterna som avses i punkt 1.3 i invaliditetsklassificeringen. Enbart det att en hobby som kräver mycket styrka de övre extremiteterna blir svårare berättigar inte till ersättning för bestående men.

Tillämpade bestämmelser

83–85 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (459/2015), statsrådets förordning 768/2015

Exempel 3, höjning av invaliditetsklass

Bakgrund till ärendet

Vi har ersatt dig för ett olycksfall som inträffade 25.11.2019 från din frivilliga försäkring för olycksfall på arbetstiden för företagare, nummer 12345. De skador som ska ersättas har varit frakturer på skenbenet, lårbenet och fotleden i nedre vänstra extremiteten. Vi har tidigare i vårt beslut meddelat 9.12.2020 ansett att skadorna som ska ersättas berättigar till menersättning enligt invaliditetsklass tre (3) från och med årsdagen för olycksfallet 25.11.2020 på grund av en lätt funktionsnedsättning i nedre extremiteten.

Ett E-läkarutlåtande daterat 26.4.2023, enligt vilket menet orsakat av olycksfallsskadorna har förvärrats, har skickats till vårt bolag.

Avgörande

Du har rätt till menersättning enligt invaliditetsklass fem (5). På den menersättning som betalas görs ett avdrag för kapitalvärdet av den menersättning som betalats tidigare enligt invaliditetsklass tre (3). Beloppet på menersättning som betalas är 6 608,55 euro och den betalas som ett engångsbelopp.

Motiveringar

Enligt 83 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar betalas menersättning till en skadad som har fått bestående allmänt men av en skada eller en sjukdom som beror på ett skadefall. Med allmänt men avses nedsatt funktionsförmåga till följd av ett skadefall, dvs. funktionsnedsättning, och funktionsförmågan jämförs med funktionsförmågan hos en frisk person i samma ålder. De begränsningar som skadan eller sjukdomen, med hänsyn till dess art och svårighetsgrad, i regel medför i det dagliga livet ska då beaktas. Däremot beaktas inte individuella omständigheter som yrke, hobbyer eller levnads- och bostadsförhållanden.

För att bedöma omfattningen av ett allmänt men har men orsakade av olika skador och sjukdomar ställts i proportion till varandra genom att skadorna och sjukdomarna delats in i 20 invaliditetsklasser utifrån sin medicinska art och svårighetsgrad. Bestämmelser om invaliditetsklassificeringen finns i statsrådets förordning 768/2015. Enligt 84 § i OlyL bestäms invaliditetsklassen genom att man i invaliditetsklassificeringen söker fram den beteckning och motsvarande invaliditetsklass som så exakt som möjligt beskriver en eller flera skador eller sjukdomar.

Om invaliditetsklassen senare stiger med minst en klass på grund av att skadan eller sjukdomen förvärras, ska menersättning betalas enligt de förändrade förhållandena

(OlyL 87 §). Från den menersättning som betalas ska då avdras ett sådant belopp av menersättningen som motsvarar det betalda kapitalvärdet.

Enligt E-läkarutlåtandet daterat 26.4.2023 har smärtan som orsakas av de skador som ska ersättas ökat och hältan har förvärrats jämfört med tidigare. Det har blivit svårare för dig att i synnerhet att röra dig på ojämnt underlag jämfört med tidigare, och du måste allt oftare förlita dig på en promenadkäpp, särskilt när du rör dig utomhus. Inomhus förmår du fortfarande att röra dig utan några hjälpmedel. Det finns inga betydande rörelsebegränsningar i den nedre extremiteten. Du kan fortfarande gå längre sträckor (ca 1–2 km) vid behov, men när du går längre ökar smärtan i nedre extremiteten och även ryggen börjar värka på grund av hältan. Du strävar dock efter att gå korta sträckor (300–500 m) dagligen. Begränsningarna har ansetts vara bestående.

Vi har bestämt invaliditetsklassen enligt punkt 2.2 Nedre extremiteterna som helhet i invaliditetsklassificeringen, och ansett att det fortfarande är fråga om en lätt funktionsnedsättning i den nedre extremiteten.

Enligt invaliditetsklassificeringen är det fråga om en lätt funktionsnedsättning, om gången är något haltande, rörelseförmågan är något begränsad på ojämn mark, och behovet av hjälpmedel är temporärt. Invaliditetsklassen för lindrig funktionsnedsättning är 0–5. Det är fråga om medelsvår funktionsnedsättning i nedre extremiteten om olycksfallsskadorna orsakar att den skadade haltar, har en betydande rörelsebegränsning, har svårt att gå längre sträckor eller går långsamt och behöver hjälpmedel även på korta sträckor.

Med hänsyn till de begränsningar som skadorna orsakar är det inte fråga om en medelsvår utan om en lätt funktionsnedsättning i nedre extremiteten.

Funktionsnedsättningen är dock så pass betydande att vi anser att den berättigar till menersättning enligt invaliditetsklass fem (5). Tillståndet efter olycksfallsskadorna är inte förknippade med ett sådant särskilt smärttillstånd som avses i 84 § i OlyL och

som medför en större funktionsnedsättning än motsvarande skador och deras tillstånd efter skadan i allmänhet.

I invaliditetsklasserna 1–5 betalas menersättningen som ett engångsbelopp (OlyL 87 §). Menersättningens storlek påverkas av grundbeloppet vid tidpunkten för skadefallet enligt 86 § i OlyL (12 820,00 euro år 2019), invaliditetsklassen och din ålder när menet förvärras (OlyL 86 och 87 §). Menet anses ha förvärrats 26.4.2023, då du var 57 år. Menersättningen justeras till betalningstidpunktens nivå med arbetspensionsindexet enligt 98 § i lagen om pension för arbetstagare.

Menersättningen som betalas bestäms enligt följande:

Menersättning enligt IK 5	15 499,95 euro
Andel av menersättning som ska avdras enligt IK 3	- 9 555,93 euro
Differens	5 944,02 euro
Justerad till nivån vid betalningstidpunkten	6 608,55 euro

Menersättningen är skattefri inkomst.

Om invaliditetsklassen senare stiger med minst en klass på grund av att skadan eller sjukdomen förvärras, ska menersättning betalas enligt de förändrade förhållandena (OlyL 87 §). För handläggning av ärendet ska en aktuell beskrivning om tillståndet av den skada som ska ersättas, till exempel ett läkarutlåtande, skickas till försäkringsanstalten.

Tillämpade bestämmelser

83–87 § och 268 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (459/2015), statsrådets förordning 768/2015, social- och hälsovårdsministeriets förordning 48/2019

6.12. Beslut om kostnader

Kostnader som ersätts med stöd av lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar är bland annat kostnader för sjukvård som behövs, nödvändiga rese- och inkvarteringskostnader i samband med sjukvård och rehabilitering som ska ersättas samt extra kostnader för hemvård. Vårdbidrag och klädtillägg är standardiserade ersättningar. Ersättning kan också betalas för inkomstbortfall som orsakats i samband med fysisk behandling och för vissa saksador som orsakats i samband med olycksfallet. När det inte är fråga om en skada som ska ersättas, ersätts dock de medicinska undersökningar som behövs för att utreda skadan och inkomstbortfallet till följd av undersökningarna eller den arbetsoförmåga som de orsakat i enlighet med 38 och 48 § i OlyL. Ersättning av undersökningskostnader behandlas i kapitel 6.2 ovan.

Beslut ska alltid meddelas om betalning alla ovan nämnda ersättningar. Till exempel när sjukvårdsrelaterade kostnader betalas till den skadade eller arbetsgivaren, ska ett beslut meddelas i ärendet. Även i ett positivt beslut ska de kostnader som ska betalas specificeras så noggrant som möjligt för att mottagaren av ersättningen ska veta vilken ersättning det är fråga om. För arbetsgivarens del gäller det dock att komma ihåg det begränsade innehållet i beslutet.

Ersättning ska i regel sökas för läkemedel och förbrukningsartiklar, inkomstbortfall för den tid då undersökning eller fysikalisk behandling pågår, rese- och inkvarteringskostnader, extra kostnader för hemvård, saksador och sjukvårdskostnader som arbetsgivaren betalar inom ett år från det att kostnaderna uppkom. Bestämmelser om skyldigheten att ansöka om ersättning och tillhörande frister finns i 128 § i OlyL. Enligt 119 § i OlyL ska försäkringsanstalten underrätta den skadade om fristen på ett år för att ansöka om ersättning. Om ansökan är bristfällig ska försäkringsanstalten på eget initiativ begära behövliga tilläggsutredningar.

Alltid när en ansökt ersättning avslås, även delvis, ska ett motiverat beslut meddelas i ärendet. Ett motiverat beslut ska naturligtvis också meddelas vid avslag på sådana sjukvårdsrelaterade kostnader för vilka ersättning inte behöver ansökas separat. Av besluten ska det tydligt framgå vilken ersättning som har avslagits och på vilka grunder.

Exempel 1, försenad anmälan

Bakgrund till ärendet

Du har ansökt om ersättning för resekostnader i samband med fysioterapi som vi ersätter för behandling av en knäskada som orsakats av ett olycksfall 17.9.2021 för tiden 2.11.2021–13.1.2022. Du har ansökt om ersättning per e-post 15.4.2023. Enligt e-postmeddelandet hade du glömt att ansöka om ersättning tidigare.

Avgörande

Vi ersätter inte resekostnader för fysioterapibesök under tiden 2.11.2022–13.1.2022.

Motiveringar

Enligt 50 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (OlyL) får den skadade ersättning för nödvändiga resekostnader som beror på sjukvård enligt 37 § i OlyL. Enligt 128 § i OlyL ska ersättning sökas inom ett år från det att kostnaderna uppkom. Om en ansökan om ersättning av vägande skäl inte har kunnat göras inom den föreskrivna tiden, ska ansökan göras senast ett år efter det att hindret inte längre förelåg. Vi har i våra ersättningsbeslut påmint dig om att ansöka om ersättning och tidsfristen för detta.

Du har ansökt om ersättning för resekostnader efter att tidsfristen på ett år har löpt ut och det har inte funnits några vägande skäl för den försenade ansökan. Således ersätts resekostnader inte på grund av försenad ansökan.

Tillämpade bestämmelser

50 och 128 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (459/2015)

Exempel 2, ersättning av resekostnader till ett lägre belopp än vad som ansökts

Bakgrund till ärendet

Du har ansökt om ersättning för resekostnader i samband med ett läkarbesök 5.4.2023 som vi ersätter som behandling av handledsfraktur orsakad av ett olycksfall som inträffade 10.1.2023. Du har ansökt om ersättning per e-post 28.4.2023. Du har berättat att du åkte taxi till läkaren eftersom du hör till en riskgrupp för coronaviruset och därför inte ville använda kollektivtrafiken. Enligt kvittona som du har bifogat till e-postmeddelandet har taxiresorna tur och retur från ditt hem till läkaren och tillbaka kostat 76,40 euro.

Avgörande

Vi ersätter 6,20 euro i resekostnader för läkarbesöket 5.4.2023. Kostnader som överstiger denna del av kostnaderna ersätts inte.

Motiveringar

Enligt 50 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (OlyL) får den skadade ersättning för nödvändiga resekostnader som beror på sjukvård enligt 37 § i OlyL. Enligt denna bestämmelse avses med nödvändiga kostnader sådana kostnader som orsakas av en resa med kollektiva trafikmedel. Enligt bestämmelsen kan kostnaderna för att använda ett annat fordon än kollektiva trafikmedel eller privatbil ersättas endast om skadan, sjukdomen eller trafikförhållandena kräver att den skadade använder det fordonet. Med skada eller sjukdom avses här en skada eller sjukdom som berättigar till ersättning.

Enligt den utredning som du har lämnat eller de uppgifter som vi har fått om funktionsnedsättningens tillstånd på basis av läkarutlåtandet daterat 5.4.2023 har den skada som ska ersättas inte orsakat något hinder för användning av kollektiva trafikmedel. Med tanke på trafikförhållandena skulle denna resa inom Helsingfors också ha kunnat göras med kollektiva trafikmedel. Eftersom det inte har funnits någon grund för att använda taxi enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, ersätter vi som nödvändiga resekostnader den del som motsvarar

kostnaderna för användning av kollektiva trafikmedel. Enligt HRT:s prislista skulle resan ha kunnat göras med enkelbiljetter som kostar 3,10 euro per resa, vilket innebär att vi ersätter sammanlagt 6,20 euro som resekostnader för tur- och returresan.

Tillämpade bestämmelser

50 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (459/2015)

Exempel 3, inga extra kostnader för hemvård som ska ersättas

Bakgrund till ärendet

Vi har ersatt dig för en fraktur på vänster överarmsben som en skada som orsakats av ett olycksfall 28.11.2022. Du har ansökt om ersättning för extra kostnader för hemvård med en ansökan daterad 11.1.2023. Enligt den har du betalat din syster sammanlagt 425,00 euro för sex butiksbesök och två städningar under tiden 2.12.2022–7.1.2023. Enligt din ansökan har du inte kunnat städa eller handla under denna tid på grund av olycksfallsskadan, och din syster har använt sammanlagt 17 timmar på ovan nämnda arbeten. Du anser att en skälig ersättning är 25 euro per timme.

Vi har bett dig om tilläggsutredning om andra personer som bor i samma hushåll som du och om ett verifikat på den ersättning som du har betalat till din syster. I ditt svar daterat 2.2.2023 uppger du att din make och era 15- och 17-åriga barn bor i samma hushåll som du. Du har uppgett att din make har varit mycket upptagen i sitt arbete i december 2022, och därför har ni varit tvungna att anlita din systers hjälp. Du har inte lämnat in några verifikat över ersättning som betalats till din syster.

Avgörande

Ingen ersättning för städning och butiksbesök under tiden 2.12.2022–7.1.2023 betalas till dig.

Motiveringar

Enligt 53 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (OlyL) betalas till en skadad som på grund av skadan inte kan sköta sitt hem en skälig ersättning för nödvändiga extra kostnader för detta, dock inte för en längre tid än ett år från och med skadefallet. Med hemvård avses städning, klädtvätt, butiksbesök, barnpassning och andra därmed jämförbara sedvanliga aktiviteter för att sköta hemmet. Enligt etablerad ersättningspraxis är utgångspunkten en ömsesidig omsorgsplikt för familjemedlemmarna, vilket omfattar ett flexibelt utförande av hemvårdsrelaterade sysslor beroende på förhållandena. När det finns andra personer som bor i samma hushåll och som kan sköta uppgifter i anslutning till gemensam hemvård, är det i första hand de som ansvarar för hemvården. Ersättning kan i alla fall endast betalas om det kan påvisas att extra kostnader faktiskt har uppstått.

På grund av skadan som ska ersättas har du varit oförmögen att gå till butiken eller städa under den tid som ersättning söks. I samma hushåll bor dock också en annan vuxen person som också kan anses ha till uppgift att sköta det gemensamma hemmet, och det var inte nödvändigt att anlita utomstående hjälp i situationen på det sätt som förutsätts i 53 § i OlyL. I ärendet har inga verifierat lämnats in över betalningar till din syster eller någon annan utredning om att extra kostnader faktiskt har uppstått. Således betalas ingen ersättning för extra kostnader för hemvård.

Tillämpade bestämmelser

53 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (459/2015)

6.13. Beslut om justering av ersättning på grundval av ändrade förhållanden

Enligt 137 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar kan ersättningen justeras om det sker en väsentlig förändring i de förhållanden som påverkar storleken på ersättningen. I detta fall justeras ersättningen så att den motsvarar de ändrade förhållandena från och med den tidpunkt då

förändringen i förhållandena har inträtt enligt vad som tillförlitligt kunnat påvisas. Det är alltså inte fråga om en situation där ersättningen ursprungligen beviljades på grundval av en felaktig eller bristfällig utredning eller en felaktig tillämpning av lagen. När ersättningen justeras med stöd av 137 § i OlyL har ersättningsavgörandet ursprungligen varit korrekt, men efter att ärendet har avgjorts har det skett en förändring i de förhållanden som påverkar ersättningen, på grund av vilken ersättningen bör justeras. På grund av ändrade förhållanden kan ersättningen också justeras till nackdel för den skadade utan den skadades samtycke eller utan att ansöka om undanröjande av det ursprungliga ersättningsbeslutet.

Justering av ersättning kan bli aktuell främst för ersättningar som betalas för en längre tid eller fortlöpande. Justeringen kan grunda sig exempelvis på att tillståndet för den skada eller sjukdom som ska ersättas blir bättre, arbetsinkomsterna ökar eller att en efterlevande som fått efterlevandepension gifter om sig. Förändringen i förhållandena ska vara väsentlig och justeringen kan endast göras från den tidpunkt då förändringen påvisas ha skett. Tidpunkten kan till exempel vara det datum då förändringen i skadans tillstånd har konstaterats genom en läkarundersökning.

Om en justering av ersättningen skulle leda till ett ofördelaktigt resultat för ersättningstagaren, ska den skadade eller dennes förmånstagare alltid höras innan ersättningen justeras. I beslutet ska det anges varför, hur, från och med när och på grund av vilken utredning ersättningen justeras. I beslutet ska det också anges när försäkringsanstalten fick kännedom om den ändring som ligger till grund för justeringen. Om ersättning har betalats grundlöst, är det också bra att i beslutet också ange möjligheten till återkrav och hur ärendet i anslutning till ett eventuellt återkrav avgörs. Det gäller att komma ihåg att ett återkravsärende inte kan avgöras förrän beslutet om justering av ersättningen har vunnit laga kraft.

Om ersättningen justeras på basis av skadans tillstånd eller den förbättrad arbetsförmåga, ska man före justeringen bedöma hur bestående förändringen är. En kortvarig förändring eller en situation som med beaktande av de begränsningar som orsakats av den skada som ska ersättas inte kan fortgå, kan inte leda till en justering av ersättningen tills vidare.

Om justering av menersättning föreskrivs särskilt i 87 § 4 mom. i OlyL. Enligt bestämmelsen kan menersättning som betalas fortlöpande justeras om invaliditetsklassen senare sjunker med minst

en invaliditetsklass. I detta fall betalas menersättningen enligt de förändrade förhållandena från och med den tidpunkt då det på ett tillförlitligt sätt kan visas att förhållandena har förändrats. Om menersättningen har betalats som ett engångsbelopp kan invaliditetsklassen inte justeras nedåt.

Justering av ersättning behandlas i TVK:s anvisning "Rättelseförfarande, undanröjande av beslut, återkrav" daterad 2.11.2022.

Exempel 1, justering av olycksfallspension på grundval av arbetsinkomster

(Avgörandet och motiveringarna i exemplet gäller endast justering av ersättning och nedsatt arbetsförmåga, inte pensionsbeloppet i euro eller förändringar i det på grund av ålder eller engångsförhöjning.)

Bakgrund till ärendet

Vi har beviljat dig ersättning enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar på grund av en rotatorkuffruptur i vänster axel som orsakats av ett olycksfall i arbetet 14.1.2016. På grund av de begränsningar som olycksfallsskadan medfört har du övergått till ett fysiskt lättare deltidsarbete hos din tidigare arbetsgivare ZZ och genom vårt beslut 23.4.2019 har vi beviljat dig olycksfallspension på basis av en nedsättning i arbetsförmågan på 35 procent från och med 1.5.2019 tills vidare. Då bestämdes nedsättningen i arbetsförmågan på grundval av inkomstbortfall, och i beslutet påmindes du om skyldigheten att anmäla förändringar som påverkar ersättningen, som förändringar i tillståndet för den skada som ska ersättas och i arbetsinkomsterna.

I maj 2023 justerade vi dina arbetsinkomster för åren 2019–2022 enligt de uppgifter vi fått från Skatteförvaltningen och inkomstregistret. Vi har också utrett uppgifter om dina gällande anställningsförhållanden med PSC-utdraget och genom att begära utredning om dina anställningsförhållanden av dig och din arbetsgivare YY. Vi har också hört dig innan ärendet avgjordes.

Avgörande

Vi justerar din olycksfallspension på grund av förändringar i de förhållanden som påverkar ersättningen. Du är berättigad till olycksfallspension enligt en nedsättning i arbetsförmågan på 15 procent från och med 1.1.2020.

Motiveringar

Enligt 63 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (OlyL) betalas olycksfallspension på grund av arbetsoförmåga som orsakats av en skada som ska ersättas från och med årsdagen för skadedagen, om arbetsförmågan kan bedömas vara nedsatt med minst 10 procent på grund av skadan. En ytterligare förutsättning är att arbetsinkomsterna har minskat med minst en tjugondel av minimibeloppet av årsarbetsinkomsten enligt 79 § i OlyL.

Enligt 63 § i OlyL beaktas vid bedömningen av nedsättningen i arbetsförmågan den skadades återstående förmåga att skaffa förvärvsinkomster genom ett sådant tillgängligt arbete som den skadade skäligen kan förutsättas utföra. Då beaktas den skadades utbildning, tidigare verksamhet, ålder och bostadsort och andra därmed jämfällbara omständigheter.

Nedsättningen i arbetsförmågan bestäms utifrån en utredning av orsakssambandet mellan de minskade förvärvsinkomsterna och skadefallet. När arbetsinkomsterna efter skadefallet jämförs med den skadades årsarbetsinkomst, ska årsarbetsinkomsten justeras till nivån för jämförelsetidpunkten med den lönekoeficient som anges i 96 § i lagen om pension för arbetstagare. (OlyL 63 §)

Enligt 66 § i OlyL är olycksfallspensionens maximibelopp 85 procent av den årsarbetsinkomsten till dess att den skadade har fyllt 65 år. Därefter är den 70 procent av årsarbetsinkomsten, dock så att en engångsförhöjning av pensionen görs på det sätt som föreskrivs i 67 §. Om den skadades arbetsförmåga är delvis nedsatt, är olycksfallspensionen en så stor proportionell andel av pensionsbeloppet enligt 66 § som motsvarar den nedsatta arbetsförmågan, och den proportionella andelen av

nedsättningen i arbetsförmågan avrundas till närmaste fem procent (OlyL 64 §).
Olycksfallspensionen justeras varje kalenderår enligt det arbetspensionsindex som avses i lagen om pension för arbetstagare (OlyL 66 §).

Om det sker en väsentlig förändring i de förhållanden som påverkar storleken på en ersättning, ska beloppet justeras för att motsvara de förändrade förhållandena. Justeringen ska göras från och med den tidpunkt då förändringen i förhållandena har inträtt enligt vad som tillförlitligt kunnat påvisas (OlyL 137 §).

Enligt de uppgifter vi fått från Skatteförvaltningen och inkomstregistret har du fått 21 475,88 euro i arbetsinkomst år 2019, 28 847,65 euro år 2020, 27 211,78 euro år 2021 och 29 654,32 euro år 2022. Din årsarbetsinkomst enligt nivån för skadeåret 2016 är 32 143,88 euro. Förtjänstminskningarna på basis av en jämförelse mellan dina arbetsinkomster och din årsarbetsinkomst (ÅAI) justerade med lönekoeficienten för det granskade året har varit följande:

År 2019

arbetsinkomster: 21 475,88 €

justerad ÅAI: 33 173,98 €

minskning, euro / %: 11 698,10 €, 35,26 %

År 2020

arbetsinkomster: 28 847,65 €

justerad ÅAI: 33 852,91 €

minskning, euro / %: 5 005,26 €, 14,79 %

År 2021

arbetsinkomster: 27 211,78 €

justerad ÅAI: 34 297,73 €

minskning, euro / %: 7 085,95 €, 20,67 %

År 2022

arbetsinkomster: 29 654,32 €

justerad ÅAI: 35 140,54 €

minskning, euro / %: 5 486,22 €, 15,61 %

Enligt PSC-utdraget har ditt anställningsförhållande till ZZ varit i kraft åren 2019–2022 och det pågår fortfarande. Utöver detta anställningsförhållande har du börjat arbeta i företag YY 1.1.2020. Enligt den utredning som vi fått per e-post från YY 16.5.2023 utföra du timavlönat försäljningsarbete i företaget med ett tillsvidareavtal efter företagets behov. Anställningsförhållandet inleddes 1.1.2020 och arbetstiden varierar vanligtvis mellan 0–15 timmar per vecka.

Enligt den utredning som du skickat per e-post 19.5.2023 och ditt svar vid hörandet daterat 29.5.2023 har skadans tillstånd inte förbättrats eller din arbetsförmåga ökat sedan maj 2019. Du har inlett ett annat deltidsarbete i ett fysiskt lätt försäljningsjobb som inte krävde separat utbildning eftersom du har behövt extra inkomster. Eftersom skadans tillstånd inte har förbättrats anser du inte att olycksfallspensionen kan sänkas. Du konstaterar också att det fanns färre timanställningar tillgängliga på YY år 2021 än år 2020, och det kan hända att det kommer att finnas mindre arbete tillgängligt även i framtiden. Du uppger också att din höft har börjat visa symtom, och därför kan du behöva minska ditt arbete mycket i framtiden eller till och med sluta arbeta helt och hållet.

Endast arbetsoförmåga som orsakats av den skada som ska ersättas berättigar till ersättning, inte arbetsoförmåga som orsakats av andra skador eller sjukdomar. Enligt den inhämtade utredningen har du kunnat börja arbeta i ett nytt anställningsförhållande vid sidan av anställningsförhållandet till ZZ 1.1.2020 och trots de begränsningar som den skada som ska ersättas har medfört har du kunnat utföra dessa två arbeten samtidigt i flera år. Enligt de sjukjournaler som skickats till vårt företag daterade 22.9.2021 och 12.9.2022 har det inte skett några förändringar i tillståndet för skadan som ska ersättas efter år 2020, och därför har den nedsättning av arbetsförmågan som orsakats av den inte förvärrats.

År 2020 har du redan uppnått arbetsinkomster så att den minskning av arbetsförmågan som fastställts på basis av inkomstminskningen har varit endast 15 procent. Vi anser att du från och med 1.1.2020 har kunnat uppnå 85 procent av din tidigare inkomstnivå i arbete som är lämpligt med tanke på skadan och som du rimligen kan förväntas utföra. Således är du berättigad till olycksfallspension enligt en nedsättning i arbetsförmågan på 15 procent från och med 1.1.2020. Den minskade mängden tillgängligt arbete och den låga arbetsinkomst som följer av detta år 2021 har inget orsakssamband med skadefallet och ger därför inte skäl att göra en annan bedömning av nedsättningen i arbetsförmågan. Olycksfallspensionen justeras enligt 137 § i OLyL på grundval av ändrade förhållanden från och med 1.1.2020.

Tillämpade bestämmelser

63–67 och 137 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (459/2015)

För kännedom

Vi har betalat ut för mycket olycksfallspension för tiden 1.1.2020–31.5.2023. Grundlöst betald ersättning kan återkrävas. Vi behandlar ett eventuellt ärende om återkrav efter att ärendet om justering av olycksfallspensionen har avgjorts genom ett lagakraftvunnet beslut, dvs. när beslutet inte längre kan överklagas.

6.14. Beslut om återkrav

Återkrav kommer på fråga när ersättning har betalats grundlöst. Bestämmelser om återkrav finns i 247 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, och utgångspunkten är att grundlöst betald ersättning ska återkrävas: enligt 1 mom. i bestämmelsen ska försäkringsanstalten återkräva den grundlöst betalda ersättningen. Det är dock möjligt att helt eller delvis avstå från återkrav av en grundlöst betald ersättning, om det anses skäligt och betalningen av ersättningen inte ska anses vara en följd av ersättningstagarens eller hans eller hennes företrädares svikliga förfarande eller om det belopp som ska återkrävas är litet (OlyL 247.2 §).

En grundlöst betald ersättning som leder till återkrav kan till exempel bero på ett ursprungligen felaktigt ersättningsbeslut eller på en förändring i förhållandena som försäkringsanstalten fått kännedom om med dröjsmål och som lett till en justering av ersättningen. Återkrav förutsätter vanligtvis rättelse eller undanröjande av det lagakraftvunna beslut som den grundlöst utbetalda ersättningen baserar sig på samt att ett nytt överklagbart beslut meddelas eller att ersättningen justeras på grund av ändrade förhållanden och att ett överklagbart beslut om detta meddelas. Ett beslut om återkrav kan inte meddelas förrän ärendet som gäller justering av ersättning, rättelse av sakfel eller ansökan om undanröjande av beslut har avgjorts genom ett lagakraftvunnet beslut. Om försäkringsanstalten borde ha meddelat ett nytt överklagbart beslut om ersättningen, ska även detta beslut vara lagakraftvunnet innan ett beslut om återkrav kan meddelas.

Omfattande anvisningar om återkrav ges i EFO:s anvisning "Rättelseförfarande, undanröjande av beslut, återkrav" daterad 2.11.2022, där också innehållet i beslutet om återkrav behandlas.

Av beslutet om återkrav ska det framgå vad felet består av, beloppet av ersättning som betalats grundlöst och det korrekta ersättningsbeloppet, vilket belopp som återkrävs (netto och brutto) samt resultatet av skälighetsprövningen och vilka omständigheter som ligger till grund för den. De omständigheter som gäller skälighetsprövningen ska beskrivas i beslutet, oavsett om man på basis av prövningen beslutar om fullständigt återkrav eller att helt eller delvis avstå från återkravet. Om ingen skälighetsprövning görs på grund av att ersättningstagarens svikliga förfarande, ska också detta anges i beslutet. I detta fall ska det motiveras varför förfarandet har ansetts vara svikligt.

I beslutet ska det också anges hur återbetalningen ska göras, dvs. om ersättningen återkrävs genom kvittning mot kommande ersättningsposter och/eller enligt vilken tidsplan och i vilka poster återbetalningen ska göras. I § 247.3 i OlyL finns bestämmelser om begränsningar i fråga om kvittning, och om kvittningen grundar sig på ersättningstagarens samtycke, ska det av beslutet framgå hur, när och med vilket innehåll samtycket givits. Samtycke ska alltid begäras skriftligt.

Återkravet kan göras i netto om återbetalningen sker samma år som den ursprungliga ersättningen betalades eller följande år inom den tidsfrist som Skatteförvaltningen fastställt. Eftersom dröjsmål med återbetalningen kan leda till återkrav i brutto, dvs. ändring av det belopp som återkrävs, måste

detta anges i beslutet när återkravet görs i netto. Mer information om återkrav i netto brutto finns i EFO:s anvisning given 2.11.2022.

Om man helt avstår från återkravet på grund av att det belopp som ska återkrävas är litet, kan ärendet avgöras i samband med beslutet om ersättning.

Ersättningstagaren måste alltid höras innan ett beslut om återkrav meddelas.

Exempel 1: Beslut om återkrav av dagpenning

Bakgrund till ärendet

Vi har ersatt dig för en sträckning av vänster handled som en skada som orsakats av ett olycksfall i arbetet den 15.2.2023. Skadan har ersatts på basis av din arbetsgivare Z Ab:s obligatoriska arbetsolycksfalls- och yrkessjukdomsförsäkring för arbetstagare, nummer 12345. Vi har genom vårt beslut meddelat 8.3.2023 betalat dagpenning till dig om sammanlagt 2 709,40 euro för tiden 16.2–6.3.2023.

Utifrån utredning som inhämtats senare hade dagpenningen på bestämts på grundval av felaktiga uppgifter och därför betalats till för stort belopp. Med ditt samtycke har vi undanröjt vårt beslut meddelat 8.3.2023 och avgjort ärendet på nytt genom vårt beslut meddelat 6.4.2023, enligt vilket dagpenningen för tiden 16.2–6.3.2023 är sammanlagt 2 201,53 euro. Vårt beslut meddelat 6.4.2023 är lagakraftvunnet. Du har fått 507,87 euro för mycket i dagpenning ersättning.

Avgörande

Vi återkräver den dagpenning som betalats grundlöst för tiden 16.2.2023–6.3.2023. Bruttobeloppet av dagpenningen som betalats grundlöst är 507,87 euro och nettobeloppet 380,90 euro. Vi återkräva beloppet som nettobelopp, förutsatt att det betalas till vårt bolag senast på förfallodagen.

Du ska betala det återkrävda beloppet om 380,90 euro till vårt bolag som en engångsbetalning senast 31.10.2023 i enlighet med fakturan som bifogats till beslutet.

Om betalningen försenas kan det leda till att bruttobeloppet om 507,87 euro återkrävs.

Motiveringar

Enligt 247 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (OlyL) ska försäkringsanstalten återkräva grundlöst betald ersättning om någon har fått ersättning enligt OlyL till ett högre belopp än vad som föreskrivs i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. Du har fått dagpenning grundlöst för tiden 16.2–6.3.2023 om sammanlagt 507,87 euro (bruttobelopp), till vilken del ärendet har avgjorts genom lagakraftvunnet beslut.

Det är möjligt att helt eller delvis avstå från återkrav av en grundlöst betald ersättning, om det anses skäligt och betalningen av ersättningen inte ska anses vara en följd av ersättningstagarens eller hans eller hennes företrädares svikliga förfarande eller om det belopp som ska återkrävas är litet (OlyL 247.2 §).

Vi har hört dig i ärendet gällande återkrav och i ditt svar på hörandet 22.5.2023 har du velat betona att du inte har handlat svikligt i ärendet och att bestämmandet av dagpenningen ursprungligen inte berodde på att du skulle ha lämnat felaktiga uppgifter i ärendet. Dessutom har du konstaterat att du vid eventuellt återkrav helst betalar tillbaka beloppet på en gång.

Återkrav förutsätter inte svikligt förfarande från ersättningstagarens sida. Återkrav av felaktigt betald ersättning är huvudregeln, och det har inte lagts fram några sådana omständigheter i ärendet enligt vilka man borde avstå helt eller delvis avstå från återkrav på grund av att det är oskäligt. Beloppet är inte heller så litet att det vore motiverat att avstå från återkrav på grund av det att belopp som ska återkrävas är litet.

När den ersättning som ska återkrävas återbetalas under det betalningsår som den ursprungliga betalningen gjordes eller följande år inom den tidsfrist som Skatteförvaltningen fastställt i sitt beslut (30.4 när detta beslut meddelas), kan betalningen återkrävas netto i enlighet med Skatteförvaltningens anvisning om återkrav av pensioner och förmåner som givits 19.11.2021. I detta fall beaktas återbetalningen i betalningsårets beskattning och den återkrävda betalningen minskar inkomstagarens skattepliktiga bruttoinkomst. Om den återkrävda ersättningen återbetalas efter den tidsfrist som Skatteförvaltningen fastställt, ska den betalas brutto. Den tidsfrist som Skatteförvaltningen fastställt i sitt beslut kan ändras efter att detta beslut har meddelats.

Vi anmäler uppgifter om återbetalningen av den återkrävda ersättningen till inkomstregistret.

Tillämpade bestämmelser

Lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (459/2015)

Skatteförvaltningens anvisning VH/5684/00.01.00/2021 given 19.11.2021, Återkrav av pensioner och förmåner

Skatteförvaltningens beslut om det utsatta datumet i förmånstagarens beskattning för återbetalning av återkrävda förmånsinkomster givet 24.10.2019, VH/2069/00.01.00/2019

6.15. Rättelse av beslutet på grund av sakfel i beslutet

Det är fråga om ett sakfel i ersättningsbeslutet om beslutet grundar sig på en oriktig eller bristfällig utredning eller på uppenbart felaktig tillämpning av lag. I dessa situationer har det ersättningsbeslut som ursprungligen meddelades således varit felaktigt. Eftersom det inte är fråga om en förändring i förhållandena som har inträffat efter det att beslutet meddelades, kan ersättningen inte justeras (se kapitel 6.13), utan felet ska rättas till genom att det felaktiga beslutet undanröjs och ärendet avgörs på nytt (OlyL 244 §). Rättelse av sakfel behandlas utförligt i EFO:s anvisning "Rättelseförfarande, undanröjande av beslut, återkrav" givet 22.11.2022, och därför

behandlas frågan inte mer utförligt i denna anvisning. I denna anvisning behandlas endast omständigheter som rör innehållet i ett beslut om rättelse av sakfel.

Ersättningstagaren ska alltid höras innan ett sakfel i beslutet rättas. Rättelse av ett beslut till en parts nackdel är möjlig endast om parten samtycker till att beslutet rättas. Samtycket ska vara skriftligt och uttryckligt, dvs. parten ska redan när samtycke begärs informeras om vilket slags fel det rör sig om, hur beslutet ska rättas och vilket resultat, inklusive eventuellt återkrav av ersättning, rättelsen leder till. Om det felaktiga beslutet även gäller en annan part och beslutet också skulle rättas till nackdel för den parten, krävs också samtycke av den andra parten för att rätta beslutet.

I ett beslut som meddelas på grund av rättelse av ett sakfel ska det tydligt framgå att det är fråga om ett beslut om rättelse av sakfel, som innebär att tidigare felaktiga ersättningsbeslut undanröjs och att ärendet avgörs på nytt. I princip är det möjligt att undanröja ett beslut redan innan beslutet om rättelse av ett beslut meddelas. En förutsättning för undanröjande av ett beslut är dock i allmänhet också att man har fått fram alla utredningar som behövs för att avgöra ärendet på nytt, och då är det naturligt att undanröja beslutet och meddela ett nytt avgörande i sak samtidigt.

I beslutet ska det beskrivas vilket slags fel det rör sig om och vilken grunden för rättelsen är. I beslutet ska det också specificeras vilka beslut som kommer att undanröjas till följd av rättelsen av felet och anges hur ärendet har avgjorts till följd av den nya behandlingen. Ett nytt avgörande i sak ska motiveras på samma sätt som ett beslut om ersättning i övrigt. Om beslutet rättas till nackdel för en part, ska det av beslutet tydligt framgå att detta baserar sig på partens uttryckliga samtycke. Om rättelsen av beslutet leder till återkrav, är det bra att i beslutet ange att ärendet om återkrav kommer att avgöras när beslutet om rättelse av beslutet har vunnit laga kraft.

Exempel 1, rättelse av ett beslut till nackdel för en part, samtycke

Bakgrund till ärendet

Enligt olycksfallsanmälan daterad 2.3.2023 har du råkat ut för ett olycksfall i arbetet 1.3.2023 på väg från din bostad till arbetsplatsen. Enligt olycksfallsanmälan har ditt anställningsförhållande med R Ab inletts 1.1.2020 och gällt tills vidare, och på olycksdagen skulle arbetet ha börjat kl. 9.00. Du har också i din egen redogörelse

daterad 8.2.2023 uppgett att du varit på väg från bostaden till din arbetsplats när du snubblat och skadat vristen. Vi har 14.3.2023 meddelat ett beslut enligt vilket vi har ansett att olycksfallet ersätts ur R Ab:s obligatoriska arbetsolycksfalls- och yrkessjukdomsförsäkring för arbetstagare, nummer 12345. Genom vårt beslut har vi ansett att stukningen av vänster fotled är en skada som ska ersättas och betalat 220,00 euro för de kostnader som orsakats dig för läkarbesöket 2.3.2023 och den röntgenundersökning som utförts i samband med det. Dessutom har vi i beslutet ansett att du har rätt till dagpenning för den tid du är arbetsoförmögen till följd av olycksskadan 2–16.3.2023. Dagpenningens belopp hade ännu inte kunnat bestämmas när beslutet meddelades.

16.3.2023 har vi fått ett e-postmeddelande från R Ab om att lön för sjukdomstid inte har betalats ut eftersom ditt anställningsförhållande har upphört 28.2.2023. Vi har också bitt dig om en utredning och du har per telefon meddelat oss 17.3.2023 att ditt anställningsförhållande upphört 28.2.2023. Du berättade att olyckan inträffade när du skulle hämta de sista av dina tillhörigheter från kontoret och ta farväl av dina kollegor. Du hade kommit överens om att gå till kontoret klockan 9.

Avgörande

I och med detta beslut undanröjer vi vårt ersättningsbeslut meddelat 14.3.2023 och avgör på nytt fråga om huruvida olycksfallet som inträffat 1.3.2023 är ersättningsgillt med ditt samtycke.

Nytt avgörande: Olycksfallet kan inte ersättas ur R Ab:s obligatoriska arbetsolycksfalls- och yrkessjukdomsförsäkring. Du har inte rätt till ersättning enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar på grund av olycksfallet som inträffade 1.3.2023.

Motiveringar

Enligt 8 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (OlyL) grundar sig rätten till ersättning för olycksfall i arbetet på ett anställningsförhållande enligt 1 kap. 1 § i arbetsavtalslagen.

Enligt 244 § i OlyL kan försäkringsanstalten undanröja sitt felaktiga beslut och avgöra ärendet på nytt, om beslutet grundar sig på klart oriktig eller bristfällig utredning eller på uppenbart oriktig tillämpning av lag. Rättelse av ett beslut till en parts nackdel kräver dock att parten samtycker till att beslutet rättas.

Vårt beslut meddelat 14.3.2023 har baserats på en utredning som sedermera har visat sig vara uppenbart felaktig, enligt vilken du stod i ett anställningsförhållande till R Ab vid tidpunkten för olyckan 1.3.2023. På grund av den felaktiga utredningen har vi ansett att olycksfallet ersätts som ett olycksfall i arbetet, trots att olycksfallet inte över huvud taget borde ha ersatts som ett olycksfall i arbetet ur R Ab:s försäkring på grund av avsaknaden av ett gällande anställningsförhållande vid tidpunkten för olycksfallet.

Vi har hört dig i ärendet om rättelse av beslutet och 21.3.2023 per e-post bett om ditt samtycke till rättelse av vårt ersättningsbeslut som meddelades 14.3.2023. I ditt svar som du skickade per e-post 24.3.2023 berättade du att du förstår att beslutet meddelat 14.3.2023 är felaktigt och samtyckte till att beslutet undanröjs och ärendet avgörs på nytt så att skadan inte anses ersättningsgill och den felaktigt utbetalda ersättningen för vårdkostnader 2.3.2023 återkrävs.

Vi har behandlat ärendet på nytt och på basis av de utredningar som R Ab gav 16.3.2023 och du gav 17.3.2023 om anställningsförhållandets giltighet anser vi att det olycksfall som inträffade 1.3.2023 inte ersätts ur R Ab:s obligatoriska arbetsolycksfalls- och yrkessjukdomsförsäkring för arbetstagare, eftersom du inte var anställd hos R Ab vid tidpunkten för olycksfallet. Du har alltså inte omfattats av försäkringen och det har inte varit fråga om ett olycksfall i arbetet.

Tillämpade bestämmelser

8 och 244 § i lagen om olycksfall i arbete och om yrkessjukdomar (459/2015)

För kännedom

Vi behandlar ett eventuellt ärende om återkrav efter att ärendet om rättelse av beslutet enligt detta beslut har avgjorts genom ett lagakraftvunnet beslut, dvs. när beslutet inte längre kan överklagas.

7. Beslut som meddelas andra än parter i ersättningsärenden i olika situationer

7.1. Beslut som meddelas arbetsgivaren

Arbetsgivaren är inte part i ett ersättningsärende, och följaktligen har arbetsgivaren rätt att få uppgifter gällande ett ersättningsärende endast i den omfattning som föreskrivs särskilt i 125, 251 och 252 § i OlyL. De situationer i vilka arbetsgivaren ska meddelas ett beslut i ett ersättningsärende anges i kapitel 4.2 i denna anvisning. Innehållet i det beslut som ska ges till arbetsgivaren beskrivs i kapitel 5.5. Beslutet är mycket begränsat och innehåller endast den skadades namn och personbeteckning, skadedagen, avgörandet i ärendet, förmånen och ersättningsbeloppet. I de tillämpade bestämmelserna ska inte anges i bestämmelser om bedömning av huruvida skadan ska ersättas eller bestämmande av ersättnings storlek.

Det är bra att i beslutet ange varför beslutet är så begränsat och att ett motiverat beslut endast ges till den skadelidande eller dennes förmånstagare. Det gäller också att påminna om sekretessen, tystnadsplikten och förbudet mot utnyttjande av uppgifter som gäller arbetstagaren.

Eftersom beslutet som meddelas arbetsgivaren är begränsat och frågan har behandlats i kapitel 5.5 ovan, innehåller följande underavsnitt endast exempel på beslut.

7.1.1. Skadefallet ersätts inte

Exempel 1

Bakgrund till ärendet

Er arbetstagare ZZ (xxxxxx-xxx) har 26.4.2023 råkat ut för ett olycksfall, om vilket ni har lämnat in en olycksfallsanmälan till vårt bolag 28.4.2023. Dessutom har ni per e-post 5.5.2022 meddelat att ni har betalat sammanlagt 842,55 euro i lön för sjukdomstid till ZZ för tiden 26.4–5.5.2023.

Avgörande

Skadefallet 26.4.2023 berättigar inte till ersättning enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

För kännedom

Arbetsgivaren är inte part i skadeärenden enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (OlyL), och följaktligen kan noggranna uppgifter om skadefallet inte lämnas till arbetsgivaren. I 125 § i OlyL föreskrivs om de situationer där arbetsgivaren meddelas ett beslut i ett ersättningsärende och om innehållet i beslutet. Detta beslut är förenligt med 125 § i OlyL. Motiveringarna anges endast i det beslut som meddelas den skadade eller dennes förmånstagare i händelse av dödsfall.

De uppgifter om er arbetstagare som ingår i detta beslut är sekretessbelagda enligt offentlighetslagen. Uppgifterna får inte yppas för utomstående och de får inte utnyttjas till egen nytta eller skada för någon annan.

Tillämpade bestämmelser

Lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (459/2015) 117, 125, 248 och 251 §

23–24 § i offentlighetslagen (621/1999)

7.1.2. Beslut om betalning av ersättning motsvarande utbetald lön

Exempel 1

Bakgrund till ärendet

Er arbetstagare BB (xxxxxx-xxx) har 29.3.2023 råkat ut för ett olycksfall, om vilket ni har lämnat in en olycksfallsanmälan till vårt bolag 31.3.2023. Ni har senare per e-post 18.4.2023 meddelat att ni har betalat sammanlagt 494,26 euro i lön för sjukdomstid till BB för tiden 30.3–5.4.2023.

Avgörande

Dagpenningen för tiden 30.3–5.4.2023 är 494,26 euro. Eftersom ni har betalat lön för sjukdomstid till BB för den tid för vilken ersättningen beviljas, betalas ersättningen till er (OlyL 139 §).

För kännedom

Arbetsgivaren är inte part i skadeärenden enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (OlyL), och följaktligen kan noggranna uppgifter om skadefallet inte lämnas till arbetsgivaren. I 125 § i OlyL föreskrivs om de situationer där arbetsgivaren meddelas ett beslut i ett ersättningsärende och om innehållet i beslutet. Detta beslut är förenligt med 125 § i OlyL. Motiveringarna anges endast i det beslut som meddelas den skadade eller dennes förmånstagare i händelse av dödsfall.

De uppgifter om er arbetstagare som ingår i detta beslut är sekretessbelagda enligt offentlighetslagen. Uppgifterna får inte yppas för utomstående och de får inte utnyttjas till egen nytta eller skada för någon annan.

Tillämpade bestämmelser

117, 125, 139, 248 och 251 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (459/2015)

23–24 § i offentlighetslagen (621/1999)

7.1.3. Beslut om ersättningar som påverkar premien**Exempel 1****Bakgrund till ärendet**

Er arbetstagare HH (xxxxxx-xxx) har råkat ut för ett olycksfall 14.9.2022 som ersatts från er obligatoriska olycksfalls- och yrkessjukdomsförsäkring för arbetstagare, nummer 12345. Eftersom den ersättning för inkomstbortfall som beviljats HH påverkar er premie, meddelas också ni beslutet om den.

Avgörande

HH har rätt till dagpenning enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar för tiden 1.6–31.7.2023. Dagpenningen för denna tid är 5 909,25 euro.

För kännedom

Arbetsgivaren är inte part i skadeärenden enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (OlyL), och följaktligen kan noggranna uppgifter om skadefallet inte lämnas till arbetsgivaren. I 125 § i OlyL föreskrivs om de situationer där arbetsgivaren meddelas ett beslut i ett ersättningsärende och om innehållet i beslutet. Detta beslut är förenligt med 125 § i OlyL. Motiveringarna anges endast i det beslut som meddelas den skadade eller dennes förmånstagare i händelse av dödsfall.

De uppgifter om er arbetstagare som ingår i detta beslut är sekretessbelagda enligt offentlighetslagen. Uppgifterna får inte yppas för utomstående och de får inte utnyttjas till egen nytta eller skada för någon annan.

Tillämpade bestämmelser

117, 125, 248 och 251 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (459/2015)

23–24 § i offentlighetslagen (621/1999)

7.2. Beslut om fullkostnadsavgift

Enligt 126 § i OlyL ska ett beslut om fullkostnadsavgift meddelas den myndighet som ansvarar för ordnandet av social- och hälsovård (främst välfärdsområdena, se OlyL 2 §), om det gäller storleken på en fullkostnadsavgift som ska betalas på grundval av ersättningsgill vård eller behandling och försäkringsanstalten betalar avgiften till ett lägre belopp än i fakturan eller i yrkandet från den ovannämnda myndigheten eller avgiften har förvägrats på den grunden att verksamhetsenheten inom den offentliga hälso- och sjukvården inte har uppfyllt sin anmälningsplikt enligt 41 §. Ett beslut ska också meddelas om ovannämnda myndighet begär det av försäkringsanstalten. Frågan behandlas ovan i kapitel 4.3 i denna anvisning.

I beslutet till den myndighet som ansvarar för social- och hälsovården ska det specificeras vilken avgift det är fråga om och till vilka delar fullkostnadsavgift inte betalas. I beslutet ska det också motiveras varför fullkostnadsavgift inte betalas alls eller till ett lägre belopp än vad som yrkas.

Exempel 1, fullkostnadsavgift betalas inte, anmälningsplikten har försummats

Bakgrund till ärendet

Ni har på faktura nummer 12345 daterad 8.3.2023 debiterat vårt bolag för en fullkostnadsavgift på 384,00 euro för läkarbesök och laboratorieundersökningar 22.2.2023.

Avgörande

Vi betalar inte fullkostnadsavgiften på 384,00 euro enligt er faktura nummer 12345 daterad 8.3.2023.

Motiveringar

Enligt 40 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (OlyL) ska försäkringsanstalten betala en fullkostnadsavgift för sjukvårdskostnaderna till den myndighet som ansvarar för ordnandet av social- och hälsovård och som ordnat sjukvården, om den skadade har rätt att få ersättning för sjukvård. En förutsättning är att den verksamhetsenhet inom den offentliga hälso- och sjukvården som har ordnat sjukvården har uppfyllt sin anmälningsplikt enligt 41 §.

Enligt 41 § i OlyL ska en verksamhetsenhet inom den offentliga hälso- och sjukvården för att få en fullkostnadsavgift, trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar i rätten att få information, till en försäkringsanstalt lämna ut de patientuppgifter som avses i 5 kap. i lagen om behandling av kunduppgifter inom social- och hälsovården (703/2023) för att försäkringsanstalten ska kunna utreda ersättningsansvaret enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar och betala fullkostnadsavgiften, till den del uppgifterna är nödvändiga för att ärendet ska kunna avgöras. Uppgifterna ska lämnas ut utan dröjsmål efter det att den skadade har sökt vård för skadefallet.

Trots våra begäranden har ni inte lämnat patientuppgifter till vårt bolag relaterade till vård ni gett 22.2.2023. Eftersom ni har försummat er anmälningsplikt enligt 41 § i OlyL, har ni inte rätt till fullkostnadsavgift.

Tillämpade bestämmelser

40, 41 och 126 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (459/2015)

7.3. Beslut om kostnader för utlämnande av uppgifter

Enligt 126.2 § i OlyL ska den som har lämnat ut uppgifterna, om den som har lämnat ut uppgifterna har fakturerat försäkringsanstalten för kostnaderna för utlämnande av de uppgifter som anstalten begärt i en viss form eller för ett yttrande av en yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården och försäkringsanstalten betalar ersättningen eller avgiften till ett lägre belopp än det som yrkats, meddela ett beslut om detta till den som lämnat ut uppgifterna. Frågan behandlas ovan i kapitel 4.4 i denna anvisning.

I beslutet ska det specificeras vilken kostnad för utlämnande av uppgifter som fakturerats beslutet gäller och till vilka delar de inte kommer att betalas. I beslutet ska det också motiveras varför kostnaderna inte betalas helt eller delvis.

Exempel 1, inget arvode för utlåtande betalas, rätt att få uppgifter avgiftsfritt

Bakgrund till ärendet

Ni har 22.5.2023 lämnat uppgifter om läkarbesöket 19.5.2023 till vårt bolag den. Ni har lämnat uppgifterna i form av ett E-läkarutlåtande och debiterat vårt företag ett arvode för utlåtande på 75,00 euro på faktura nummer 12345 daterad 22.5.2023.

Avgörande

Vi betalar inte arvodet för utlåtande på 75,00 euro enligt er faktura nummer 12345 daterad 22.5.2023.

Motiveringar

Enligt 266 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (OlyL) har en försäkringsanstalt rätt att avgiftsfritt få de uppgifter om den skadades hälsotillstånd som den enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar har rätt att få.

Enligt 252 § i OlyL har försäkringsanstalten rätt att av en läkare och en

verksamhetsenhet inom hälso- och sjukvården på begäran få yttranden som dessa utarbetat samt andra uppgifter ur den skadades journalhandlingar och om hälsotillstånd, arbetsförmåga, vård och rehabilitering. För det arbete och de kostnader som utlämnandet förorsakat får en skälig ersättning debiteras endast om försäkringsanstalten har begärt uppgifterna i en specificerad form (OlyL 266 §).

Vi har inte bett er lämna ut uppgifter om läkarbesöket 19.5.2023 som ett E-läkarutlåtande eller i någon annan specifik form. Således har vårt bolag rätt att få besöksuppgifterna avgiftsfritt, och inget arvode för utlåtande betalas.

Tillämpade bestämmelser

126, 252 och 266 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (459/2015)

8. Betalning av förskott och interimistiska beslut

Både betalning av förskott och interimistiska beslut avser situationer där ett egentligt beslut ännu inte kan meddelas i ärendet. Ändring kan inte sökas i betalning av förskott eller interimistiska beslut.

8.1. Betalning av förskott

Förskott på ersättningen kan betalas när rätten till ersättning är ostridig, men ett beslut enligt 124 § i OlyL om att bevilja ersättning ännu inte kan meddelas (OlyL 138 §). Det kan till exempel vara fråga om en situation där det slutliga ersättningsbeloppet ännu inte kan bestämmas eller en situation där ett överklagbart beslut inte kan meddelas på grund av ett besvärssärende inletts. Endast den klara och ostridiga delen av ersättningen som säkert i alla fall kommer att betalas kan betalas i förskott.

Ett skriftligt meddelande om betalningen av förskottet ska sändas till den skadade eller dennes förmånstagare, för vilket samma principer ska iaktas i tillämpliga delar som vid faktiska beslut. För att undvika missförstånd bör meddelandet inte rubriceras som ett beslut.

I meddelandet anges vilken ersättning det är fråga om, varför det egentliga beslutet ännu inte kan meddelas, till vilka delar ersättningen är ostridig samt varför och hur mycket ersättning betalas i förskott. Betalningen av förskottet kan inte överklagas, vilket också ska anges i meddelandet om betalningen av förskottet. Det ska också framgå vad som krävs för att ett egentligt, överklagbart beslut ska meddelas i ärendet och när beslutet kommer att meddelas. Dessutom är det bra att nämna att förskottet kommer att dras av från den ersättning som beviljas senare. Om det krävs ytterligare utredningar av den skadade för att avgöra ärendet ska detta anges tydligt.

Exempel 1, betalning av förskott, anhängigt besvärärende

(Information om betalning av ersättning ingår inte i exemplet.)

Bakgrund till ärendet

Vi har ersatt olycksfallet som drabbade dig 5.1.2023 från din arbetsgivare F:s obligatoriska arbetsolycksfalls- och yrkessjukdomsförsäkring för arbetstagare, nummer 12345. Skadan som berättigar till ersättning är en fraktur på en ryggkota i ländryggen. Genom vårt beslut av den 14.2.2023 har vi bestämt din årsarbetsinkomst till 29 428,75 euro. Du har överklagat beslutet och yrkat på att din årsarbetsinkomst ska höjas till 43 255,86 euro och besvärärendet som gäller årsarbetsinkomsten är fortfarande anhängigt i besvärsnämnden för olycksfallsärenden.

I ett E-läkarutlåtande daterat 28.3.2023 har du under perioden 1.4–30.6.2023 bedömts vara helt arbetsoförmögen på grund av olycksfallsskadan.

Betalning av förskott

Vi betalar förskott på dagpenningen för tiden 1.4.-30.6.2023 enligt 100 procent nedsatt arbetsförmåga. Beloppet av dagpenningen som betalas i förskott är 81,75 euro per dag.

Motiveringar

Enligt 56 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (OlyL) har den skadade rätt att få dagpenning under ett år från och med skadedagen, om han eller hon på grund av skadan är helt eller delvis oförmögen att arbeta. Enligt 59 § i OlyL grundar dagpenningen sig på årsarbetsinkomsten när det har gått 28 dagar sedan skadedagen, med undantag för den dagen, och dagpenningen på grundval av årsarbetsinkomsten är 1/360 av den skadades årsarbetsinkomst.

Enligt 138 § i OlyL får den ostridiga delen av ersättningen betalas ut, om anstalten anser att rätten till ersättning är ostridig, men ett egentligt beslut om att bevilja ersättning ännu inte kan meddelas. Enligt bestämmelsen ska ersättningstagaren underrättas skriftligt om beloppet av ersättningen och förskott ska dras av från den ersättning som beviljas senare.

Vi anser att du är helt arbetsoförmögen på grund av skadan som ska ersättas och har rätt till full dagpenning ersättning för tiden 1.4–30.6.2023. Eftersom beloppet av den dagpenning som betalas ut på grund av arbetsoförmåga grundar sig på årsarbetsinkomsten, för vilken ett besvärssärande fortfarande är anhängigt, kan vi inte meddela ett egentligt beslut om den dagpenning som beviljas för tiden 1.4–30.6.2023. Av denna anledning betalar vi ett förskott på ersättning som baserar sig på den ostridiga delen årsinkomsten 29 428,75 euro.

Tillämpade bestämmelser

56, 59 och 138 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (459/2015)

För kännedom

Ändring kan inte sökas i betalning av förskott. Vi meddelar ett överklagbart beslut om den dagpenning som beviljats för perioden 1.4–30.6.2023 när ärendet som gäller din årsarbetsinkomst är avgjort genom ett lagkraftvunnet beslut, dvs. när ärendet inte

längre kan överklagas. Den andel som betalats i förskott dras av från den dagpenning som beviljas senare för samma tid.

8.2. Interimistiska beslut

Interimistiska beslut gäller ändringssökande där försäkringsanstalten inte bifaller besvären helt, men ändå delvis. Försäkringsanstalten kan i detta fall ändra sitt tidigare beslut genom ett interimistiskt beslut till den del den bifaller ett yrkande som framförts i besvären (OlyL 242.2 §). Ett interimistiskt beslut kan meddelas innan besvären lämnas in till besvärsinstansen, men även senare medan besvären är anhängiga. Besvärsinstansen ska utan dröjsmål underrättas om det interimistiska beslutet.

För att undvika missförstånd bör det interimistiska beslutet inte rubriceras som ett beslut. I det interimistiska beslutet ska det anges varför ett interimistiskt beslut meddelas i ärendet och det tidigare beslut som ändras genom det interimistiska beslutet ska specificeras. Det ska också framgå till vilka delar och på vilka grunder det tidigare beslutet ändras. Dessutom ska det anges att det interimistiska beslutet inte får överklagas och när det egentliga beslutet i ärendet kommer att meddelas.

Inga yrkanden får avslås genom ett interimistiskt beslut.

Exempel 1, interimistiskt beslut om ersättning av vårdkostnader

Bakgrund till ärendet

Vi har ersatt olycksfallet som drabbade dig 9.2.2023 från din arbetsgivare R:s arbetsolycksfalls- och yrkessjukdomsförsäkring för arbetstagare, nummer 12345. Enligt vårt beslut av den 24.2.2023 är den skada som ska ersättas en sträckning av höger fotled. I vårt beslut meddelat 22.3.2023 har vi ansett att du inte har rätt till ersättning enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar för tiden efter 9.3.2023, eftersom olycksfallsskadan inte efter detta har orsakat arbetsförmåga eller behov av sjukvård. Arbetsförmågan och sjukvården efter 9.3.2023 har ansetts bero

på din grundsjukdom, diabetes med dålig metabol kontroll och komplikationer orsakade av det.

Du har överklagat vårt beslut av den 22.3.2023 genom besvär daterade 3.4.2023 och yrkat på ersättning för arbetsförmåga och sjukvårdskostnader även efter 9.3.2023. Du anser att arbetsförmågan och vårdbehovet beror på olycksfallet. Enligt de senaste läkarintygen har du ansetts arbetsförmögen under perioden 10.3–30.5.2023 och du har hittills fått sjukvård under tiden 10.3–5.4.2023. Till besvären har bifogats ett E-läkarutlåtande daterat 29.3.2023 och ett röntgenutlåtande. Enligt läkarutlåtandet misstänks arbetsolycksfallet 9.2.2023 också ha orsakat en fraktur på mellanfotsbenet, vilket är anledningen till att du har genomgått en röntgenundersökning samma dag. Enligt röntgenundersökningen har inga frakturer konstaterats.

Interimistiskt beslut

Med detta interimistiska beslut ändrar vi vårt beslut som meddelades 22.3.2023 så, att vi anser att läkarbesöket och röntgenundersökningen 29.3.2023 ersätts som sjukvårdskostnader.

Motiveringar

Enligt 36 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (OlyL) ersätts kostnader sjukvård som är nödvändig för skadan. Enligt 37 § i OlyL ersätts även behövliga undersökningskostnader som sjukvårdskostnader.

Enligt 242 § i OlyL kan försäkringsanstalten genom ett interimistiskt beslut ändra sitt tidigare beslut till den del den bifaller ett yrkande som framförts i besvären. Enligt bestämmelsen kan få ett interimistiskt beslut inte överklagas.

På basis av dina besvär och det läkar- och röntgenutlåtande som du har lämnat in som bilagor anser vi att läkarbesöket och röntgenundersökningen 29.3.2023 var behövliga för att utreda den skada som ska ersättas och därför ersätts de som sjukvård. I dem konstaterats dock inte någon annan skada som ska ersättas än den

sträckning av fotleden som vi redan har ansett att ska ersättas, och det finns ingen anledning att ändra vårt beslut av den 22.3.2023 till övriga delar. Eftersom vi inte bifaller alla yrkanden i besvären, meddelar vi ett interimistiskt beslut om ersättning av sjukvårdskostnaderna 29.3.2023. Det interimistiska beslutet får inte överklagas.

Tillämpade bestämmelser

36, 37 och 242 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (459/2015)

För kännedom

Vi vidarebefordrar dina besvär inklusive bilagor samt detta interimistiska beslut till besvärsnämnden för olycksfallsärenden. Vi meddelar ett egentligt beslutet i ärendet när besvärsärendet har avgjorts genom ett lagakraftvunnet beslut, dvs. när det inte längre kan överklagas.